

Bulletin slovenskej advokácie

**Materiálny korektív
vo svetle princípu
*ultima ratio***
a jeho postavenie
v aplikačnej praxi OČTK

**Autorskoprávne
aspekty vývoja
a dodania
softvéru na zákazku**

**Právno-aplikačné
problémy
zaisťovania
kryptomien**

**Právna úprava
náhrady trov
obvineného
v trestnom konaní**
v kontexte zachovania
práva na spravodlivý
proces

Sevcovic

TRI.CON

prémiové výrobky • talianska koža • ručná práca

Kráľovstvo kože

už 23 rokov na trhu

obj.č.: 937603
129,89 €

Manažérska spisovka A4 so zipsom

Vo vnútri krúžková mechanika (3,2 cm) a veľa odkladacích priestorov. Do vnútra sa zmestia doklady v EU obaloch.

Pre všetkých so zmyslom pre krásnu kožu, ručné vypracovanie detailov a reprezentačný dizajn.

rozmery: 27 x 34,2 x 4,5 cm

obj.č.: 959508

25,78 €

Vizitkár na veľa vizitiek

Do vnútra sa zmestí až cca. 40 vizitiek. Vhodný aj na veľtrhy, konferencie a pod., keď potrebujete mať u seba veľa vizitiek.

rozmery: 11 x 13,2 cm

obj.č.: 314706

63,88 €

60,33 € - bez RFID

Dámska peňaženka

So zapínaním na kovový patent vpredu a vzadu. 8 priestorov na karty, 2 priehradky na bankovky, 5 priestorov na doklady (z toho 2 sú priehľadné). Na zadnej strane veľký samostatný zapínateľný priestor na mince.

rozmery: 9 x 12,6 cm

novinka

obj.č.: 204399

55,95 €

Univerzálna peňaženka

Obľúbená UNI peňaženka s prítkopkou pre dámy aj pre pánov. Špeciálna úprava / prešítie vo vnútri na zväčšenie objemu pre veľa kariet. 14 priestorov na karty, 2 priehradky na bankovky, 3 priestory na doklady (z toho 1 je priehľadný), samostatný zapínateľný priestor na mince.

rozmery: 10,5 x 12,5 cm

obj.č.: 901097

109,74 €

Manažérska spisovka A4

Reprezentatívna manažérska spisovka s krúžkovou mechanikou vo vnútri na eurobalý so zapínaním na kovový patent. Vonkajšia časť vyseknutá z 2 kusov kože, žiadne prešitia. Vyberateľná podložka s klipom na pravej strane. Na ľavej strane priestor na karty, dokumenty a pútko na 2 perá.

Krásna hovädzia koža a jednoduchosť dizajnu vám zaručí, že tento luxusný doplnok zanechá dojem.

rozmery: 32,5 x 26 cm

obj.č.: 904097

225,05 €

Univerzálna aktovka

Pre dámy aj pre pánov, 2 vnútorné oddelenia, 2 priestory na telefón, okuliare a pod. Priestor na vizitky alebo karty, 2 pútko na perá. Kožená rukoväť.

Nový elegantný a praktický kovový patent.

rozmery: 40 x 30 cm

obj.č.: 900897

134,67 €

Manažérska spisovka so zipsom

Reprezentatívna manažérska spisovka s krúžkovou mechanikou vo vnútri na eurobalý. Vyseknutá z 1 kusu kože, žiadne prešitia. Vyberateľná podložka na blok s klipom na pravej strane. Na ľavej strane 3 priestory na karty, 3 pútko na perá, veľký chránený priestor na dokumenty a priestor s priehľadnou fóliou na vizitky.

Pre všetkých so zmyslom pre krásnu kožu, ručné vypracovanie detailov a reprezentačný dizajn.

rozmery: 24,5 x 34,5 cm

obj.č.: 987818

291,58 €

novinka

Business taška

Taška má 1 vonkajší zipsový priestor vpredu. Vo vnútri oddelený priestor na notebook, 4 priestory na dokumenty, priestor na mobil, vizitky, pútko na pero. Odnímateľný ramenný popruh. Detaily sú pociťovo vypracované, ako pri všetkých našich výrobkoch. Pravá talianska koža vás bude prezentovať, aj reprezentovať všade kde pridete.

rozmery: 29 x 41 x 10 cm

www.sevcovic.sk

obchod@sevcovic.sk
0903 244 243

ceny sú uvedené bez DPH

Jána Stanislava 15
841 05 Bratislava

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax

Vychádza šesťkrát do roka (dvojmesačník)

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Vydáva Slovenská advokátska komora

Kolárska 4, 813 42 Bratislava

IČO: 30 795 141

ADVOKÁTSKA
KOMORA
SLOVENSKÁ

Redakčná rada

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)

JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)

prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.

prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.

doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.

doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.

doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.

JUDr. Soňa Mesiarkinová

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.

JUDr. Ondrej Mularčík

prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.

JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

JUDr. Eva Sihelníková, PhD.

JUDr. Alexander Škrinár, CSc.

prof. JUDr. Marek Števec, DrSc.

JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.

Redakcia

Výkonná redaktorka:

PhDr. Nadľa Ondrišová (02 204 227 28)

ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová (02 204 227 26)

darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:

Ing. Ladislav Blecha

Predtlačová príprava:

Helondia, s. r. o., Bratislava

Tlač:

Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Darina Stračinová (02/204 227 26)

darina.stracinova@sak.sk

Uzávierka odbornej časti: 25. 9. 2023

Uzávierka redakčnej časti: 13. 10. 2023

Číslo bolo zverejnené 16. 10. 2023

K obálke: Od 1 januára 2024 budú môcť advokáti participovať na efektívnejšom registrovaní obchodných spoločností do OR SR. Pri využití novej možnosti registrácie prostredníctvom notárov je v záujme zvýšenia právnej istoty vylúčené iné ako advokátske zastúpenie.

bulletin slovenskej advokácie 5/2023

Obsah

AKTUÁLNE

- 4 **ROZHOVOR**
Kvalitné advokátske služby by nemali byť podhodnocované
JUDr. Zuzana Čížová
- 8 **DISKUSIA**
Vývoj judikatúry k elektronizácii výkonu advokácie
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 10 Materiálny korektív vo svetle princípu *ultima ratio* a jeho postavenie v aplikačnej praxi orgánov činných v trestnom konaní
JUDr. Dávid Béreš
- 18 Autorskoprávne aspekty vývoja a dodania softvéru na zákazku
JUDr. Stanislav Demčák, LL.M.
- 24 Právno-aplikačné problémy zaistovania kryptomien
JUDr. Samuel Marr, LL.M., JUDr. Boris Suchovský
- 30 Právna úprava náhrady trov obvineného v trestnom konaní v kontexte zachovania práva na spravodlivý proces
JUDr. Filip Geleta

JUDIKATÚRA

- 37 Zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú neuplatnením ďalších nárokov klienta v súdnom konaní
- 39 Vyšetrovanie nesprávneho služobného postupu prokurátora súvisiaceho s korupciou nie je bojom proti závažnej trestnej činnosti

ADVOKÁCIA

SAK

- 42 Správy a udalosti
- 48 Vzdelávacie stredy na komore – jeseň 2023
- 50 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 51 Termíny advokátskych skúšok v roku 2024
- 53 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 54 Povinnosť advokáta vec s klientom bezodkladne písomne vyporiadať

ZAHRANIČIE

- 56 Nečinnosť advokáta a nedostupnosť advokáta – nepreberanie zásielok v dátovej schránke
- 58 25. október – Európsky deň advokátov

ZAUJÍMAVOSTI

- 59 **LITERATÚRA**
Spoločnosť s ručením obmedzeným vykonávajúca činnosť samostatného finančného agenta
JUDr. Lucie Josková, Ph.D., LL.M.
- 61 Tak sme sa opäť stretli...
JUDr. Rastislav Straka
- 62 Golfový RYDER CUP Ján Kutan
- 63 Vianočný tenisový turnaj slovenskej a českej advokácie (pozdávka)

Pokyny pre autorov príspevkov

1. Do redakcie (**ondrisova@sak.sk**) treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný v inom periodiku. Odborný a vedecký článok nesmie byť popisný a svojim obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
 2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
 3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitulkami.
 4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb je potrebné uviesť akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
 5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní treba uvádzať bibliografické údaje podľa nasledovnej schémy:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: Názov diela. Prípadný podtitul. Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
 6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov** vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
 7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu 290 × 343 pixelov** (rozmer 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej plôške.
 8. **Maximálny odporúčaný rozsah** odborného a vedeckého článku je 34 000 znakov vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. Rozsah poznámok pod čiarou nesmie prekročiť 25 % rozsahu textu. K recenzii je potrebné dodať scan obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.
 9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultuje s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku. **Redakčná rada posudzuje anonymizované články.**
 10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
 11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
 12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.
 13. **Všetky príspevky sú povinne recenzované.**
Recenzné konanie sa riadi princípmi anonymného, objektívneho posudzovania príspevkov, rešpektu k názorom autorov a takej pomoci autorom, ktorá umožní publikovanie príspevkov po ich úprave, prepracovaní alebo doplnení.
Recenzenti sú určení redakčnou radou Bulletinu slovenskej advokácie v počte zodpovedajúcom povahe príspevku. Vedecký alebo odborný príspevok však posudzujú vždy najmenej dvaja recenzenti. Posudzovatelia postupujú v recenznom konaní podľa všeobecne platných zásad na posudzovanie príspevkov zasielaných do vedeckých a odborných právnických časopisov, **postupujú objektívne a nestranne na základe vopred stanovených hodnotiacich kritérií so zohľadnením náročnosti spracovania témy, aktuálnosti, odbornej úrovne a používania odbornej terminológie, formálneho spracovania, použitia vedeckých metód spracovania, vedeckého prínosu a primeranosti rozsahu.**
Kvalita príspevku sa posudzuje najmä podľa jeho originalnosti a dôležitosti pre poznanie a rozvoj práva. Záver o chýbajúcej originalnosti alebo bezvýznamnosti príspevku musí byť podložený odkazom na už uverejnené práce alebo na skutočnosti, z ktorých vyplýva, že príspevok neprináša žiadne poznatky pre vedu alebo prax.
Recenzenti predložia recenzné posudky redakčnej rade v lehote, ktorá zodpovedá zložitosti posudzovaného textu alebo v rovnakej lehote navrhnú jeho úpravu, prepracovanie alebo doplnenie.
Požiadavky na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorom zasielajú výlučne v mene redakčnej rady. Na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorovi určí primeraná lehota. Po jej uplynutí redakčná rada posúdi, do akej miery autor splnil určené požiadavky a podľa výsledku rozhodne, ako naloží s príspevkom.
Po recenznom konaní o publikovaní všetkých príspevkov rozhoduje redakčná rada. Výsledok recenzného konania nezaväzuje redakčnú radu; redakčná rada však zásadne vychádza z jeho výsledku.
-

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

Slovenská advokátska komora je najväčšia právnická stavovská organizácia, a ako taká nesie svoju mieru zodpovednosti nielen za vlastné veci, ale aj za širšie témy ochrany právneho prostredia. O našich aktivitách v tejto oblasti vás neustále informujeme. Snažíme sa, **aby náš hlas bol počutý** vždy, keď ide o základné práva a slobody, keď sa menia základné civilnoprávne či trestné kódexy, alebo keď sa zasahuje do inštitucionálnej stability justičných orgánov.

Nie vždy je náš hlas vypočutý. Ale aj to málo, čo sa podarí, podľa nášho názoru **mení veci k lepšiemu**. Tento rok sa nám podarilo dosiahnuť široký konsenzus s najvyššími predstaviteľmi justície v dôležitej téme ochrany slobodnej a nezávislej advokácie (aprílové komuniké). Aktívne sme pomohli pripraviť dôležitú reformu Trestného zákona, ktorá síce nebola schválená, ale môže byť dobrým východiskom do budúcich legislatívnych prác. Príkladom dobrých aktivít je aj septembrová konferencia so zástupcami najvyšších súdov Slovenska a Rakúska, vďaka ktorej posúvame vpred odbornú diskusiu o rozhodcovských konaniach a modernizujeme tak slovenské obchodné právo.

Tieto a mnohé iné aktivity majú svoj význam. Som presvedčený, že vďaka nim naša komora a náš advokátsky stav podstatne prispieva k tomu, že žijeme v síce nie dokonalom, ale predsa len právnom štáte, kde má význam domáhať sa práv.

Popri snahe o zlepšovanie vecí širšieho verejného záujmu si v Predsedníctve SAK samozrejme uvedomujeme, že našou primárnou zodpovednosťou voči členom komory je **riadna správa vlastných vecí**. Som rád, že aj v tejto oblasti sa nám podarilo dosiahnuť významné míľniky.

V posledných týždňoch sme vás opakovane informovali o **progrese v projekte obnovy sídla našej komory**. Po rokoch príprav sme sa posunuli do fázy ostrej realizácie. Máme stavebné povolenie, finišujeme s výberovými konaniami a pripravujeme sa na sťahovanie a búracie práce. Verím, že projekt bude napredovať podľa harmonogramu a výsledkom bude dôstojné sídlo našej organizácie.

Z praktického hľadiska je pre činnosť členov komory azda najdôležitejšia informácia o **novele vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov**. Ide o tému, kde dlhodobo cítime veľkú nespravodlivosť. V decembri minulého roka sme na základe podnetov vás, členov komory a osobitne členov pracovnej skupiny pre veci advokátske, zaslali ministerstvu spravodlivosti podnet na jej novelizáciu. Ministerstvo si časť našich pripomienok, ktoré nezakladali nároky na výdavky štátneho rozpočtu, v limitovanej miere osvojilo. Mali sme však úprimný záujem v tejto téme ďalej rokovať a viesť rozporové konanie s pani ministerku Dubovcovou. Žiaľ, na osobnom stretnutí dňa 10. októbra 2023 sme sa dozvedeli, že vyhláška už bola podpísaná, a teda rozporové konanie už nebolo možné uskutočniť. Vo výsledku tak aj vo vzťahu k advokátskej tarife bude pretrvávajúť stav, keď priznané trovy nepostačujú na pokrytie reálnych nákladov právneho zastupovania. To, samozrejme, demotivuje občanov uchádzať sa o ich legitímne práva, čo, naopak, môže podporovať ich porušovanie (nehovoriac o téme náhrady za ex offio obhajobu a pri zastupovaní cez Centrum právnej pomoci, ktoré odrážajú nízku mieru ochoty štátu investovať do kvalitnej právnej ochrany ľudí).

Viac si o našom postoji a aktivitách v tejto oblasti môžete prečítať v rozhovore s kolegynou Zuzanou Čížovou, ktorý vznikol v čase, keď sme ešte verili v kompromisnejšie znenie vyhlášky. Na záver preto len dodám, že tak, ako **komora bude vždy hájiť záujmy spoločného dobra a ochrany práv**, tak budeme bez ohľadu na politické zmeny dôsledne zastávať aj **oprávnené záujmy** našej organizácie a **našich členov**.

JUDr. Martin Puchalla, PhD.
predseda Slovenskej advokátskej komory

ROZHOVOR

Kvalitné advokátske služby by nemali byť podhodnocované

Do medzirezortného pripomienkového konania bol predložený návrh novely vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov.

Prečo a ako reaguje na návrh Ministerstva spravodlivosti

Slovenská advokátska komora sme sa spýtali členky Predsedníctva SAK

a predsedníčky pracovnej skupiny pre veci advokátske JUDr. Zuzany Čížovej

■ Aké návrhy a pripomienky predložila ministerstvu spravodlivosti Slovenská advokátska komora?

Vyhláška je popri zákone o advokácii jedným z najdôležitejších advokátskych predpisov. Potrebu novelizovať vyhlášku sa interne priebežne venujeme v rámci pracovnej skupiny pre veci advokátske a predsedníctva, zbierame podnety od kolegov a formulujeme vlastné návrhy. Aktuálny návrh novely reflektuje na podnety SAK, ktoré sme predložili minister-

stvu spravodlivosti po tom, ako bolo avizované predbežné pripomienkové konanie. Ministerstvo si naše návrhy osvojilo, avšak len do takej miery, ktorá podľa ministerstva nemá dopad na štátny rozpočet. Dlhodobopresadzované zrušenie nepriaznivého výpočtu tarifnej odmeny v trestných veciach sa tak do návrhu nedostalo. Už roky sa komora usiluje, aby v tomto smere bola odmena spravodlivá a primeraná. Rovnako sme navrhovali zrušenie paušálnej odmeny vo veciach zastupovania klientov Centra právnej pomoci a namiesto toho zavedenie zníženej tarifnej odmeny, podobne ako je to v Českej republike. Samozrejme, navrhovali sme aj celkové zvýšenie tarify, ktorá sa od prijatia vyhlášky nemenila napriek tomu, že v iných smeroch ceny stúpili. S aktuálnym návrhom sa teda stotožňujeme v plnej miere, ale v rámci medzirezortného pripomienkového konania sme uplatnili ďalšie pripomienky, a to aj podnety od kolegov, ktoré nám posielali po zverejnení návrhu.

Spomeniem ešte návrh na zmenu paušálneho odmeňovania advokáta-opatrovníka poškodeného v trestnom konaní na odmeňovanie ako splnomocnenca poškodeného, **úpravu** zvýšenia alebo zníženia tarifnej odmeny, pretože aplikácia ustanovení „najmä zastupovania viacerých osôb alebo spojenia vecí nie je v praxi jednotná; zahrnutie úkonu predžalobnej výzvy do náhrady trov konania priznávanej v úspešnej strane sporu, či upresnenie spôsobu výpočtu úkonov právnej služby, najmä konania pred súdmi a inými orgánmi, v rámci ktorých sa za úkon konania navrhli upresniť aj nahliadnutie do súdneho spisu, ale aj nárok na odmenu v prípade dvoch po sebe nasledujúcich konzultácií, ak ide o osobitý prípad. Celkovou snahou SAK je zrealizovať odmenu v prípadoch, kedy nedošlo k dohode medzi advokátom a klientom, a dosiahnuť pre klienta spravodlivo vysoké trovy konania. Pokiaľ ide o odmenu za právne služby stanovenú právnym predpisom, táto by mala byť najmä realistická a zodpovedať hodnote vykonanej práce. Odmena vyplácaná štátom, napríklad pokiaľ ide o klientov CPP alebo zastupovanie *ex officio*,

by mala byť primeraná vynaloženému času a profesionalite poskytnutej služby.

■ Prečo paušálne odmeny za zastupovanie osôb v hmotnej núdzi zostávajú na úrovni spred 14 rokov?

Slovenská advokátska komora dlhodobo upozorňuje najmä na nespravodlivé odmeňovanie právnych služieb poskytovaných osobám v hmotnej núdzi, avšak ide o beh na dlhé trate. Istou oporou bol právny názor Najvyššieho súdu SR premietnutý v uznesení 5Sžk/23/2017, podľa ktorého sa uvedená právna úprava javí ako diskriminačná, keď dochádza k situácii, že advokátom, ktorí zastupujú klientov v rovnakých veciach inak prináleží odmena, no v prípade, ak má znášať náhradu trov právneho zastúpenia štát prostredníctvom Centra právnej pomoci, znižuje sa táto odmena niekoľkonásobne, pričom môže klesnúť až na úroveň nákladov advokáta vynaložených v samotnom konaní. Taktiež v susednej Českej republike Ústavný súd nálezom Pl. ÚS 17/21 zrušil paušálne odmeňovanie za zastupovanie pri výkone funkcie opatrovníka ustanoveného správnym orgánom s odôvodnením, že stanovenie takejto odmeny je v rozpore nielen s princípom rovnosti vo vzťahu k výkonu advokácie v širšom zmysle slova a v rozpore s právom advokáta získavať prostriedky pre svoje životné potreby prácou (čl. 26 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd), ale tiež s právom opatrovaného na právnu pomoc. Aj v súvislosti s vyššie uvedeným posunom v stanoviskách súdnych autorít boli uskutočnené viaceré rokovania so zástupcami Centra právnej pomoci a Ministerstva spravodlivosti SR. Pri tejto príležitosti sa zároveň otvoril priestor na úpravu aj iných ustanovení (napr. zaokrúhlenie výpočtu základnej sadzby tarifnej odmeny, zníženie a zvýšenie odmeny, predžalobná výzva a i.), ktorých aplikácia v praxi je rozdielna. Aktuálne však novela vyhlášky prichádza v balíku s ďalšími profesiami ako notári a znalci a podľa ministerstva reaguje najmä na infláciu.

■ V porovnaní s inými profesiami však povolanie advokáta predstavuje určitý hybrid - spája v sebe poslanie pomáhať a zároveň aj náležitosti vlastné podnikaniu.

Áno, advokácia ako slobodné povolanie so sebou nesie určité špecifiká. Naš právny systém však definíciu slobodného povolania neponúka, a preto musíme načrieť do iných zdrojov. Okrem toho, že ide o ekonomickú činnosť podľa osobitného právneho predpisu, Zákona o advokácii, charakteristickou črtou je aj členstvo v profesijnej stavovskej komore. Nad rámec toho ide o poskytovanie odbornej služby založenej na intelektuálnej činnosti, ktorá si vyžaduje samostatnosť a nezávislosť od všetkých externých vplyvov. Ten, kto vykonáva slobodné povolanie je strojom svojho profesijného osudu. Neodmysliteľnou súčasťou je aj systém hodnôt, na ktorých advokácia stojí.

■ V čom spočíva podnikateľská stránka advokácie?

Advokácia spĺňa definíciu podnikania tým, že predstavuje sústavnú činnosť vykonávanú advokátom samostatne vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom do-

siahnutia zisku. Takto podnikanie definuje Obchodný zákonník. Aj Zákon o advokácii v definícii obsahuje požiadavku, aby išlo o činnosť sústavnú a poskytovanú za odmenu. Advokát sám rozhoduje o svojej činnosti v medziach zákona o advokácii a ostatných stavovských predpisov, je nezávislý a vo vzťahoch k tretím osobám vystupuje ako rovnoprávny subjekt. Zodpovednosť advokáta má však nielen rovinnú bežného podnikateľského rizika, ale aj špecificky zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone advokácie ako aj zodpovednosť disciplinárnej. Ak neoprávnená osoba požaduje odmenu za právne služby, hovoríme o pokútnictve alebo neoprávnenom podnikaní, ktoré je aj trestným činom. Advokát má rovnako ako ostatní podnikatelia povinnosť znášať straty na svojom podnikaní, platí štátu povinné poistné odvody a dane, v prípade výchovy advokátskeho koncipienta má povinnosti zamestnávateľa vyplývajúce z pracovnoprávných predpisov.

■ Čím sa advokát riadi pri určovaní primeranej odmeny za svoje služby?

Advokáti vykonávajú svoju profesiu s oduševnením pre presadzovanie oprávnených záujmov klienta, ide však o náročnú profesiu, ktorá vyžaduje nemalé finančné náklady na chod advokátskej kancelárie a zamestnancov, ako aj časovú investíciu do priebežného štúdia a ďalšie náklady spojené

„ Poskytovanie právnych služieb *pro bono* alebo za zníženú odmenu je výsadou každého advokáta a súčasťou výkonu advokátskeho povolania

s výkonom služby. Kvalitné advokátske služby by nemali byť podhodnocované. Pre získanie advokátskej „licencie“ je nutné splniť náročné kvalifikačné a etické štandardy. Základnou zásadou je zmluvná autonómia a možnosť dohody medzi advokátom a klientom v závislosti od dispozície klienta a náročnosti veci. Pokiaľ advokát nepôjde cestou zmluvnej odmeny, má nárok na **vyhláškou** stanovenú odmenu, o čom musí klienta upovedomiť. Odmena za poskytnutú právnu službu má byť predovšetkým realistická a zodpovedať hodnote vykonanej práce.

■ Každý advokát vo väčšej či menšej miere poskytuje právne rady aj bezplatne. Či už ide o poradenstvo rodine a známym alebo väčšie *pro bono* projekty.

Právo je súčasťou každodenného života, a je logické, že s akoukoľvek otázkou spojenou s právom sa obracajú priatelia, blízki na osobu advokáta, a to bez toho, aby advokát požadoval odmenu. Poskytovanie právnych služieb *pro bono* alebo za zníženú odmenu je výsadou každého advokáta

a súčasťou výkonu advokátskeho povolania, ktoré je zároveň poslaním. Advokáti sa bežne zapájajú do *pro bono* aktivít, a to nielen osobám v zlej ekonomickej situácii, ale aj rôznym organizáciám pôsobiacim v oblasti sociálnych služieb a charity, výchovy a vzdelávania mladých ľudí, rozvoja športu. Okrem toho advokáti sami odsúhlasili minimálnu mieru preberania vecí pokiaľ sú ustanovení Centrom právnej pomoci, a to v počte najmenej štyroch prípadov ročne.

■ Do akých *pro bono* aktivít sa advokáti zapájajú prostredníctvom Slovenskej advokátskej komory?

Aktivity Slovenskej advokátskej komory v tomto smere slúžia viacnásobnému účelu. Nielen približujú advokáciu občanom a prispievajú k nasmerovaniu, vyriešeniu situácie a upokojeniu ľudí hľadajúcich odpovede na svoje otázky, ale plnia aj cieľ posilnenia spolupatričnosti v rámci profesie. Verím, že advokátom vytvárame príležitosť poskytnúť spoločnosti niečo nad rámec svojej každodennej činnosti a uľahčujeme cestu k dobrovoľníctvu pre tých, ktorí nemajú priestor vytvárať si vlastné dobrovoľnícke aktivity. Komora každoročne pri príležitosti Dňa advokácie organizuje prostredníctvom advokátov počas celého dňa *pro bono* právne poradenstvo v rôznych mestách. Nad rámec toho sa konajú ad hoc aktivity v reakcii na situáciu v spoločnosti – napríklad počas pandémie išlo o poskytovanie poradenstva online a telefonicky v rámci vymedzeného obdobia a tiež dlhodobo v rámci projektu *Advokáti proti násiliu*, kedy zapojené advokátky poskytovali právne služby obetiam domáceho násillia. Advokáti sa zmobilizovali aj v reakcii na prílev utečencov z Ukrajiny a odídencom poskytujú *pro bono* rady od začiatku konfliktu až do dnes. Osobitnou aktivitou bola aj právna pomoc obetiam výbuchu v bytovke v Prešove. Po vlastnej línii, no v súlade s hodnotami SAK, realizuje rôzne *pro bono* projekty aj Nadácia slovenskej advokácie, či regionálni zástupcovia v rámci mediálnych vstupov a akcií.

■ Poskytovanie právnych služieb klientom Centra právnej pomoci je niekde na polceste medzi *pro bono* a štandardnou právnou službou. Do akej miery je tento systém na Slovensku efektívny?

Zabezpečenie ústavne garantovaného práva na právnu pomoc je úlohou každého právneho štátu, ku ktorého princípom sa hlási aj Slovenská republika (čl. 46 Ústavy SR). Realizácia tohto práva si vyžaduje dostatočné materiálne zabezpečenie. V trestných veciach je toto právo zabezpečované priamo súdmi, v civilných veciach bolo zabezpečenie právnej pomoci prenesené na osobitnú zákonom zriadenú inštitúciu. Centrum právnej pomoci, ktoré funguje od roku 2006 vybudovalo efektívny systém, na ktorý dohliada rozsiahly tím pracovníkov, a to aj s právnickým vzdelaním. Čo sa týka odmeňovania advokátov ustanovených osobám v hmotnej núdzi v civilnom práve, toto prešlo svojím vývojom, od odmeňovania v rovnakej výške ako pri poskytovaní služieb iným klientom (do roku 2006), cez odmeňovanie podľa vykonaných úkonov právnej služby za zníženú tarifu (od roku 2006 do polovice roku 2009) až po paušalizované odmeňovanie

bez ohľadu na náročnosť sporu, ktoré platí od júna 2009. Paušálna odmena je systematicky kritizovaná, práve pre jednotný prístup v odmeňovaní bez ohľadu na faktickú odbornú a časovú náročnosť vedenia sporu.

■ V čom spočíva problém, ak je odmena za zastupovanie klientov CPP príliš nízka?

Samotné poskytovanie právnej pomoci nemajetným klientom bezplatne alebo za zníženú odmenu na základe rozhodnutia štátu je súčasťou povinností vyplývajúcich z poslania advokáta a tradície advokácie. Hoci je úplne akceptovateľné, aby bol advokát povinný poskytovať právnu službu za zníženú odmenu, princípy jej právnej úpravy by mali zohľadňovať aj náročnosť poskytovanej právnej pomoci v danej veci z hľadiska jej obsahu a rozsahu. Ústavne ťažko udržateľnou sa javí aj samotná koncepcia určenia výšky odmeny advokáta ako odmeny paušálnej, ktorá nezohľadňuje počet vykonaných úkonov advokátom a iba nedostatočne náročnosť vecí. Neprimerane nízka odmena poskytovaná CPP evokuje záver, že sa majú jednotliví advokáti podieľať na plnení úlohy štátu zabezpečiť poskytovanie kvalifikovanej právnej pomoci advokátmi osobám v núdzi, ktoré si v dôsledku ťažkej finančnej situácie nemôžu právnu pomoc zabezpečiť sami. Týmto sa vytvára priestor na nerovnosť vo vzťahu k tým istým sporom zastupovaným advokátom, ktoré si klient zvolil. Taktiež touto disproporciou dochádza k porušovaniu všeobecných predpokladov uskutočnenia práva na spravodlivý proces a k vytváraniu prostredia právnej neistoty.

■ Ako býva v praxi porušovaná zásada, podľa ktorej tomu, kto je v práve, nemôže byť vedenie sporu na škodu?

Inštitút trov konania je bezprostredne spojený s nákladmi vedenia súdneho sporu. Ako nám pripomína aj judikatúra, náhrada trov konania plní vo vzťahu k sporovým stranám tri základné funkcie – kompenzačnú, preventívnu a sankčnú. Prvoradá je funkcia kompenzačná, ktorej podstata spočíva v tom, že trovy konania sa strane nahrádzajú, pričom sa v zásade nahrádzajú vo výške podľa tarifnej odmeny určenej vyhláškou. To je základným prejavom princípu, podľa ktorého „tomu, kto je v práve, nemôže byť vedenie sporu na škodu“. Prvky preventívnej funkcie vychádzajú z toho, že nevyhnutnosť vzniku trov každého sporového konania do určitej miery preventívne pôsobí proti zneužívaniu súdnych konaní. Trovy napokon plnia aj kvázi sankčnú funkciu. Vo vzťahu k nároku na náhradu skutočne vynaložených trov konania nastáva problém vtedy, ak je výpočet trov podľa vyhlášky príliš nízky a kompenzačnú úlohu neplní. Advokát je vtedy nútený dohodnúť s klientom zmluvne odmenu vyššiu ako základná sadzba tarifnej odmeny, čo však nie je klientovi v prípade jeho úspechu kompenzované. Ide o prípady nemožnosti určenia hodnoty predmetu sporu, pričom sú to veci časovo a odborne náročné, ako napr. spory o neplatnosť skončenia pracovného pomeru, o určenie neplatnosti dražby, určenie vlastníckeho práva (pokiaľ nie je možné určiť hodnotu veci). V takom prípade je klient napriek svojmu úspechu vo veci v konečnom dôsledku finančne stratový. Osobitnou

problematikou je zákonná možnosť náhradu trov konania úspešnej strane sporu nepriznať.

■ Ako je upravené odmeňovanie advokátov v iných krajinách v porovnaní so Slovenskom?

Rada advokátskych komôr Európy (CCBE), ktorej je SAK členom, realizovala niekoľko prieskumov. Jednotlivé krajiny EÚ sa rôznia v tom, či majú fixnú tarifu alebo nie, resp. či ju schvaľuje vláda, parlament alebo komora. Zásady uplatňované na odmeňovanie advokátov sú veľmi podobné, rovnako ako informačná povinnosť advokáta.

Rozdiel je možno v tom, že niektoré krajiny majú advokátov, ktorí sa špecializujú na poskytovanie služieb v rámci štátneho systému právnej pomoci, rovnako ako sa líši miera zapojenia advokátov v porovnaní so zamestnancami inštitúcií manažujúcich systém právnej pomoci. V prípade severských krajín ako je Fínsko či Nórsko sa odmena za služby v rámci právnej pomoci určuje ako hodinová odmena vo výške 100 až 120 EUR za hodinu. Na druhej strane právny predpis (vyhláška č. 177/1996 Sb.) v Českej republike v prípade zastupovania ustanoveným advokátom základnú sadzbu tarifnej odmeny znižuje o 20 % (§ 12a a 12b vyhl. 177/1996 Sb.), ale neupravuje paušálne odmeny.

■ Aké kroky v tomto smere podniká CCBE?

CCBE prijala ohľadom bezplatnej právnej pomoci odporúčania, ktoré prezentuje štátom a inštitúciám EÚ. V zmysle odporúčaní by štáty mali zabezpečiť, aby poskytovatelia právnej pomoci dostávali spravodlivú odmenu za svoje služby. Zdroje dostupné v jednotlivých prípadoch by mali byť primerané zložitosti a povahe prípadu, aby sa zaručilo účinné zastupovanie a/alebo právne poradenstvo. Keď sú odmeny pre oveľa nižšie ako priemerné trhové sadzby za podobné služby, štáty by sa mali zamerať na zníženie rozdielu zmenou výšky odmien a/alebo minimálnych sadzieb platných pre právnu pomoc, alebo zavedením iných opatrení na zníženie rozdielu s priemernou trhovou výškou odmien za podobné služby. Predpisy upravujúce sadzby poplatkov a iné podmienky odmeňovania právnej pomoci by mali podliehať pravidelnej revízii, ktorá zohľadňuje také faktory, ako je inflácia, zmeny v životných nákladoch a poskytovaní príslušnej služby, problémy ovplyvňujúce existujúci systém atď. Keď sa právna pomoc vykonáva v konaniach, ktoré trvajú dlhé časové obdobia, štáty by mali povoliť priebežné platby v pravidelných intervaloch počas konania. S týmito odporúčaniami sa stotožňujem a dúfam, že vnímanie práce advokátov v tomto smere nájde väčšie ocenenie zo strany štátu.

■ Vyhlásenie publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie pre rok 2023

Redakčná rada *Bulletinu slovenskej advokácie*
v spolupráci s Predsedníctvom Slovenskej advokátskej komory
vyhlásila pre rok 2023

XXII. ročník publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie pre študentov právnických fakúlt, advokátskych koncipientov a mladých advokátov do 35 rokov.

Konkrétnu **tému si účastníci súťaže zvolia** sami. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho alebo medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter. Príspevky v rozsahu maximálne 34 000 znakov (vrátane medzier, literatúry, CV aj textu pod čiarou) treba poslať e-mailom na adresu **ondrisova@sak.sk** alebo **darina.stracinova@sak.sk**.

Termín uzávierky je **30. novembra 2023**.

Článok bude zaradený do súťaže v tom roku, v ktorom bude publikovaný. Porota zložená z členov redakčnej rady *Bulletinu slovenskej advokácie* publikované príspevky vyhodnotí do konca decembra 2023. Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudeliť, resp. zvýšiť odmenu. Ceny prvým trom autorom budú odovzdané na tradičnom Novoročnom stretnutí právnikov v januári 2024.

DISKUSIA

Vývoj judikatúry k elektronizácii výkonu advokácie

Námety na nové témy, krátke glosy alebo poznámky do diskusnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu **office@sak.sk**. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.**

Aj keď elektronizácii výkonu advokácie už bol v rámci tejto rubriky venovaný rozsiahly priestor, individuálne podnety kolegov signalizujú, že ide o takmer nevyčerpatelnú tému. Komplikovaná právna úprava a nejednotná súdna prax totiž vytvárajú ideálne podmienky pre nové a ďalšie problematické okruhy.

Nanešťastie sme sa nevydali cestou zrozumiteľného zjednotenia aplikačnej praxe, ako tomu bolo napríklad v Českej republike, kde plénum najvyššieho súdu prijalo k zásadným otázkam elektronizácie zjednocujúce stanovisko začiatkom roku 2017. Toto plenárne stanovisko (sp. zn. PlsN 1/2015) bolo uverejnené pod R 1/2017 st. a nielen pre celú českú justíciu, ale aj pre súvisiace právnické povolania dáva odpovede ohľadom elektronického doručovania, elektronického podpisovania, účinkov procesných úkonov v elektronickej podobe a pod.

V našich podmienkach bol zvolený strastiplnejší prístup, v rámci ktorého zatiaľ k zovšeobecňujúcemu zjednoteniu nedochádza. Túžbu po právnej istote nenapĺňajú ani čoraz bežnejšie situácie, keď sú judikované závery Najvyššieho súdu SR negované v rámci ústavnoprávneho prieskumu. Typickým príkladom je aktuálny judikát R 49/2020 o elektronickom autorizovaní dovolania advokátskym koncipientom (v nadväznosti na iný judikát R 78/2018), ktorého *ratio decidendi* bolo začiatkom tohto roku označené nálezom sp. zn. III. ÚS 269/2022 za ústavne neutržateľné.

Postupne sa vyvíjajúca prax advokátov navyše priebežne generuje pribúdajúce otázky, na ktoré je nevyhnutné dať zmysluplnú odpoveď. Dvomi z nich je venovaný priestor aj v tomto príspevku. Ide o zdanlivo jednoduché otázky: či **možno elektronicky podpísať aj inak ako advokátskym preukazom** a či **tak môže účinne urobiť aj niekto iný ako advokát**.

Prvý z uvedených problémov smeruje k alternatíve autorizovania elektronického podania prostredníctvom občianskeho preukazu. Ak má totiž advokát k dispozícii občiansky preukaz s príslušnými certifikátmi, je spôsobilý vytvoriť kvalifikovaný elektronický podpis (KEP) aj občianskym preukazom.

Z viacerých rozhorčených podnetov vyplýva, že niektoré všeobecné súdy odmietajú u advokátov akceptovať KEP vytvorený inak než advokátskym preukazom. Vychádzajú pritom z premisy, že ak fyzická osoba koná ako advokát alebo ako konateľ obchodnej spoločnosti oprávnenej na poskytovanie právnych služieb podľa ZoA, je povinná použiť na autorizáciu elektronického podania advokátsky preukaz.

Tento formalistický prístup zväčša vychádza z nesprávneho predpokladu, že súkromná fyzická osoba (autorizujúca občianskym preukazom) a tá istá osoba pri výkone advokácie (autorizujúca advokátskym preukazom) sú dva odlišné právne subjekty. Zápisom do zoznamu advokátov však nenadobúda osoba ďalšiu, resp. novú subjektivitu. V rámci svojej subjektivity, ktorú v zmysle § 7 ods. 1 OZ nadobudla narodením, získava iba podnikateľské oprávnenie v režime osobitného predpisu (ZoA). Občianskym aj advokátskym preukazom podpisuje teda vždy tá istá osoba.

Z hľadiska profesionálneho výkonu advokátskeho povolania je rozhodne vhodnejšie, aby advokát autorizoval svoje elektronické procesné podania advokátskym preukazom. Rovnako ako sudca elektronicky nepodpisuje rozsudok svojím občianskym preukazom. Ak ale advokát napriek tomu z akýchkoľvek dôvodov autorizuje podanie KEPom prostredníctvom občianskeho preukazu, nemožno takejto autorizácii uprieť plnohodnotné právne účinky. Opak by viedol k samoúčelnému odmietnutiu spravodlivosti, a to paradoxne nie v neprospech advokáta, ale predovšetkým v neprospech jeho klienta.

Už vám neuniknú žiadne informácie!

Dôležité informácie a aktuality z diania v advokácii a na komore nájdete na našich sociálnych sieťach:

 www.facebook.com/advokatinavasejstrane
pridajte sa do uzavretej skupiny pre advokátov
Advokáti spolu - SAK

 www.linkedin.com/company/sak-sk
sledujte aj našu oficiálnu stránku na profesnej
sieti LinkedIn

Z obdobných úvah vychádzal aj Ústavný súd SR v uznesení zo dňa 27. 4. 2022 sp. zn. II. ÚS 189/2022, ktoré bolo publikované v Zbierke nálezov a uznesení ÚS SR pod č. 69/2022 s nasledujúcou právnou vetou: „Podanie advokátskej spoločnosti adresované orgánu verejnej moci, autorizované konateľom advokátskej spoločnosti prostredníctvom jeho občianskeho preukazu možno akceptovať ako riadne autorizované podanie strany konania. Opačný záver by bol prejavom prepiateho formalizmu. Skutočnosť, že stavovská samosprávna organizácia advokátov vydáva aj svoje mandátne certifikáty slúžiace na autorizáciu podaní, neznamená, že podanie autorizované konateľom advokátskej kancelárie iným právne aprobovaným spôsobom nie je možné považovať za riadne autorizované podanie pre účely posúdenia, či ide o úkon právnej služby, za ktorý patrí odmena.“

Na druhú z uvedených otázok, teda kto okrem advokáta môže s riadnymi právnymi účinkami autorizovať podanie v elektronickej podobe, dáva pomerne vyčerpávajúcu odpoveď spomínaný nález ÚS SR sp. zn. III. ÚS 269/2022. Toto rozhodnutie vychádza z benevolentnejšieho prístupu, ktorý umožňuje autorizáciu povereným advokátskym koncipientom dokonca aj v prípadoch, kde zákon výslovne vyžaduje, aby bolo podanie spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP, § 449 ods. 1 SSP). Vychádza pri tom z generálneho oprávnenia advokáta poveriť advokátskeho koncipienta vykonaním jednotlivých úkonov právnych služieb (§ 64 ods. 2 ZoA).

Pod vplyvom tohto nálezu uvoľnil dovolací súd podmienky autorizácie elektronickej podania vo veci samej ešte výraznejšie, a to v uznesení sp. zn. 5Obdo/38/2022 zo dňa 18. 4. 2023. V tomto prípade podal advokát v mene žalobcu elektronicke odvolanie, ktoré bolo autorizované KEPom inej osoby prostredníctvom občianskeho preukazu. Táto fyzická osoba bola advokátom na elektronicke autorizovanie osobitne splnomocnená, pričom samotné splnomocnenie bolo k odvolaniu priložené.

Krajský súd odvolanie žalobcu odmietol a konštatoval, že nebolo autorizované v súlade so zákonom. Pred svojím rozhodnutím zistil, že splnomocnená osoba nie je advokátom, ani advokátskym koncipientom splnomocňujúceho advokáta. Prezentoval záver, že ak by išlo o odborného alebo iného zamestnanca advokáta, tieto osoby sú v zmysle § 65 ods. 2 ZoA vylúčené zo zastupovania klienta pred súdom.

Paradoxom je, že počas dovolacieho konania bola ozrejmeneá skutočnosť, že podpisujúci splnomocnenec nielenže nie je advokátom, advokátskym koncipientom, ani odborným zamestnancom advokáta, ale že s týmto advokátom nie je ani v pracovnom pomere. Napriek tomu dovolací súd uzavrel, že ak bolo odvolanie odoslané z elektronickej schránky advokáta, uvedený spôsob jeho autorizácie je *lege artis* (ods. 35). Odvolací súd preto odmietnutím odvolania porušil právo odvolateľa na spravodlivý proces a zaťažil svoje rozhodnutie vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

Naznačený prístup ústavného a najvyššieho súdu, uprednostňujúci materiálny výkon spravodlivosti pred formalistickým *denegatio iustitiae*, možno hodnotiť pozitívne. V kontraste s týmto prístupom je však zároveň iné aktuálne uzne-

senie NS SR sp. zn. 4Cdo/238/2021 zo dňa 26. 4. 2023, ktorým bolo dovolanie v elektronickej podobe odmietnuté pre absenciu autorizácie.

Advokát žalovaného síce podal dovolanie včas, avšak bez kvalifikovaného elektronickej podpisu. V desaťdňovej lehote podľa § 125 ods. 2 CSP, ktorá je na to zákonom určená, nedostatok odstránil. Medzičasom však uplynula samotná lehota na podanie dovolania.

Dovolací súd v danej súvislosti formuloval dva rozporuplné argumenty (ods. 13). Podľa prvého z nich zahŕňa povinnosť advokáta spísať dovolanie podľa § 429 ods. 1 CSP aj povinnosť jeho autorizácie KEPom, ak ide o podanie v elektronickej podobe. V zmysle druhého argumentu nemožno nedostatok autorizácie elektronickej podaného dovolania odstrániť po uplynutí lehoty na dovolanie, pretože ide o neodstrániteľný nedostatok podmienok dovolacieho konania.

Z uvedeného by mal vyplývať pomerne zložitý záver, že § 125 ods. 2 CSP a ním vymedzenú zákonnú lehodu na doplnenie autorizácie možno v dovolacom konaní aplikovať iba do uplynutia lehoty na dovolanie. Absencia autorizácie je teda pred uplynutím dovolacej lehoty odstrániteľným nedostatkom, na odstránenie ktorého poskytuje § 125 ods. 2 CSP lehotu desiatich dní, avšak po uplynutí dovolacej lehoty ide už o neodstrániteľný nedostatok, a to napriek naďalej plývajúcej lehote v zmysle § 125 ods. 2 CSP(!). ■

ŠTAIDL LEŠKA ADVOKÁTI

Apolinárska 445/6, Praha 2

Pre našu pobočku v príjemnom prostredí Prahy hľadáme uchádzačov so znalosťou slovenského jazyka na pozície:

advokátskych koncipientov

(vrátane čerstvých absolventov)

a **advokátov.**

Ponúkame:

- kariérny rast a príležitosť osvojiť si oblasť autorského práva na expertnej úrovni, priateľských kolegov a bežnú pracovnú dobu
- základná mzda koncipienta podľa rokov praxe: 40 000 – 44 000 Kč (cca 1 650 – 1 800 EUR), u advokátov podľa individuálnej dohody
- každý mesiac bonusy až 10 000 Kč (cca 400 EUR) podľa počtu odpracovaných hodín
- paušál na stravné (mesačne cca 2 000 Kč (cca 80 EUR)) a ďalšie zaujímavé bonusy
- vstupenky na prestížne spoločenské a kultúrne akcie (MFF Karlovy Vary, Dejvické divadlo, filmové premiéry...)

Požadujeme:

- otvorenú priateľskú osobnosť
- vysokú úroveň znalosti slovenčiny slovom i písmom, aspoň komunikatívnu úroveň znalosti angličtiny
- ochotu učiť sa novým veciam

V prípade záujmu životopis s motivačným listom posielajte na adresu: office@staidl-leska.com

Materiálny korektív vo svetle princípu *ultima ratio* a jeho postavenie v aplikačnej praxi orgánov činných v trestnom konaní

JUDr. Dávid Béreš

Trestné právo je ako inštitút trestnej politiky štátu, bez pochyb významné právne odvetvie slovenského právneho poriadku. Je zároveň koncipované ako krajný ochranný prostriedok spoločnosti (ultima ratio), a teda jeho primárnym účelom (funkciou), je okrem iného ochrana spoločnosti pred spoločensky najzávažnejšími útokmi fyzických a právnických osôb (funkcia ochranná). Inými slovami, nie každý čin, ktorého formálne znaky sú uvedené v zákone č. 300/2005 Z. z. (Trestný zákon), bude trestným činom.

Materiálny korektív v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona

Jednou z esenciálnych (obligatórných) podmienok na to, aby mohlo dôjsť k spáchaniu trestného činu kvalifikovaného ako prečin, za ktorý zákon č. 300/2005 Z. z. (Trestný zákon), (ďalej len ako „Trestný zákon“ alebo „TZ“) ukladá trest s hornou hranicou neprevyšujúcou päť rokov (prečin), je okrem naplnenia formálnych znakov jeho skutkovej podstaty, naplnenie aj tzv. materiálneho korektívu¹ obsiahnutého v § 10 ods. 2 Trestného zákona respektíve v § 95 ods. 2 Trestného zákona v prípade mladistvých.

JUDr. Dávid Béreš je absolventom Paneurópskej vysokej školy, fakulty práva. V súčasnosti pôsobí ako samostatný advokát s advokátskou kanceláriou so sídlom

v Bratislave, kde sa špecializuje najmä na oblasť trestného práva.

„Nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatela je jeho závažnosť nepatrná“ (§ 10 ods. 2 TZ). „Prečin, ktorého znaky sú uvedené v tomto zákone, nie je trestným činom, ak ho spáchal mladistvý a ak je jeho závažnosť malá“ (§ 95 ods. 2 TZ).

Princíp *ultima ratio* je jeden zo základných princípov materiálneho právneho štátu, prostredníctvom ktorého sú ovládané základné funkcie trestného práva, najmä funkcie represie a prevencie.

Ústavný súd Slovenskej republiky v rámci svojej rozhodovacej činnosti ustálil, že „Trestné právo je prostriedkom *ultima ratio* (ide o poslednú a najkrajnejšiu možnosť), čo sa podľa právnej teórie, ako aj súdnej praxe chápe aj ako zásada pomocnej úlohy trestnej represie (zásada *subsidiarity*). Podľa tejto zásady má byť trestné právo použité len ako najkrajnejší prostriedok a len pri typovo najzávažnejších porušeníach spoločenských vzťahov, záujmov a hodnôt, teda len tam, kde iné možnosti, hlavne prostriedky ostatných právnych odvetví, nie sú dostatočné, teda už boli vyčerpané, sú neúčinné alebo zjavne nie sú vhodné. V oblasti aplikácie a interpretácie trestného práva potom z takto chápaného prostriedku *ultima ratio* – musia byť akcentované právne princípy a zásady, ktoré primárne súvisia s posudzovaním trestnosti činu, napr. zásada *nullum crimen, nulla poena sine lege* (pozri čl. 49 ústavy) či zásada *in dubio pro reo* (pozri čl. 50 ods. 2 ústavy).“² Inými slovami, princíp *ultima ratio*, charakterizuje a precizuje trestné právo ako krajný ochranný prostriedok spoločnosti nastupujúci vtedy, keď nástroje iných právnych odvetví zlyhali respektíve sú neúčinné.

Na to, aby osoba spáchala prečin, musí dôjsť k naplneniu všetkých znakov jeho skutkovej podstaty nielen z formálnej ale aj materiálnej stránky. Orgán činný v trestnom konaní, posudzujúci skutok,

1 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: 6 Tdo 68/2015, zo dňa 13. 7. 2016

2 nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: I ÚS 316/2011 zo dňa 14. 12. 2011 alebo uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: II. ÚS 350/2016-12, zo dňa 26. 4. 2016

3 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: 2 To 29/2016, zo dňa 5. 12. 2016

4 pozri aj KLÁTIK, J.: Trestné právo ako *ultima ratio* – hmotno-právne a procesno-právne aspekty. Presadenie princípu *ultima ratio* z teoretickej roviny do aplikačnej praxe, str. 110

5 pozri bližšie ŠAMKO, P.: Princíp *ultima ratio* a majetkové trestné činy, <http://www.pravnelisty.sk/clanky/a499-princip-ultima-ratio-ako-interpretacne-pravidlo-a-majetkove-trestne-ciny>

musí *ex lege* skúmať nielen či došlo k naplneniu všetkých formálnych znakov skutkovej podstaty toho – ktorého trestného činu, ale v prípade prečinu musí jeho prieskumu simultánne podliehať aj naplnenie jeho materiálnej stránky, spočívajúcej v miere závažnosti spáchaného prečinu. V súlade s ustálenou súdnou praxou je nepatrná závažnosť prečinu vtedy, ak viaceré kritériá, uvedené v § 10 ods. 2 TZ, ktoré tvoria jeden celok, a to spôsob vykonania činu a jeho následok, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, miera zavinenia a v neposlednom rade aj pohnútka páchatela, sú tak nepatrné, že odôvodňujú záver, že nejde o prečin.³ V tomto smere je však nevyhnutné doplniť, že OČTK by sa pri skúmaní materiálnej stránky prečinu mali spolu s vyhodnocovaním miery závažnosti činu zamerať aj na prípadný súkromnoprávny základ veci. Zvýrazňujúc zásadu subsidiarity je nepochybné, že prostriedky trestného práva by nemali nahrádzať inštitúty použiteľné v rámci práva súkromného. Uvedené sa dostáva do popredia najmä pri súkromnoprávných (obchodnoprávných) vzťahoch a z nich prameniacych sporoch, kedy jedna zo strán, za účelom či už aprobovania absencie vlastnej iniciatívy a aktivity v danej veci, respektíve za účelom dosiahnutia uspokojenia svojich vlastných (súkromných) nárokov, využíva verejnoprávne inštitúty trestného práva. Spory súkromnoprávnej povahy by mali byť, zvýrazňujúc zásadu subsidiarity trestnej represie, riešené primárne inštitútmí súkromného práva.⁴ Vo svojej podstate je preto neprípustne, vzhľadom na princíp *ultima ratio* a z neho prameniacey subsidiarity trestnoprávnej represie, aby orgány činné v trestnom konaní, ktorým štát poskytol významné nástroje verejnoprávnej povahy, a ktoré sú zo svojej podstaty určené na postihovanie najzávažnejšej protispoločenskej činnosti, pôsobili ako arbiter v súkromnoprávných sporoch „Z princípu nevyhnutnosti vyplýva, že možnosť využiť trestnoprávny prostriedok nesmie byť natoľko jednoduchá a bežná, aby pre oprávnené subjekty bolo najvýhodnejšie celkom resignovať na aktívnu ochranu ich práv a záujmov v takej miere, ktorú od nich treba rozumne vyžadovať (platí to aj o nezodpovednom prístupe a tolerovaní porušovania zmluvných záväzkov a pod.). Takýto stav by totiž odporoval princípu *ultima ratio* (krajný prostriedok), ale aj zásade *vigilantibus iura* (právo pomáha bdelym) ... V aplikačnej praxi prevažujú trestné veci, v ktorých najmä podnikatelia (ale aj fyzické osoby) podávajú trestné oznámenia, čím sa snažia vyhnúť uneseniu dôkazného bremena v občianskom súdnom konaní. Takýmto spôsobom riešia predovšetkým sporné vzťahy plynúce zo zmlúv o pôžičke alebo o úvere, pričom v trestných oznámeniach svoje tvrdenia označujú spravidla ako podozrenia z trestného činu podvodu alebo úverového podvodu dôvodiac, že doposiaľ im dlžník vrátil len časť z požičanej sumy alebo že nebola v dohodnutom termíne vrátená žiadna suma zo zapožičaných peňazí“ (J. Čentěš a J. Šanta.: Princíp *ultima ratio* a vybrané aspekty ekonomickej kriminality, Bratislava 2016, str. 35). V tomto smere možno tiež plne súhlasiť s P. Šamkom, že je primárne úlohou súdov v civilnom procese, aby vyriešili všetky sporné otázky, ktoré vznikli medzi stranami súkromnoprávneho vzťahu.⁵

Z hľadiska uplatnenia materiálneho korektívu v praxi možno uviesť príklad, keď poskytovateľ zdravotnej starostlivosti (ďalej aj ako „poskytovateľ“) vykáže súkromnej zdravotnej poisťovni (ďalej aj ako „poisťovňa“), s ktorou má uzatvorenú zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, zdravotnú starostlivosť na jej úhradu z verejného zdravotného poistenia v podobe dvoch lekárskeho vyšetrení, ktoré mali byť vykonané v časovom rozpätí jeden mesiac. Súkromná zdravotná poisťovňa na základe týchto výkazov poskytovateľa, mu poukázala na základe s ním uzatvorenej zmluvy, celkovú platbu vo výške 350 eur. Zdravotná poisťovňa po vecnej kontrole týchto zdravotných výkonov zistila, že tieto boli zo strany poskytovateľa vykázané fiktívne, čím súkromnej zdravotnej poisťovni vznikne škoda vo výške 350 eur. Zdravotná poisťovňa po tomto zistení podala na lekára – zdravotníckeho pracovníka, ktorý je jediným spoločníkom a konateľom poskytovateľa, a ktorý je zároveň v pracovnom pomere s poskytovateľom na pozícii lekár, trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania prečinu podvodu v zmysle § 221 ods. 1 TZ. V tomto prípade ide o vec, ktorá má súkromnoprávny základ. Poskytovateľ má so zdravotnou poisťovňou uzatvorenú zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, na základe ktorej zdravotná poisťovňa od poskytovateľa nakupuje zdravotnú starostlivosť. V tomto smere má zdravotná poisťovňa k dispozícii nástroje súkromnoprávnej povahy, na podklade ktorých môže svoje nároky vo vzťahu k poskytovateľovi v plnej miere uplatniť. Najrýchlejším a najefektívnejším je z tohto pohľadu vzájomné započítanie pohľadávok, kedy si zdravotná poisťovňa môže pohľadávku vo výške 350 eur, ktorú eviduje voči poskytovateľovi započítať, a o túto sumu znížiť platbu z verejného zdravotného poistenia, ktoré poukazuje v prospech poskytovateľa za riadne poskytnutú zdravotnú starostlivosť. Zároveň lekár, proti ktorému bolo trestné oznámenie podané, je bezúhonný a svoje povolanie zdravotníckeho pracovníka, do času vykazovania fiktívnych zdravotných výkonov, vykonával eticky a v súlade s etickým kódexom zdravotníckeho pracovníka,

tvoriaceho prílohu č. 4 zákona č. 578/2004 Z. z. Inými slovami nešlo o žiadnu zložitú ekonomickú kriminalitu, kedy by sa páchatel sofistikovaným spôsobom snažil zakryť svoju trestnú činnosť. Nehovoriac o tom, že poisťovní bola spôsobená škoda tesne nad hranicou malej škody, ako kvalifikačného znaku tohto trestného činu. OČTK by z hľadiska obligatórneho skúmania materiálnej stránky prečinu mali na všetky popísané premenné prihliadať a cez prizmu princípu *ultima ratio* ich vyhodnocovať. V tomto smere ide o prípad, kedy akceptujúc subsidiaritu trestnej represie⁶ a vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatela, možno závažnosť vyhodnotiť ako nepatrnú. OČTK by preto v tomto v prípade mali v plnej miere uplatniť inštitút materiálneho korektívu tak, že buď v zmysle § 214 a nasl. TP vec postúpia na konanie o priestupku proti majetku, alebo v zmysle § 215 ods. 1 písm. b) TP trestné stíhanie zastavia, keďže z pohľadu princípu *ultima ratio* ide o konanie, ktoré nevykazuje takú intenzitu protispoločenského konania, ktoré by si vyžadovalo trestnoprávnu represiu.

V kontexte vyššie uvedeného možno preto uzatvoriť, že materiálny korektív by mal podliehať zo strany orgánov činných v trestnom konaní minimálne takej miere prieskumu, ako samotné naplnenie formálnych znakov skutkovej podstaty prečinu.⁷ Zavedením inštitútu nepatrnej závažnosti obšiahnutého v § 10 ods. 2 TP, ergo materiálneho korektívu, zákonodarcu sledoval (sleduje) možnosť vylúčenia zo súdneho prejednávania tie trestné činy (prečiny), ktoré možno označiť za bagatelné.⁸ Materiálny korektív musí byť preto zárukou, že skutok formálne napĺňajúci všetky znaky skutkovej podstaty prečinu bude trestne stíhaný len v prípade, ak jeho materiálna stránka spočívajúca v závažnosti spáchaného skutku, naplnia základnú premisu kontinentálneho trestného práva ako krajného ochranného prostriedku, ochraňujúceho najvýznamnejšie spoločenské vzťahy a nastupujúceho v okamihu, keď všetky ostatné prostriedky právnej ochrany (represie) zlyhali, respektíve sú nedostatočné, poprípade neúčinné. Inými slovami, trestnoprávnej represii by mali podliehať len tie trestné činy (v tomto prípade prečiny), ktoré v sebe kumulujú relevantnú potrebu represie, prevencie a celospoločenskej ochrany a ich závažnosť dosahuje určitú mieru intenzity. Najmä v prípade majetkovej a hospodárskej kriminality, ktorú možno považovať za najčastejší druh páchaných trestných činov,⁹ je však povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní, aby v rámci trestného konania v plnej miere skúmali možnosti uplatnenia inštitútu materiálneho korektívu, vyhodnocujúc nielen mieru závažnosti konania, ale z pohľadu zásady subsidiarity trestnej represie aj možnosti uplatnenia zodpovednosti prostredníctvom iných (súkromnoprávných) inštitútov.

Z hľadiska trestnej zodpovednosti právnických osôb možno upriamiť pozornosť tiež na zákon č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „ZoTZP“, ktorý v § 3 taxatívny spôsobom vymedzuje trestné činy, ktoré môže spáchať právnická osoba. V zmysle § 1 ods. 2 ToTZP „Ak tento zákon neustanovuje inak a ak to povaha veci nevylučuje, na trestnú zodpovednosť právnickej osoby a tresty a ochranné opatrenie ukladané právnickej osobe sa vzťahuje Trestný zákon a na trestné konanie proti právnickej osobe sa vzťahuje Trestný poriadok.“ Z uvedeného vyplýva, že materiálny korektív v zmysle § 10 ods. 2 TZ dopadá tiež na trestné činy taxatívne vymedzené v § 3 ZoTZP spáchané právnickými osobami.

(Ne)uplatňovanie materiálneho korektívu v praxi z hľadiska aplikačnej praxe

V aplikačnej praxi sa však často môžeme stretnúť so situáciou, keď zo strany orgánov činných v trestnom konaní, aj napriek splneniu hmotnoprávných predpokladov, zakotvených v Trestnom zákone, k aplikácií materiálneho korektívu v zmysle § 10 ods. 2 TZ v rámci predsúdneho štádia trestného konania nedochádza. V tomto smere možno poukázať na niekoľko konkrétnych prípadov z aplikačnej praxe, ktoré vymedzili O. Laciak a M. Trylč v rámci svojej publikačnej činnosti (Materiálny korektív z pohľadu právnej praxe, *Mílniky práva v stredoeurópskom priestore*, 2013, II. časť, str. 909).

A. Obvinený vo veku 17 rokov bol trestne stíhaný pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. c) TZ na skutkovom základe, že vyšetrovaním ustáleného dňa odcudzil svojej matke v priestoroch kuchyne bytu obývaného spoločne z kabelky hotovosť v sume 100 eur a stravné lístky v hodnote 8,40 eur, čím spôsobil dotýčnej škodu v predmetnej výške. Počas vyšetrovania bolo preukázané, že obvinený je zo školy ako aj z krúžku, ktorý navštevoval, hodnotený kladne, že má register trestov bez záznamu, že voči nemu nebolo vedené žiadne priestupkové konanie,

6 nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: I ÚS 316/2011 zo dňa 14. 12. 2011 alebo uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: II. ÚS 350/2016-12, zo dňa 26. 4. 2016

7 LACIAK O.: Právo na obhajobu a jeho podoby v trestnom konaní : Wolters Kluwer, 2019, str. 75 a 76

8 Dôvodová správa č. 34 k novele Trestného zákona zo dňa 2. 7. 2005

9 KURILOVSKÁ L., TURAY L.: Majetková kriminalita s akcentom na veriteľa

10 čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 5 písm. a) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre alebo § 1 ods. 3 zákona č. 171/1993 Z. z. o poličajnom zbore

11 pozri napríklad rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn.: 10 To/35/2018, zo dňa 30. 4. 2019, rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn.: 1 To/92/2019, zo dňa 14. 1. 2019, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: 2 To 29/2016, zo dňa 5. 12. 2016, rozsudok Najvyššieho

- súdu SR
sp.zn. 5 Tdo 36/2014
zo dňa 25. 9. 2015,
či rozsudok Najvyššieho
súdu SR
sp.zn. 2 Tdo 41/2015
zo dňa 28. 7. 2015
- 12 rozhodnutia Najvyššieho
súdu Slovenskej republiky sp.zn.
1 Tdo V 10/2015,
4 Tdo 52/ 2012,
či R 96/2014
- k výkladu sensu stricto
pozri
- 13 pozri tiež ČENTĚŠ, J.,
ŠANTA, J.: Trestné právo ako *ultima ratio* – hmotnoprávne a procesnoprávne aspekty. Princíp *ultima ratio* a vybrané aspekty ekonomickej kriminality, str. 34 alebo SYROVÝ, I.: Medze princípu *ultima ratio* v trestnom práve, *Justičná revue*, 65, 2013, č. 8-9, s. 1131 – 1139 alebo ČENTÍK, T.: Kde sú hranice aplikácie princípu *ultima ratio* v trestnom práve?, <http://www.pravnelisty.sk/clanky/-a405-kde-su-hranice-aplikacieprincipu-ultima-ratio-v-trestnom-prave%20>
- 14 ŠAMKO, P.: Princíp *ultima ratio* a majetkové trestné činy, <http://www.pravnelisty.sk/clanky/a499-princip-ultima-ratio-ako-interpretacne-pravidlo-a-majetkove-trestne-ciny> alebo BAĎO, T.: Aplikácia materiálneho korektívu ústavnokonformným výkladom skutkových podstat <http://www.pravnelisty.sk/clanky/a525-aplikacia-materialneho-korektivu-ustavnekonformnym-vykladom-skutkovych-podstat>

že dosiaľ viedol riadny život. Obvinený sa ku skutku priznal a jeho spáchanie oľutoval. Zo spôsobenej škody nahradil pomernú časť (tú, ktorú nestačil minúť). Matka na nahradení zvyšku škody netrvala. Trestné stíhanie bolo skončené v štádiu prípravného konania podmieneným zastavením trestného stíhanie so skúšobnou dobou v trvaní dvoch rokov podľa § 216 a nasl. TP.

B. Mladiství vo veku 16 a 17 rokov boli stíhaní ako spolupáchatelia pre pokus prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a) TZ na skutkovom základe, že v zistený deň vo večerných hodinách po vzájomnej dohode pristúpili s vopred pripravenými bandaskami k odstavenému autobusu, z ktorého odňali veko nádrže v úmysle odčerpať pohonné hmoty za účelom ich speňaženia. Po odstránení prvého veka zistili, že nádrž autobusu je chránená ďalším uzamknutým vekom. Druhé veko sa snažili za pomoci skrutkovač odstrániť. Toto sa im nepodarilo, tak od konania upustili a odišli domov. Na druhom veku spôsobili škodu vo výške 65 eur (pozn. Policajti páchatelov dostihli až doma na základe stôp v snehu vedúcich od autobusu k domom páchatelov, keďže v rozhodnom čase napadol čerstvý sneh). Opätovne: Obvinení sa ku skutku priznali a jeho spáchanie oľutovali. Nahradili spôsobenú škodu. Bandasky patriace jednému z nich prepadli. Hodnotení kladne, register trestov bez záznamu, nebolo voči nim doposiaľ vedené žiadne priestupkové konanie, t. j. viedli riadny život, atď. Skutku (pokus) sa dopustili pred vianočnými sviatkami, aby si zadovážili finančné prostriedky na kúpu darčiekov pre mladších súrodencov. Trestné stíhanie bolo skončené v štádiu prípravného konania schválením zmieru podľa § 220 a nasl. Trestného poriadku.

Ak orgány činné v trestnom konaní opomínajú, či už cielene alebo podvedome, aplikáciu inštitútu materiálneho korektívu, znižujú tým samotnú podstatu a účel kontinentálneho trestného práva, ktoré sa do súčasnej podoby kreuje od čias práva starorímskeho. Nehovoriac o tom, že orgány činné v trestnom konaní majú v rámci trestného konania v jeho predsúdnej časti nezastupiteľné miesto. Pri plnení svojich úloh a činností sú viazaní Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami a ostatnými všeobecné predpismi.¹⁰ Nadväzujúc na túto skutočnosť a akcentujúc na postavenie, úlohy a povinnosti dozorujúceho prokurátora ako *dominus litis* predsúdneho štádia trestného konania sa žiada doplniť, že ak nie policajt, tak by to mal byť práve dozorujúci prokurátor, ktorý bude ako „strážca zákonnosti“ v predsúdnom trestnom konaní zárukou náležitého a dôkladného posudzovania možnej, a za splnenia obligatórnych podmienok aj zákonom vyžadovanej aplikácie materiálneho korektívu. Na druhej strane je však na mieste doplniť, že nedostatočná aplikácia materiálneho korektívu v predsúdnom konaní je vyvažovaná v konaní pred súdom, ktoré k uplatňovaniu materiálneho korektívu v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona pristupujú, dá sa povedať, zodpovedne.¹¹

Materiálny korektív vo svetle princípu *ultima ratio*

V rámci aplikačnej praxe možno vnímať určitú názorovú polarizáciu v polemike, akým spôsobom princíp *ultima ratio* s akcentom na jeho účel a podstatu vykladať. Princíp *ultima ratio* prostredníctvom výkladu *sensu stricto*, prezentovaný okrem iného aj aplikačnou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky,¹² vidí možnosť jeho aplikačného uplatnenia len v prípade prečinov.¹³ Možno súhlasiť s tým, že princíp *ultima ratio* sa v plnej miere vyčerpáva už v rámci legislatívneho procesu, kedy zákonodarca prostredníctvom kategorizácie jednotlivých tipov protiprávneho konania determinuje ich závažnosť. To znamená, že najzávažnejšie formy protispoločenského konania sú obsiahnuté už v samotných formálnych znakoch skutkových podstat zločinov a obzvlášť závažných zločinov. Pričom určitá miera korekcie formálneho určovania celospoločenskej závažnosti protiprávneho konania z trestnoprávneho hľadiska je ponechaná len a výlučne pri prečinoch, kedy na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti je, okrem naplnenia ich formálnych znakov, nutné naplniť tiež ich materiálnu stránku spočívajúcu v dosiahnutí určitej miery závažnosti, ktorá musí byť vyššia než nepatrná a v prípade mladistvých páchatelov vyššia než malá.

Naproti tomu stojí výklad *sensu largo*, v zmysle ktorého princíp *ultima ratio* možno chápať ako interpretačné pravidlo výkladu právnych noriem, ktoré prežaruje do celej šírky trestného práva, neobmedzujúc sa len na jednu kategóriu trestných činov.¹⁴

V kontexte vyššie uvedeného možno konštatovať, že základným rozdielom medzi obidvomi výkladovými metódami princípu *ultima ratio* je prístup k aplikácii zákona. Na jednej strane výklad

sensu stricto kladie dôraz na formalistické chápanie trestného činu, manifestujúc úlohu zákonodarcu, ktorý mal už priamo v rámci tvorby legislatívneho prostredia aplikovať princíp *ultima ratio* ako legislatívne pravidlo, a tým jasným spôsobom stanoví pre orgány aplikácie práva hranice použitia tohto princípu. Na druhej strane výklad *sensu largo* kladie dôraz na materiálne chápanie trestného činu, manifestujúc úlohu orgánov aplikujúc právo, ktoré v rámci abstraktného legislatívneho prostredia, vytvoreného zákonodarcom, hodnotia a posudzujú konkrétne prípady za použitia interpretačných (aplikačných) pravidiel, jedným z ktorých má byť práve aj princíp *ultima ratio*, dopadajúci z hľadiska interpretácie na všetky kategórie trestných činov.

Ako autor tohto príspevku si vážim a rešpektujem vyššie uvedené odborné názory, vážiac si aj ich samotných autorov. Príspevky do odbornej diskusie o možnostiach uplatnenia princípu *ultima ratio* v súčasne platnom a účinnom právnom prostredí Slovenskej republiky, ktorá je, ako bolo vyššie uvedené, rôznorodá, možno preto považovať za dôležité.

Zákonodarca v rámci v dôvodovej správy č. 34 k § 8 Trestného zákona zo dňa 2. 7. 2005, uvádza, že „*toto ustanovenie definuje ústrednú kategóriu trestného práva hmotného – trestný čin. Oproti doterajšej právnej úprave práve v tomto ustanovení dochádza k najväčšej zmene nového Trestného zákona oproti doterajšiemu platnému zneniu, ktoré vychádza z materiálneho ponímania trestného činu. V novom zákone sa definuje trestný čin ako v zásade formálna kategória, čo vyplynulo najmä z požiadaviek praxe. Takýmto poňatím trestného činu je tiež lepšie zabezpečená ústavná zásada rovnosti pred zákonom. Preto došlo k vypusteniu pojmu spoločenská nebezpečnosť, ktoré ho používanie v justičnej praxi bolo často krát preceňované, ba dokonca zneužívané ako v prospech tak aj v neprospech páchatelov trestnej činnosti.*

Formálne chápanie trestného činu umožní súčasne orgánom činným v trestnom konaní sústrediť sa na základné otázky trestného konania, a to zistenie trestného činu a jeho páchatela.

Na naplnenie znakov trestného činu bude potrebné aby boli splnené dve podmienky:

1. musí ísť o protiprávny čin,
2. jeho znaky musia byť uvedené výlučne v Trestnom zákone (iné zákony už do budúca nebudú obsahovať skutkové podstaty trestných činov, napríklad aj trestný čin proti mieru sa preberá zo zákona na ochranu mieru do osobitnej časti Trestného zákona hneď na prvé miesto).

Z obsahu definície trestného činu sa však spoločenská nebezpečnosť úplne nevytratila, pretože ona je daná tým, že zákonodarca určité protiprávne konanie už sám o sebe označil za najvyššiu formu protiprávneho konania a tým je trestný čin. Naviac zákon u prečinov pripúšťa možnosť, že aj pri naplnení znakov skutkovej podstaty trestného činu ak bude závažnosť činu nepatrná a u mladistvého malá, (ak pôjde o prečin) tak nepôjde o trestný čin.

Široká možnosť odklonov, ktorá bude zakotvená v Trestnom poriadku súčasne zabezpečí aby sa nedostávali pred súdy páchatelia takých konaní, ktoré by mohli byť charakterizované ako bagatelné trestné činy.“

Vychádzajúc z autentického výkladu § 8 Trestného zákona je na mieste prijať záver, že v rámci súčasne platného a účinného právneho stavu na území Slovenskej republiky, možno za ústavno konformný považovať výklad *sensu stricto*, ktorý v podstate cieľ a účel zákonodarcu v tomto smere kopíruje. V tomto smere možno doplniť, že, princíp *ultima ratio* ako interpretačné pravidlo je možné aplikovať len a výlučne u jednej kategórie trestných činov (prečinov). Na druhej strane výklad *sensu largo* za súčasne platného a účinného právneho stavu naráža na ústavné právne limity, a to najmä na princíp delby moci a princíp legality, ako základných princípov právneho štátu. Systém delby moci je systém, v ktorom autonómne operujú jednotlivé zložky štátnej moci (zákonodarná, výkonná a súdna), a ktoré sú vzájomne prepojené väzbami kontroly a spolupráce.¹⁵ Z hľadiska vzájomného vzťahu zákonodarnej a súdnej moci zveril ústavodarca tvorbu zákonov zákonodarnej moci, zatiaľ čo ich aplikáciu na konkrétne prípady moci súdnej, respektíve výkonnej (správne orgány). Je úlohou zákonodarcu, rešpektujúc ústavnoprávne limity (legalita, legitimita, proporcionalita), aby jasným spôsobom vyjadril svoju myšlienku, cieľ a účel svojho zákonodarného zámeru.¹⁶ Na druhej strane je povinnosťou súdnej moci v zmysle čl. 2 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky myšlienku, cieľ a účel zákonodarného zámeru, ktorý zákonodarca pretavil do platného a účinného právneho predpisu rešpektovať a aplikovať. Inými slovami, ak zákonodarca prijal § 8 Trestného zákona s cieľom a myšlienkou definovať trestný čin ako formálnu kategóriu, keď princíp *ultima ratio* sa vyčerpáva už v rámci legislatívneho procesu, a ako interpretačné pravidlo je ho možné aplikovať len a výlučne u jednej kategórie trestných činov (prečinov), je úlohou súdnej moci tento cieľ a myšlienku zákonodarcu aplikovať do praxe. V opačnom prípade by totiž došlo k odňatiu pôsobnosti

15 PL. ÚS 16/95

16 OROSZ, L., SVÁK, J. a kol.: Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Zväzok II. Bratislava : Wolters Kluwer s. r. o., 2022, str. 86, 87

17 pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: 1 Tdo V 10/2015, zo dňa 12. 7. 2016

18 OROSZ, L., SVÁK, J. a kol.: Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Zväzok II. Bratislava : Wolters Kluwer s. r. o., 2022, str. 669

19 Tamtiež, str. 669

20 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: 1 Tdo V 10/2015, zo dňa 12. 7. 2016

zákonodarnej moci (zákonom) určiť, ktoré konanie je trestným činom, keď taká pôsobnosť jej bola jednoznačne zverená v zmysle čl. 49 Ústavy.¹⁷

Výklad princípu *ultima – sensu largo* možno *de lege lata* považovať za nesúladný s čl. 2 ods. 2, čl. 49 Ústavy a čl. 144 ods. 1 Ústavou Slovenskej republiky, keďže bez prihliadania na ústavnoprávne nástroje súdnej moci v zmysle čl. 144 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vykladá a aplikuje zákon v rozpore s jeho účelom a cieľom, ktorý zákonodarca jasným a zrejším spôsobom definoval, čím dotvára právo v rozpore s ústavnoprávnymi limitmi.

V tomto smere možno doplniť, že poradie prameňov práva obsahujúcich právne normy, ktorými je sudca viazaný, je založené na postupnosti z hľadiska ich právnej sily.¹⁸ Preto ak sudca zistí, že podľa jeho názoru je zákon v rozpore s Ústavou alebo ústavným zákonom, potom je ako subjekt zodpovedajúci nielen za zákonnosť, ale aj ústavnosť svojho rozhodovania, povinný buď aplikovať normu upravenú Ústavou alebo zákonom, alebo postupovať podľa smernice zakotvenej v čl. 144 ods. 2 Ústavy, a podať návrh na začatie konania na základe čl. 125 ods. 1 Ústavy. V opačnom prípade by rozhodoval v rozpore s princípom ústavnosti.¹⁹ Preto, ak súdna moc v rámci výkladu trestnoprávných noriem v zmysle ich účelu a cieľa, s ktorými boli prijaté, vidí nedostatok proporcionality (racionality) trestného práva, musí aplikujúcu svoju ústavnoprávnú povinnosť, prerušiť trestné stíhanie v zmysle čl. 144 ods. 2 Ústavy v spojení s § 283 ods. 5 Trestného poriadku, a vyvolať konanie o súlade právnych predpisov pred Ústavným súdom SR (ako k tomu úspešne došlo v prípade tzv. „asperačnej“ zásady podľa § 41 ods. 3 Trestného zákona a ňou vyvolaného zvyšovania dolnej hranice upravenej trestnej sadzby – nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 428/2012 Z. z.).²⁰

Princíp *ultima ratio* v podmienkach Českej republiky

Z hľadiska komparácie právnej úpravy *de lege lata* pri aplikácii princípu *ultima ratio* v podmienkach Slovenskej republiky a v podmienkach iného európskeho štátu, možno upriamiť pozornosť na súčasne platnú a účinnú právnu úpravu v Českej republike. Princíp *ultima ratio* český zákonodarca pretavil do § 12 ods. 2 a § 39 ods. 2 zákona č. 40/2009 Sb. (Trestný zákonník). V zmysle § 12 ods. 2 zákona č. 40/2009 Sb. (Trestný zákonník) „*Trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu*“ pričom v zmysle § 39 ods. 2 zákona č. 40/2009 Sb. (Trestný zákonník) „*Povaha a závažnost trestného činu jsou určovány zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou, záměrem nebo cílem*“.

Z vyššie uvedeného je zřejmé, že český zákonodarca princípu *ultima ratio*, nevyčerpal už v rámci tvorby príslušnej právnej úpravy, ale jeho aplikáciu ako interpretačného pravidla (a to nielen pri prečinoch), manifestujúcu zásadu subsidiarity trestnej represie ponechal na súdnu moc. V tomto smere je rozhodujúca spoločenská škodlivosť, ktorá v rámci trestnoprávných následkov musí dosiahnuť takú mieru intenzity, kedy už nepostačuje „*uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu*“. Ide v podstate o výslovne zhmotnenie zásady subsidiarity trestnej represie do hmotného práva. Najvyšší súd Českej republiky vo svojom stanovisku sp. zn.: Tpjn 301/2012 zo dňa 30. 1. 2013, zverejneného v zbierke stanovísk pod R 26/2013 v tomto smere uvádza, že „*Zakotvení zásady subsidiarity trestní represe a z ní vyplývajícího principu ultima ratio do trestního zákoníku má význam i interpretační, neboť znaky trestného činu je třeba vykládat tak, aby za trestný čin byl považován jen čin společensky škodlivý. Společenská škodlivost činu není zákonným znakem trestného činu, neboť má význam jen jako jedno z hledisek pro uplatňování zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku. Společenskou škodlivost nelze řešit v obecné poloze, ale je ji třeba zvažovat v konkrétním posuzovaném případě spáchaného méně závažného trestného činu, u něhož je nutné ji hodnotit s ohledem na intenzitu naplnění kritérií vymezených v § 39 odst. 2 tr. zákoníku, a to ve vztahu ke konkrétním znakům zvažované skutkové podstaty trestného činu ... Zvláštnost použití materiálního korektivu spočívajícího v aplikaci subsidiarity trestní represe vyplývá z toho, že se jedná o zásadu a nikoli o konkrétní normu, a proto je třeba ji aplikovat nikoli přímo, ale v zásadě jen prostřednictvím právních institutů a jednotlivých norem trestního práva.*“

Vo svetle vyššie uvedeného možno preto uzatvoriť, že tak ako slovenský zákonodarca, aj český zákonodarca síce vníma trestný čin ako formálnu kategóriu (§ 13 ods. 2 zákona č. 40/2009 Sb., Trestný

zákonník). Rozdiel medzi slovenskou právnou úpravou a českou právnou úpravou je však v tom, že zatiaľ čo slovenský zákonodarca ponechal aplikáciu materiálnej korekcie len pri prečinoch (§ 10 ods. 2 TZ), český zákonodarca ponechal aplikáciu materiálnej korekcie, manifestujúc zásadu subsidiarity, aj pri závažnejších trestných činoch (§ 12 ods. 2 Trestného zákonníku). J. Čentěš a J. Šanta v tomto smere uvádzajú, že „Použitie princípu *ultima ratio* prichádza v Českej republike výnimočne do úvahy tiež u niektorých závažnejších trestných činov (napr. pri trestných činoch spáchaných v súvislosti s neoprávneným nakladaním s omamnými a psychotropnými látkami či s jedmi), ktorých formálne znaky by mohli nasvedčovať existencii vyššej spoločenskej škodlivosti, avšak ochrana spoločenských záujmov alebo práv fyzických a právnických osôb je dostatočne zaistená uplatnením zodpovednosti podľa iného právneho predpisu“ (J. Čentěš a J. Šanta., Princíp *ultima ratio* a vybrané aspekty ekonomickej kriminality, Trestné právo ako *ultima ratio* – hmotnoprávne a procesnoprávne aspekty, Bratislava 2016, str. 38). V rámci úpravy *de lege lata* v Českej republike princíp *ultima ratio* ako zásada uplatňovania trestnoprávných noriem môže okrem drogových deliktov, v celej jeho šírke dopadať tiež na zločiny, ktoré majú základ v súkromnoprávných respektíve obchodnoprávných vzťahoch, kedy je možné nároky z nich vyplývajúce uplatniť primárne v rámci inštitútov súkromného práva.²¹

Úvahy de lege ferenda

Z hľadiska úvah *de lege ferenda* vo vzťahu k možnostiam uplatnenia princípu *ultima ratio* na území Slovenskej republiky možno konštatovať, že súčasná právna úprava nemusí v plnej miere napĺňať princíp *ultima ratio* v pravom zmysle slova. Z tohto pohľadu sa preto možno inšpirovať z hľadiska možných výnimiek z formálneho chápania trestného činu, právnou úpravou súčasne platnou a účinnou v Českej republike, kedy zákonodarca zvyrazňuje zásadu subsidiarity trestnej represie priamo jej zakotvením v príslušnom právnom predpise. Inými slovami zásada subsidiarity trestnej represie by mala byť z hľadiska aplikácie na konkrétne prípady priamo legislatívne zakotvená, keďže len v takom prípade je možné z trestnoprávnej represie absolútne vylúčiť tie konania, ktoré sú svojou povahou riešiteľné v rámci súkromnoprávných inštitútov.²² Z hľadiska technického legislatívneho prevedenia sa preto ako vhodné môže javiť priame zakotvenie zásady subsidiarity v § 10 ods. 2 TP, ktorá by priamo nadväzovala na prvú vetu predmetného ustanovenia.

V konkrétnom legislatívnom znení by vyššie popísaná úvaha *de lege ferenda* v § 10 ods. 2 TZ vyzerala nasledovne:

„Nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatela je jeho závažnosť nepatrná alebo ide o vec, pri ktorej možno vyvodiť zodpovednosť podľa iného právneho predpisu.“

Vyššie uvedené ustanovenie legislatívnym príkazom determinuje spôsob vybavenia veci v prípade, ak síce určité konanie môže zdanlivo napĺňať všetky znaky skutkovej podstaty prečinu, no zároveň ide o vec, ktorá má základ buď v súkromnoprávných vzťahoch, v rámci ktorých je možné uplatniť súkromnoprávne inštitúty (ako je napríklad žaloba na plnenie, žaloba na vydanie veci, žaloba na zdržanie sa konania, žaloba na určenie právnej skutočnosti a pod.), alebo je možné vec vybaviť v inom (miernejšom) sankčnom konaní (napríklad konanie o priestupkoch alebo disciplinárne konanie). Pri aplikácii predmetného ustanovenia v praxi by orgány činné v trestnom konaní (najčastejšie na podklade podaného trestného oznámenia), vykonali previerku všetkých rozhodujúcich skutočností, s cieľom náležite zistiť skutkový stav a v prípade, ak by konanie síce zdanlivo napĺňalo všetky formálne znaky skutkovej podstaty prečinu, ale zodpovednosť by bolo možno vyvodiť podľa iného právneho predpisu, by v intenciách legislatívneho príkazu, vymedzeného v druhej časti vety § 10 ods. 2 TZ, buď vec postúpili v zmysle § 214 ods. 1 TP, alebo v zmysle § 215 ods. 1 písm. b) TP trestné stíhanie zastavili, keďže skutok nie je trestným činom.

Vyššie formulovaný legislatívny príkaz zároveň vylučuje v takomto prípade skúmanie miery závažnosti prečinu, keďže táto je *ex lege* sama osebe znižovaná jednak tým, že konanie spadá do najmenej závažnej kategórie trestných činov (prečinov), a zároveň na daný prípad priamo aplikácie dopadá zásada subsidiarity trestnoprávnej represie, keďže „ide o vec, pri ktorej možno vyvodiť zodpovednosť podľa iného právneho predpisu“.

Z hľadiska úvah *de lege ferenda* zvyrazňujúc princíp *ultima ratio*, a z neho prameniacu zásadu subsidiarity trestnej represie možno uvítať aj legislatívnu iniciatívu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej

21 pozri tiež nález Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn.: IV. ÚS 564/2000

22 pozri bližšie aj nález Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn.: IV. ÚS 564/2000

republiky, ktorú minulý rok v septembri predložilo do medzirezortného pripomienkového konania návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Medzi najvýraznejšie zmeny, ktoré so sebou prináša táto novela je zvýšenie hranice minimálnej výšky škody ako kvalifikačného znaku trestného činu, a to zo sumy 266 eur na sumu 500 eur. Uvedená zmena súvisí jednak so zmenou ekonomického prostredia, kedy najmä v dôsledku inflácie predstavuje suma vo výške 266 eur v súčasnosti oveľa menší význam ako v minulosti. V praxi by to znamenalo, že majetkové a hospodárske trestné činy, ktorých kvalifikačný znak v základnej skutkovej podstate v súčasnosti predpokladá vznik malej škody, nebudú trestnými činmi. Zároveň by to znamenalo, že konania, ktoré by napĺňali všetky znaky skutkovej podstaty zločinu alebo obzvlášť závažného zločinu, by po novom „padli“ do kategórie zločinov respektíve prečinov. ■

RESUMÉ

Materiálny korektív vo svetle princípu *ultima ratio* a jeho postavenie v aplikačnej praxi orgánov činných v trestnom konaní

Príspevok sa snaží cez prizmu princípu *ultima ratio* zvýrazniť dôležitosť a nevyhnutnosť skúmania všetkých znakov skutkovej podstaty prečinu, nielen z pohľadu naplnenia formálnych znakov, ale aj z pohľadu naplnenia jeho materiálnej stránky. Príspevok zároveň vyzdvihuje postavenie prokurátora ako *dominus litis* predsúdneho konania, ktorý z hľadiska zákonom zverených úloh a postavenia v rámci predsúdneho štádia trestného konania, musí nevyhnutnosť skúmania materiálnej stránky pri skutkoch, klasifikovaných ako prečiny, garantovať. Zároveň sa autor snaží odpovedať na otázku, akým spôsobom princíp *ultima ratio* v súčasne platnom a účinnom právnom prostredí Slovenskej republiky vykladať. Autor záverom, komparujúc s platnou a účinnou právnou úpravou v Českej republike, predkladá úvahy *de lege ferenda*.

SUMMARY

Substantive Corrective in the Light of the *Ultima Ratio* Principle and its Position in the Application Practice of Law Enforcement Agencies

The article through the prism of the *ultima ratio* principle emphasises the importance and necessity of examining all the elements of a minor offence not only from the perspective of meeting formal requirements, but also from the perspective of fulfilling its material aspects. The article also emphasises status of a prosecutor as a *dominus litis* at the pre-trial stage, who – speaking in terms of tasks vested in him by virtue of law and his status at the pre-trial stage – must guarantee the necessity of examining material aspects of criminal acts classified as minor offences. At the same time, the author aims to answer the question how to interpret the *ultima ratio* principle in the existing legal environment of the Slovak Republic. The author – comparing it with the legislation currently applicable in the Czech Republic – presents *de lege ferenda* considerations.

ZUSAMMENFASSUNG

Materielles Korrektiv im Licht des Ultima-Ratio-Prinzips und seine Stellung in der Anwendungspraxis der Strafverfolgungsbehörden

Der Beitrag strebt durchs Prisma des Ultima-Ratio-Prinzips nach dem Hervorheben der Wichtigkeit und Notwendigkeit sämtlicher Merkmale des Tatbestandes eines Deliktes nicht nur vom Sichtpunkt, ob alle formellen Merkmale erfüllt worden sind, sondern auch von Sichtpunkt der Erfüllung seiner materiellen Seite. Der Beitrag hebt zugleich auch die Stellung des Staatsanwaltes als *dominus litis* im vorgerichtlichen Verfahren hervor, der vom Sichtpunkt der ihm gesetzlich übertragenen Aufgaben und seiner Stellung im Rahmen des vorgerichtlichen Strafverfahrensstadiums die erforderliche Prüfung der materiellen Seite bei Straftaten, die als Vergehen eingestuft werden, zu garantieren hat. Der Autor strebt zugleich nach der Beantwortung der Frage, wie der Ultima-Ratio-Prinzip in der aktuell geltenden und wirksamen Rechtsumgebung der Slowakischen Republik auszulegen ist. Der Autor unterbreitet abschließend, vergleichend mit der wirksamen Rechtsregelung in der Tschechischen Republik, die *de lege ferenda* Betrachtungen

Autorskoprávne aspekty vývoja a dodania softvéru na zákazku

JUDr. Stanislav Demčák, LL.M.

Problematika vývoja a dodania softvéru na zákazku je z právneho hľadiska pomerne komplikovaná. Za účelom jej lepšieho pochopenia v nasledujúcom texte poukážeme na osobitosti softvéru na zákazku a z toho vyplývajúce implikácie pre obsah právnych vzťahov, ktoré vznikajú pri jeho vývoji na území SR. Zároveň sa pokúsime adresovať niektoré problémy spojené so softvérom na zákazku, najmä čo do autorstva, nadobúdania majetkových práv k softvéru a použitia verejných licencií.

Špecifiká vývoja softvéru na zákazku

Pre softvér je typické, že jeho životný cyklus (bez aktualizácií a vylepšení) je mimoriadne krátky. Každý užívateľ sa preto musí rozhodnúť, či má záujem o štandardný (bežne komerčne šírený) softvér, upravený softvér (t. j. štandardný softvér, ktorého určité aspekty sú prispôbené špecifickým potrebám zákazníka) alebo softvér na zákazku (t. j. softvér exkluzívne vyvinutý pre potreby zákazníka).

JUDr. Stanislav Demčák, LL.M. pôsobí ako advokát a špeciálny konkurzný správca.

Je absolventom LL.M. programu v ICT práve

na Právnickej fakulte Masarykovej univerzity v Brne. Zaujíma sa o oblasť práva informačných a komunikačných technológií, v ktorej občasne publikuje.

Softvér na zákazku má oproti štandardnému softvéru určité špecifiká. Predovšetkým, požiadavky na funkcionality softvéru určuje užívateľ (zákazník), a to ešte pred jeho vývojom. Právny vzťah medzi zákazníkom a softvérovým vývojárom tak vzniká v čase, kedy výsledok vývoja ešte nie je známy (čo môže viesť k problémom vo vzťahu k správne definovaniu predmetu zmluvy).

Na vývoji a tvorbe softvéru sa môže zúčastniť nehomogénna skupina osôb

(zamestnanci, subdodávatelia alebo konzorcium dodávateľov). Pri vývoji softvéru môžu byť použité už existujúce počítačové programy tretích osôb. V dôsledku rôznych kombinácií autorskoprávnej ochrany a jej nositeľov môže preto na strane zákazníka vzniknúť oprávnená obava, v akom rozsahu skutočne nadobudne právo na výkon majetkových práv k softvéru na zákazku.

Vývoj softvéru na zákazku vyžaduje úzku komunikáciu medzi poverenými osobami dodávateľa a zákazníka. Do komunikácie medzi dodávateľom a zákazníkom môžu byť zapojení manažéri, obchodníci, právnici, IT špecialisti, účtovníci, externí poradcovia, audítori alebo advokáti, čo vytvára priestor na významné interpretačné nedorozumenia a následné právne problémy.

Právny vzťah medzi dodávateľom a zákazníkom pri vývoji softvéru na zákazku prechádza určitými fázami. Prvou je predzmluvná fáza, kedy budúce zmluvné strany deklarujú svoj záväzný záujem na rokovaniach, smerujúcich k uzatvoreniu zmluvy. V tejto fáze sa aktivuje prípadná predzmluvná zodpovednosť, uzatvára sa dohoda o mlčanlivosti, sprístupňujú sa informácie a vyjasňujú sa základné oporné body budúcej spolupráce.

Druhou je fáza analytická, kedy dodávateľ analyzuje podmienky zákazníka pre uskutočnenie konkrétneho softvérového riešenia. Výsledkom je technická špecifikácia softvéru. Pri analytickej fáze dodávateľ softvéru na zákazku vyhodnocuje prostredie, v ktorom má byť softvér inštalovaný a formuje konkrétny návrh softvérového riešenia pre zákazníka.

Tretou fázou vývoja softvéru je implementačná, resp. realizačná fáza, kedy dochádza k samotnému vývoju testovaniu a odovzdaniu softvéru zákazníkovi. Štvrtou fázou je udržiavacia a aktualizácia fáza, kedy dodávateľ zabezpečuje podporu, aktualizácie, zmeny a vylepšenia odovzdaného softvéru.

Na základe uvedených skutočností možno uzavrieť, že právny vzťah medzi dodávateľom a zákazníkom pri vývoji a dodaní softvéru na zákazku môže byť mimoriadne komplexný a obsahovať úpravu rôznych právnych úkonov. Môže ísť najmä o záväzné memorandá a vyhlásenia kontrahentov, záväzok mlčanlivosti, stanovenie podmienok postupu v analytickej fáze a úpravu práv k výsledkom analytickej fázy, akceptačný proces výsledkov analytickej fázy, podmienky realizačnej fázy, t. j. podmienky vývoja softvéru a prípadného zmenového konania, testovania, implementácie softvéru, špecifikáciu nárokov z eventuálnych väd softvéru, zodpovednostné vzťahy, sprístupnenie zdrojového kódu, licenčné podmienky, podmienky technickej podpory po odovzdaní softvéru, podmienky udržiavania a aktualizácií softvéru, voľbu práva a voľbu právomoci.

Softvér ako autorské dielo

Uspokojivú normatívnu definíciu softvéru (a ani softvéru na zákazku) *de facto* neobsahuje žiadny právny poriadok vo svete. Je to spôsobené najmä živelným rozvojom informačných technológií (na ktorý objektívne právo jednoducho nestíha reagovať), globálnym potenciálom softvéru (čo nevyhnutne vyvoláva vzájomné právno-definičné a koncepčné konflikty medzi jednotlivými jurisdikciami)¹ ako aj sporom o intenzitu právnej ochrany softvéru.²

Pojem „softvér“ tak ani v Slovenskej republike explicitne právne definovaný nie je. Môže sa síce javiť, že ide o počítačový program v zmysle § 87 ods. 1 zákona č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Autorský zákon“ alebo „AZ“), no rozhodne to tak nie je. Terminologicky nemožno uvedené pojmy zamieňať.

Autorský zákon výslovne uvádza, čo znamená pojem počítačový program. Ide o súbor príkazov a inštrukcií vyjadrených v akejkoľvek forme použitých priamo alebo nepriamo v počítači alebo v podobnom technickom zariadení, ak je výsledkom tvorivej duševnej činnosti autora (§ 87 ods. 1 AZ). V danom smere je počítačový program základným prvkom softvéru, keďže predstavuje súbor príkazov a inštrukcií, ktoré vedú k splneniu určitých úloh. Tento základný súbor inštrukcií možno funkčne nadviazať a prepájať s ďalšími prvkami, ktorými sú predovšetkým dáta, databázy, grafické objekty a multimediálny obsah, video, obrázky, zvuk, fotografie, texty, užívateľské rozhranie atď. Až takto vytvorený celok predstavuje softvér, a to z hľadiska funkcionality, ale aj z hľadiska grafického a celkového vizuálneho prejavu. Za súčasť softvéru možno dokonca považovať aj dokumentáciu, užívateľské manuály, či technické služby v podobe podpory, či helpdesku.³ Hranice pojmu softvér tak nie sú normatívne vôbec jasne stanovené.

V prípade softvéru teda platí, že pozostáva z počítačového programu (definovaného Autorským zákonom) a ďalších rôznych súčastí (ktoré môžu, ale nemusia byť autorskými dielami), ktoré spolu vytvárajú funkčný celok. To, či je softvér spôsobilý požívať autorskoprávnu ochranu (ako celok) alebo či autorskoprávnu ochranu požívajú len niektoré jeho súčasti je v zásade otáznе. Na to, aby softvér požíval autorskoprávnu ochranu (ako celok) by musel byť autorským dielom podľa § 3 ods. 1 AZ (musel by byť jedinečným výsledkom tvorivej duševnej činnosti autora).

Vo väčšine prípadov však rovnaký softvér dokážu vytvoriť akékoľvek odborne spôsobilé osoby využitím programovacích jazykov, matematických a logických pravidiel (softvér dokonca už vytvárajú aj programy umelej inteligencie). Softvéru tak jedinečným autorským dielom zrejme nebude, resp. bude len veľmi výnimočne.

1 Napríklad v common law systéme môže byť autorom aj právnická osoba, čo je v kontinentálnom systéme práva vylúčené.

2 Prísna ochrana softvérových riešení „erga omnes“ znižuje motiváciu softvérových vývojárov nachádzať nové riešenia (kým nebudú maximalizované ich vlastné ekonomické úžitky z už existujúcich riešení). Na druhej strane príliš uvoľnená regulácia môže softvérových vývojárov odrádzať od vynakladania investícií do vývoja.

3 SEDLÁKOVÁ, Jana a kol.: *Softwarové smlouvy. Jejich špecifika a kontraktační proces*. 1. vydání [beckonline.cz], 2021, s. 3, ISBN 978-80-7400-814-6

Autorskoprávna ochrana softvéru preto skôr závisí od toho, v akom rozsahu sú autorskoprávne chránené jeho jednotlivé súčasti.

Základná súčasť softvéru – počítačový program sa môže z pohľadu Autorského zákona nachádzať v troch rovinách. Po prvé, môže byť v rovine autorského diela podľa § 3 ods. 1 AZ (ide o výnimočné situácie, ktorých dôvody sme uvádzali vyššie). Po druhé, môže byť považovaný za počítačový program podľa § 87 ods. 1 AZ (podmienkou vzniku autorskoprávnej ochrany je to, aby bol program výsledkom tvorivej duševnej činnosti, ktorá na rozdiel od autorského diela nemusí byť jedinečná. Postačuje aby obsahovala aspoň nejaký aspekt tvorivosti, t. j. aby išlo o duševnú činnosť konkrétnej fyzickej osoby). Po tretie, počítačový program nepoživajúci autorskoprávnu ochranu (jeho vznik a podoba sú úplne predurčené účelom alebo použitými technickými prostriedkami, a preto nie je vyjadrením tvorivej slobody autora).

Ostatné prvky softvéru môžu byť autorskoprávne chránené iba ak budú spĺňať definičné znaky diela podľa § 3 ods. 1 AZ (budú jedinečným výsledkom duševnej tvorivej činnosti autora). Ide najmä o audiovizuálne diela (multimediálny obsah, grafické prvky) alebo literárne diela (dokumentácia k softvéru, manuál).

Za určitých okolností je chránené aj grafické užívateľské rozhranie softvéru. Týmto možno rozumieť spôsob usporiadania grafických prvkov zobrazovaných na monitore počítača, ktoré umožňuje interakciu užívateľa so softvérom. Grafické užívateľské rozhranie je predmetom autorskoprávnej ochrany vtedy, ak obdobne ako počítačový program spĺňa kritérium tvorivej pôvodnosti a zároveň, ak samotné rozhranie alebo jeho zložky nie sú determinované technickými funkciami (napr. kurzor, rolavacie menu a pod.).⁴

Samotná funkcionálna počítačového programu už nie je predmetom autorskoprávnej ochrany.⁵

Softvér vytváraný na zákazku tak môže byť kombináciou rôznych prvkov, ktoré sú samostatne autorskoprávne chránené, resp. naopak, nepoživajú žiadnu právnu ochranu podľa Autorského zákona. K tomu, aby bolo možné predať softvér vytvorený na zákazku a umožniť jeho legálne užívanie je potrebné skúmať, kto je autorom jednotlivých chránených súčastí softvéru a akým spôsobom boli jeho majetkové autorské práva „prevedené“ na zákazníka.

Autor softvéru na zákazku

Problematika autorstva a určenie obsahu právnych úkonov, ktoré sú potrebné na to, aby zákazník mohol v celom rozsahu legálne používať softvér vytvorený na zákazku môže byť simplexná. Platí to najmä pri jednoduchom softvéri na zákazku, vytvorenom spravidla jedným autorom, ktorý je zároveň aj dodávateľom. Na druhej strane môže byť mimoriadne komplikovaná, najmä pri vývoji zložitých informačných systémov, dodávaných konzorciom právnických osôb s domicilom v rôznych jurisdikciách, kde vývoj softvéru realizujú fyzické osoby v rôznych právnych postaveniach (zamestnanci, subdodávatelia – fyzické osoby, subdodávatelia – právnické osoby a ich zamestnanci). Situáciu môže navyše skomplikovať aj použitie už dokončených počítačových programov tretích osôb, prípadne open source softvéru šíreného pod niektorou z verejných licencií.

Navonok sa pri dodaní softvéru na zákazku bude oprávnenie na užívanie softvéru riešiť pomerne jednoducho, a to vyhlásením dodávateľa, že má všetky práva k softvéru, ktoré prevádza licenčnou zmluvou na objednávateľa a v prípade nepravdivosti tohto vyhlásenia vznikajú objednávateľovi jednotlivé nároky. Za touto zmluvou, resp. vyhlásením sa však môže skrývať mimoriadne komplikovaná sieť právnych vzťahov, ktoré za určitých okolností bude potrebné detailne skúmať.

Základnou tézou pri problematike autorstva k softvéru na zákazku je, aby bol zákazníkovi dodaný softvér bez právnych vád. To znamená, že zákazník používaním softvéru nebude zasahovať do autorských práv tretích osôb. Na dosiahnutie relatívnej právnej istoty je v danom smere nevyhnutné: (a) identifikovať okruh osôb participujúcich na vývoji softvéru, (b) z tohto okruhu identifikovať skupinu autorov softvéru, resp. jeho jednotlivých častí,

4 Podrobnejšie v rozsudku Súdneho dvora EÚ z 22. 12. 2010, Bezpečnostní softwarová asociace – Svaz softwarové ochrany proti Ministerstvu kultury, C-393/09, EU:C:2010:816, bod 48

5 Rozsudok Súdneho dvora EÚ (Veľká komora) z 2. 5. 2012, SAS Institute Inc. vs. World Programming Ltd., C-406/10, EU:C:2012:259

(c) skúmať vzájomné právne vzťahy vyššie uvedených osôb, (d) určiť, ako môže zákazník nadobudnúť oprávnenie na výkon majetkových práv k tým prvkom softvéru, ktoré sú autorskými dielami, (e) určiť, ako môže zákazník nadobudnúť oprávnenia na užívanie ostatných prvkov softvéru (nechránených autorským právom).

Pri skúmaní prezentovaných skutočností je potrebné vychádzať z nasledujúcich téz. Autorom môže byť iba fyzická osoba. Ak autor vytvoril prvky softvéru pri plnení svojich povinností, vyplývajúcich z pracovnoprávneho alebo služobného vzťahu platí zákonná domnienka (§ 90 ods. 4 AZ), že autorské majetkové práva vykonáva jeho zamestnávateľ.

Zamestnávateľ môže výkon majetkových práv k dielu bez ďalšieho postúpiť na tretiu osobu (§ 90 ods. 5 AZ). Počítačové programy vytvorené autorom (fyzickou osobou) na objednávku sa v zmysle § 91 ods. 4 AZ považujú za zamestnanecké dielo, t. j. objednávateľ vykonáva majetkové práva autora k dielu totožne ako zamestnávateľ a nepotrebuje k tomu zmluvnú licenciu. Iné autorskoprávne chránené prvky softvéru vytvorené autorom (fyzickou osobou) na objednávku sa v zmysle § 91 ods. 1 AZ považujú za dielo na objednávku a objednávateľ je oprávnený užívať toto dielo na účel vyplývajúci zo zmluvy o dielo (ak nie je dohodnuté inak) – ide o zákonnú licenciu. To znamená, že po dodaní softvéru na zákazku vyvinutého autorom (fyzickou osobou) vykonáva objednávateľ softvéru majetkové práva k počítačovému programu (ako základnému stavebnému prvku softvéru) priamo v mene autora a k ostatným prvkom softvéru na základne zákonnej alebo zmluvnej licencie. Ak sú do softvéru na zákazku dodávaného autorom fyzickou osobou zahrnuté aj iné prvky (obrázky, videá, manuály, počítačové programy), ktorých autorom sú iné osoby, je potrebné skúmať, či autor – dodávateľ softvéru má k týmto prvkom riadne nadobudnuté oprávnenie na ich užívanie a či ich môže ďalej prevádzať na objednávateľa softvéru. Musí sa totiž dozieliť stav, kedy objednávateľ softvéru bude môcť legálne užívať každý prvok softvéru.

V danom smere možno takéto oprávnenia získavať licenciou podľa § 65 ods. 1 AZ, sublicenciou podľa § 72 ods. 1 AZ, postúpením licencie podľa § 72 ods. 2 AZ alebo postúpením oprávnenia na výkon majetkových práv zamestnávateľom, resp. rôznou kombináciou týchto inštitútov. To znamená, že ak je softvér vyvinutý fyzickou osobou a sú v ňom použité prvky iných autorov, objednávateľ bude oprávnený (a) užívať počítačový program vytvorený dodávateľom priamo v mene dodávateľa, (b) užívať ostatné autorské diela dodávateľa na základe zákonnej licencie alebo zmluvnej licencie dohodnutej s dodávateľom, (c) užívať autorské diela iných autorov na základe licencie uzatvorenej priamo s týmito autormi, alebo postúpením licencie zo strany dodávateľa alebo uzatvorením sublicenčnej zmluvy s dodávateľom softvéru (ak dodávateľ nadobudol licenciu priamo od autorov).

Oprávnenie na výkon majetkových autorských práv k jednoduchému počítačovému programu tak zákazník nadobudne buď priamo zo zákona alebo kombináciou zákonného oprávnenia, licenčnej zmluvy, prípadne sublicenčnej zmluvy.

Pri vývoji komplikovaného informačného systému, kde je dodávateľom právnická osoba (ktorá nemôže byť autorom) platí, že takáto právnická osoba musí u seba najprv naakumulovať oprávnenie užívať jednotlivé prvky softvéru, a to na základe právnych inštitútov, ktoré boli uvedené vyššie a takéto oprávnenia následne previesť na objednávateľa (spravidla licenčnou a sublicenčnou zmluvou). Nie je však vylúčená ani kombinácia postúpenia výkonu majetkových práv, postúpenia licencie, uzatvorenia licenčnej zmluvy a sublicencie.

Použitie verejných licencií

Osobitnou kategóriou pre riešenia otázok autorstva a prevodu práv na užívanie autorských diel na objednávateľa sú časti softvéru verejne dostupné a šírené pod niektorou z verejných licencií. Pri vývoji softvéru na zákazku môže byť použitý aj open source softvér, šírený pod niektorou z verejných licencií.⁶ Pod pojmom open source softvér možno rozumieť softvér s otvoreným (prístupným) zdrojovým kódom. Tento softvér umožňuje každému modifikovať zdrojový kód za podmienok stanovených vo verejnej licencii. Keďže podmienky užívania open source softvéru sú špecifikované licenciou, predmetný softvér podlieha autorskoprávnej ochrane. Verejná licencia je spravidla založená na oprávnení užívateľa meniť softvér (zdrojový

6 Napr. GNU General public license verzie 1 až 3, GNU Lesser general public license, BSD license, MIT license, Apache license, Mozilla Public license, Common Development and Distribution license, European union public license.

kód) pre akýkoľvek účel a následne aj distribuovať zmenený softvér, a to bez predchádzajúceho súhlasu pôvodného autora.⁷

Open source softvér štandardne vykazuje nasledujúce atribúty: je určený na voľné šírenie, má dostupný zdrojový kód, umožňuje vytvárať odvodené diela a distribuovať ich pod rovnakou licenciou, môže obsahovať určité obmedzenia z dôvodu zachovania integrity pôvodného autorovho kódu (napr. povinnosť používať iný názov odvodeného diela), zakazuje diskrimináciu osôb alebo skupín, zakazuje diskrimináciu na základe účelu použitia softvéru, rovnaká licencia, pod ktorou je šírený sa vzťahuje aj na všetkých ďalších užívateľov a odvodené diela.⁸

Z hľadiska softvéru na zákazku môže byť open source softvér využitý najmä pri vývoji komplexnejších softvérových riešení. Dodávateľ totiž (z dôvodu efektivity) môže do programovej štruktúry softvéru na zákazku zakomponovať už hotový open source softvér, ktorého nie je autorom. Výhoda spočíva v tom, že open source softvér pochádza od širokej komunity vývojárov, v dôsledku čoho môže byť mimoriadne funkčný a efektívny. Pri vývoji softvéru na zákazku tak môže predstavovať nielen lacnejšiu, ale aj kvalitnejšiu alternatívu k proprietárnemu softvéru, prípadne vlastnému vývoju zo strany dodávateľa.

Verejná licencia, pod ktorou je open source softvér šírený, je však spojená aj s obmedzeniami, ktoré môžu prezentované výhody významne komplikovať. Verejná licencia môže obsahovať tzv. copyleftovú doložku, ktorá stanovuje povinnosť pre každého, kto modifikuje zdrojový kód počítačového programu, prípadne ho zakomponuje do vlastného softvéru, zverejniť a úplne sprístupniť upravený zdrojový kód, resp. zdrojový kód vlastného softvéru. Ideovou podstatou copyleftovej doložky je zachovanie a presadzovanie benefitov open source softvéru, ktoré vznikajú na základe verejného zdieľania informácií. Predmetná doložka zároveň bráni, aby nedošlo k neprimeranému obchodnému využívaniu open source softvéru a neobmedzovala sa jeho ďalšia distribúcia (utajovaním zdrojového kódu).⁹ Pri softvéri na zákazku to znamená, že dodávateľ je v prípade použitia open source softvéru pri verejnej licencií s copyleftovou doložkou povinný zverejniť úplný zdrojový kód svojho softvérového riešenia.¹⁰

Pri vývoji softvéru na zákazku môžu byť použité viaceré open source softvéry, šírené pod rôznymi verejnými licenciami. V takom prípade môže dôjsť k vzniku konfliktu verejných licencií, kedy jedna alebo viac verejných licencií nebude kompatibilná s ostatnými verejnými licenciami. To znamená, že licenčné podmienky sa budú vzájomne vylučovať a použitie rôznych open source softvérov v jednom softvérovom riešení, vyvíjanom na zákazku nebude možné bez porušenia licenčných podmienok ostatných open source softvérov.

Konflikty pri kompatibilite verejných licencií možno riešiť tzv. doložkami kompatibility,¹¹ ako aj prípadnou pluralitou verejných licencií, kedy je softvér šírený pod viac ako jednou verejnou licenciou (softvérový vývojár následne zvolí, ktorou z daných verejných licencií sa bude riadiť).¹²

Na účely tohto článku však považujeme za postačujúce konštatovať, že pri softvéri na zákazku (ak zákazník nechce verejne zdieľať zdrojový kód počítačového programu) by mal byť použitý open source softvér, ktorého verejná licencia neobsahuje silnú copyleftovú doložku, umožňuje užitie a distribúciu open source softvéru na obchodné účely (keďže softvér na zákazku je obchodne vyvíjaný a dodávaný) a je kompatibilná s ostatnými verejnými licenciami, ktoré sú súčasťou vyvíjaného softvéru.

Záver

Softvér na zákazku predstavuje osobitnú výzvu pre oblasť kreovania zmlúv. Dôvodom sú predovšetkým vlastnosti softvéru, jeho štruktúra, spôsob jeho vývoja, ale aj podstata právnych vzťahov medzi softvérovými vývojármi, dodávateľmi a zákazníkmi. Právne vzťahy, ktoré vznikajú pri vývoji a dodaní softvéru na zákazku tak závisia najmä od kvality kontraktácie.

V predchádzajúcom texte boli analyzované otázky autorstva a nadobudnutia oprávnenia na výkon majetkových autorských práv k softvéru. Podotýkame, že v praxi môžu nastať prípady, kedy softvér na zákazku môžu tvoriť prvky, ktoré sú „bežným“ počítačovým programom,

7 MACDONALD, Michaela. *Open Source Licensing in the Networked Era* [online]. Masaryk University Journal of Law and Technology, 2013, č. 2, s. 232. ISSN: 1802-5951. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/mujlt/issue/view/262>

8 SEDLÁČKOVÁ, Iveta: *Kompatibilita svobodných licencií* [online]. Revue pro právo a technologie. 2012, č. 5, s. 125. ISSN 1805-2797. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/revue/issue/view/285>

9 KUSTEIN, Viktor. *Fenomén svobodného softwaru* [online]. Revue pro právo a technologie. 2011, č. 3, s. 68 s. ISSN 1805-2797. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/revue/article/view/4018/0>

10 V praxi sa vyskytujú rôzne copyleftové doložky, ktoré rôznym spôsobom upravujú povinné zverejňovanie zdrojového kódu. V prípade tzv. silnej copyleftovej doložky sa vyžaduje zverejnenie zdrojového kódu a použitie rovnakej licencie aj pri odvodených dielach. Pri tzv. slabšej copyleftovej doložke sa tieto pravidlá aplikujú iba na niektoré časti softvéru (napr. „dll. knižnice“). Podrobnejšie: SEDLÁČKOVÁ, Iveta: *Kompatibilita svobodných licencií* [online]. Revue pro právo a technologie. 2012, č. 5, s. 125. ISSN 1805-2797. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/revue/issue/view/285>

11 Uvedená doložka znamená, že verejná licencia obsahuje ustanovenie, špecifikujúce s ktorými inými verejnými licenciami je táto licencia kompatibilná.

12 Podrobnejšie KUSTEIN, Viktor. *Fenomén svobodného softwaru*

[online]. Revue pro právo a technologie. 2011, č. 3, s. 68. ISSN 1805-2797. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/-revue/article/view/4018/0>

dielom jedného autora, spojeným dielom, kolektívnym dielom, súborným dielom, dielom spoluautorov alebo zamestnaneckým dielom. Môžu tak vznikať rôzne kombinácie jednotlivých alternatív, ktoré sú určujúce pre definovania okruhu oprávnených osôb (autorov), obsahu ich práv k softvéru na zákazku a v konečnom dôsledku aj pre definovanie možností, akým konkrétnym spôsobom „presunúť“ na zákazníka oprávnenie na výkon majetkových práv k softvéru. V danom smere možno pri formulovaní zmluvy o vývoji a dodaní softvéru na zákazku využívať režim zamestnaneckého diela, postúpenia výkonu majetkových práv, zákonnú alebo zmluvnú licenciu, zmluvnú sublicenciu, postúpenie licencie a sublicencie, resp. rôzne kombinácie týchto inštitútov.

Na záver považujeme za dôležité akcentovať, že majetkové autorské práva sú z povahy vecí neprevoditeľné (§ 20 ods. 2 AZ). Predmetom prevodu (postúpenia) môže byť iba oprávnenie na výkon majetkových autorských práv aj to iba v režime zamestnaneckého, resp. fiktívneho zamestnaneckého diela (§ 90 ods. 5 AZ). Toto postúpenie predstavuje z hľadiska autorského práva najširšiu dostupnú možnosť pre získanie oprávnenia na výkon majetkových práv. Ak inštitút postúpenia podľa § 90 ods. 5 AZ nie je možné využiť, vhodnou alternatívou je licencia podľa § 65 ods. 1 AZ. Úpravou podmienok licencie sa možno k účinkom postúpenia priblížiť. Jediným rozdielom, ktorý nemožno licenciou (oproti postúpeniu) prekonať je, že nadobúdateľ licencie môže dielo užívať iba spôsobmi, ktoré boli známe ku dňu poskytnutia licencie. Pri postúpení môže nadobúdateľ oprávnenia na výkon majetkových práv dielo užívať aj spôsobmi, ktoré sa stanú známymi až v budúcnosti. Z praktického hľadiska tak medzi postúpením a licenciou nie sú zásadné kvalitatívne rozdiely. Podmienky licencie je však potrebné vhodne modifikovať (licenciu formulovať ako výhradnú, územne, vecne a časovo neobmedzenú), aby sa čo najviac priblížili účinkom postúpenia podľa § 90 ods. 5 AZ. ■

RESUMÉ

Autorskoprávne aspekty vývoja a dodania softvéru na zákazku

Autor sa v článku zaoberá niektorými otázkami, ktoré súvisia s autorskoprávnu ochranou softvéru vyvinutého na zákazku. Poukazuje na problematiku súvislosti a ponúka návod, ako minimalizovať neželané zásahy do autorských práv pri používaní softvéru na zákazku.

SUMMARY

Copyright Aspects of Custom Software Development and Supply

The author deals with some of the issues related to copyright protection of custom software. He points to the problematic context and offers guidance on how to minimize unwanted copyright interference when using custom software.

ZUSAMMENFASSUNG

Urheberrechtliche Aspekte der Entwicklung und Lieferung von Software im Auftrag

Der Autor befasst sich im Artikel mit einigen Fragen, die mit dem urheberrechtlichen Schutz der im Auftrag entwickelten Software zusammenhängen. Er weist auf problematische Zusammenhänge hin und bietet Anleitung, wie ungewünschte Eingriffe in Urheberrechte bei der Anwendung von Software im Auftrag zu minimieren sind.

Právno-aplikačné problémy zaistovania kryptomien

JUDr. Samuel Marr, LL. M

JUDr. Boris Suchovský

Príspevok poskytuje výkladový oblúk reflektujúci problematiku virtuálnych mien s imanentnou profiláciou smerom k právno-aplikačným problémom ich zaistovania postupom normatívne reglementovaným Trestným poriadkom, pričom zároveň ponúka subjektívne právne názory jeho autorov o vhodnosti užšej kooperácie štátu a civilného sektora z hľadiska pro futuro v kontexte stopovania kryptomien.

1. Úvod

Verejne dostupné zdroje datujú vznik *Bitcoinu* ako historicky prvej kryptomeny k rozhraniu rokov 2008 – 2009. Napriek takmer dekádu a pol trvajúceho časovému odstupu sa orgány činné v trestnom konaní (ďalej len „OČTK“) ako aj iné kompetentné orgány verejnej moci začali o uvedení problematiku, esenciálne spojenú s technológiou *blockchainu* interesovať relatívne až v nedávnej minulosti. „Potenciál“ kryptomien v rovine konaní *non lege artis* je pritom nepopierateľný a oneskorené reflektovanie kompetentných orgánov ako aj zákonodarcu na uvedenú problematiku preto možno nesporne považovať za nedostatok. Pre úplnosť demonštratívne poznamenávame, že vznik *Bitcoinu* „inšpiroval ďalších vývojárov kryptomien, ktorí s použitím mierne odlišných *blockchainov* vytvorili napr. *Litecoin* v roku 2011, *Peercoin* v roku 2012, *Ripple* v roku 2013, *Ethereum* v roku 2015 atď.“¹ V súčasnosti sú virtuálne meny nepopierateľným celosvetovým fenoménom zahŕňajúcim niečo cez 13 000 rôznych a viac-menej odlišných mien obchodovaných na približne 400 burzách.

V kontexte dosiaľ uvedeného považujeme za vhodné ešte v úvode tejto spisby „pre účely poskytnutia lepšieho náhľadu do riešenej problematiky a kontextu danej témy“² upriamiť pozornosť čitateľov na rozhodné ustanovenia Trestného zákona ako aj Trestného poriadku a priblížiť legálne definície markantnej pojmológie. Pojem „*virtuálna mena*“ možno legálne vymedziť ako „*digitálny nositeľ hodnoty, ktorý nie je vydaný ani garantovaný centrálnou bankou ani orgánom verejnej moci, nie je nevyhnutne naviazaný na zákonné platidlo a ktorý nemá právny status meny ani peňazí, ale je akceptovaný niektorými osobami ako nástroj výmeny, ktorý možno elektronicky prevádzať, uchovávať alebo s ním elektronicky obchodovať.*“³

V tejto spojitosti sa žiada pripomenúť, že absencia zákonných mechanizmov na strane centrálnej entity reprezentovanej napríklad Národnou bankou Slovenska alebo inou zodpovednou osobou má za následok, že využívanie **obchodovania s kryptomenami je podmienené iba udelením živnostenského oprávnenia, čo láka na naše územie čoraz viac zahraničných spoločností, ktorých tuzemská legislatíva nie je v komparácii so Slovenskou tak liberálna.** V tejto spojitosti sa žiada konotácia, že uvedené má za následok nepomerne väčší počet registrovaných subjektov na našom území ako v okolitých krajinách Európskej únie (napríklad vo Francúzku a v Nemecku bolo do prvej polovice roku 2020 registrovaných niekoľko desiatok subjektov oproti stovkám registrovaných subjektov na území Slovenskej republiky). Vo vzťahu k „vlastnému“ rozmachu na tuzemskom území sa vzhľadom na vyššie uvedené nemá zmysel hlbavejšie vyjadrovať pre rovnaký normatívny model determinujúci vznik zákonného oprávnenia. Na uvedenom právnom stave nič nemení ani neskôr v článku reflektované zaradenie týchto subjektov pod povinné osoby podľa osobitného zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „AML zákon“).

1 ŠANTA, J. – ŠANTA, I.: K niektorým legislatívnym a ekonomickým aspektom virtuálnych mien v legislatíve Európskej únie a Slovenskej republiky In: *Justičná revue*, 2022, č. 2, s. 165

2 MIKLÓSSYOVÁ, L. – FOTOPULOSOVÁ, L.: *Osobitné podmienky väzby u vybraných kategórií osôb a ich vplyv na efektívnosť prípravného konania.* In: Bratislavské právnické fórum 2022. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie 12. – 13. septembra 2022 na tému *Efektívnosť prípravného konania – súčasný stav a výzvy pro futuro.* Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, 2022, s. 380

3 Elektronická Zbierka zákonov Slovenskej republiky [Online] 2023. [cit. 7. 4. 2023] Dostupné z: www.slovlex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/-20220717

4 LÁNSKY, J.: Kryptomeny, s. 160

5 ČENTĚŠ, J. a kol.:

Trestný poriadok. Veľký komentár. 5. aktualizované vydanie. Bratislava: Euro kódex, 2022, s. 316

6 Elektronická Zbierka zákonov Slovenskej republiky [Online] 2023. [cit. 7. 4. 2023]

Dostupné z: www.slovlex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/-20220717

7 § 96d ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok

Snaha o ex post stopovanie kryptomien je možná prostredníctvom *blockchainu*, teda databázy decentralizovaného charakteru využívajúcej funkciu umožňujúcu uchovávať „záznamy o transakciách, chránené proti externým a interným zásahom.“⁴

2. Zaistovanie kryptomien a vybrané právno-aplikačné problémy

Bez potreby hlbšieho výkladového oblúku o nespornom význame zákona č. 312/2020 Z. z. o výkone rozhodnutia o zaistení majetku a správe zaisteného majetku a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o zaistení majetku“), ktorého súčasťou podoba po uplynutí *vacatio legis* nadobudla účinnosť 1. augusta 2021, táto **predpokladá zaistovanie kryptomien postupom** normatívne reglementovaným v § 96d Trestného poriadku.

Tu je eminentné zmieniť sa hneď o niekoľkých ustanoveniach zásadného významu. V úvode spomenutého § 131 ods. 7 Trestného zákona, predstavujúceho legálnu definíciu virtuálnej meny a následne jeho neizolovaného interpretovania v kumulatívnom spojení s:

- § 130 ods. 9 naposledy uvedeného zákona (Legálna definícia výnosu trestnej činnosti.)
- § 89 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku (Vymedzenie veci dôležitej pre trestné konanie ako veci, ktorá „bola použitá na spáchanie trestného činu, alebo bola určená na spáchanie trestného činu“)⁵
- § 130 ods. 1 písm. f) Trestného zákona („Vecou sa na účely tohto zákona rozumejú majetkové právo, alebo iná peniazmi oceniteľná hodnota.“)⁶

Vo vzťahu k naposledy uvedenému ustanoveniu uvádzame, že je podľa nášho právneho názoru dôvodné, rovnako ako to konštatujú J. Šanta a I. Šanta, že za vec možno na účely trestného konania považovať aj kryptomeny.

V neposlednom rade je žiaduce poukázať na samotný **trestno-procesný inštitút zaistenia virtuálnej meny** normovaný v § 96d Trestného poriadku, z ktorého vyplýva, že „ak zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že **virtuálna mena je nástrojom trestnej činnosti, alebo výnosom z trestnej činnosti**, môže predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor vydať príkaz na zaistenie virtuálnej meny“.⁷

Vychádzajúc z dôvodovej správy k Zákonu o zaistení majetku možno konštatovať, že „v nadväznosti **na potrebu odlíšenia režimu predloženia a zaistenia vecí slúžiacich na účely dokazovania a režimu zaistenia nástrojov a výnosov z trestnej činnosti, ktoré sú de facto vecami, doplnili sa uvedené oddiely s nadpismi, ktoré urobili medzi týmito dvoma „zaistovacímí“ režimami deliacu čiaru.** Uvedeným oddelením režimu zaistenia na účely dokazovania a režimu zaistenia nástrojov a výnosov z trestnej činnosti na účely ich prepadnutia alebo zhabania sa zároveň transponuje čl. 8 smernice 2014/42/EÚ, v ktorom je uvedená požiadavka, aby členské štáty dotknutej osobe po zaistení majetku, resp. veci uviedli dôvody vydania takéhoto príkazu na zaistenie. Aj právo Európskej únie jednoznačne od seba odlišuje pojem „dôkazné prostriedky“ a pojmy „nástroje a výnosy z trestnej činnosti, uvedené potvrdzuje v minulosti prijaté rámcové rozhodnutie Rady 2003/577/SVV

JUDr. Samuel Marr, LL.M absolvoval Právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, je nositeľom postgraduálneho profesijného titulu LL.M a taktiež má dlhoročné skúsenosti

z profesionálneho pôsobenia v pozícii orgánu činného v trestnom konaní. V súčasnosti pôsobí na Katedre trestného práva, kriminológie a kriminalistiky PF UK. Je autorom niekoľko desiatok odborných článkov, vedeckých štúdií a pravidelne sa zúčastňuje na národných a medzinárodných vedeckých konferenciách.

JUDr. Boris Suchovský je absolventom Právnickej fakulty Paneurópskej vysokej školy v Bratislave, má dlhoročné skúsenosti z profesionálneho pôsobenia na pozícii vyššieho

súdneho úradníka, trestného kolégia Krajského súdu v Bratislave. V súčasnosti pôsobí na finančnej spravodajskej jednotke Prezídia Policajného zboru, na oddelení kontroly povinných osôb. V rámci pracovného pôsobenia sa zároveň zúčastňuje na národných a medzinárodných odborných konferenciách v oblasti FinTech a AML/CFT.

z 22. júla 2003 o vykonaní príkazu na zaistenie majetku alebo dôkazov v Európskej únii, ktoré však bolo neskôr nahradené smernicou o európskom vyšetrovacom príkaze.“⁸

Meritum právnej úpravy pod marginálnou rubrikou § 96d Trestného poriadku v spojení s jej neizolovaným kumulatívnym výkladom vyššie uvedených ustanovení hmotno-právnej ako aj procesno-právnej povahy, neopomenúc skutočnosť, že predmetný trestno-procesný inštitút je zaradený „do prvej časti, štvrtej hlavy Trestného poriadku s názvom Zaistenie osôb a vecí, do štvrtého dielu označenom ako zaistenie vecí dôležitých pre trestné konanie a čo je najpodstatnejšie, do tretieho oddielu s názvom Zaistenie nástrojov trestnej činnosti a výnosov trestnej činnosti“⁹ in fine **rezultuje v dôvodný predpoklad o tom, že kryptomeny budú pro futuro v právo-aplikačnej praxi zaisťované spravidla ako nástroj trestnej činnosti, alebo výnos z nej. Zaisťovanie na účely dokazovania možno očakávať v minorite prípadov, najmä v prípadoch znaleckého skúmania prevodových procesov „krypta“.**

Záverom tejto kapitoly uvádzame repliku smerom ku komentovanému § 96d Trestného poriadku a akcentujeme, že **je síce pravdou, že je „virtuálna mena počítačovým údajom s objektívnou hospodárskou hodnotou a uvedený príkaz vychádza z § 91, avšak odlišuje sa čo do účelu zaistenia, ktorým je odčerpanie výnosu.** Zaistenie virtuálnej meny je vždy na neurčitú dobu, a to až do okamihu právoplatného skončenia trestného konania a prípadného rozhodnutia o zaistenej nehnuteľnosti, alebo až do okamihu, kedy pominú dôvody zaistenia, najviac však na päť rokov s možnosťou predĺženia o 7 mesiacov, a to aj opakovane“¹⁰ pričom **virtuálnu menu možno postupom v zmysle § 96f naposledy uvedeného zákona zaisťiť tiež ako náhradnú hodnotu.**

2.1 Kryptomenové peňaženky

Konotáciou k záveru predchádzajúcej kapitoly a zároveň snahou autorov je reflektovať vybrané, a *contrario* nie všetky právo-aplikačné problémy spojené so širokou témou virtuálnych mien. Prípadne, že **príkaz na zaistenie virtuálnej meny podľa § 96d Trestného poriadku obligatórne obsahuje** aj kategorický **zákaz akejkoľvek dispozície s „kryptom“ a tiež** (kumulatívne) **príkaz na jeho vydanie vrátane príslušnej formy prístupového oprávnenia** – najmä hesla, prístupového kódu, tiež adresy úložiska orgánu, ktorý bude „krypto“ po zaisťovacom úkone spravovať, označenie konkrétnej meny a uvedenie počtu jednotiek a pod. Stotožňujeme sa s právnym názorom J. Čentéša v tom smere, že **z hľadiska právo-aplikačného je zásadným problémom, ak recipient takéhoto príkazu tomuto nevyhoví. Uvedené totiž suspenduje možnosť prístúpiť k odňatiu veci.**

Kryptomenové peňaženky je v zásade potrebné diferencovať. Možno hovoriť o základnom **hardvérovom** a **softvérovom** type „krypto“ peňaženky. Obe slúžia ako úložisko, avšak prvá z vyššie uvedených je hmotnou vecou, spravidla vo forme USB kľúča, umožňujúceho druhý a ďalší prenos krypta medzi hardvérovými peňaženkami.

Softvérové peňaženky podmieňujú vstup „loginom“ v podobe hesla – číselného reťazca v rozmedzí približne od 8 do 50 čísel Tu sa žiada uviesť, že medzi softvérové peňaženky zaraďujeme aj takzvané „krypto“ peňaženky v podobe aplikácií pre mobilné zariadenia ako napríklad telefóny a/alebo tablety. Na manipuláciu je nevyhnutné disponovať *private key* z náhodne vygenerovaným číselno-písmenným reťazcom v počte 64 znakov, pričom tiež nie je vylúčená fakultatívna sekundárna ochrana vlastníka v podobe hesla. Softvérová peňaženka ako napríklad *Metamask* je internetové úložisko „krypta“. Nie je naším cieľom detailná deskripcia zabezpečovacieho procesu kryptomenových peňaženiek, ale dôrazný poukaz na silu ich zabezpečenia a teda *per analogiam*, nemožnosť do týchto preniknúť bez rešpektovania príkazu jeho recipientom inak ako viac-menej náhodným spôsobom (nájdenie prístupových údajov pri prehliadke iných priestorov, domovej prehliadke a pod.) Samostatnú kategóriu kryptomenových peňaženiek tvoria *hosted wallet* (poskytovatelia služieb peňaženky kryptomeny), teda osoba/y poskytujúce služby ochrany „súkromných kryptografických kľúčov v mene jej klientov, na držbu, uchovávanie a prevod virtuálnej meny.“¹¹

2.2 On-line zmenárne virtuálnych mien

Alternatívny spôsob získania príslušných prístupových práv predstavuje trasovanie kryptomenových operácií. Príkladmo možno hovoriť o spolupráci s Europolom využívajúcim platený nástroj „SIENA“. Za zmienku tiež stojí krátky demonštratívny poukaz na dostupné produktové portfólio nástrojov ako *Chainalysis*, alebo z neplatených *Blockchain*, alebo *Walletexplorer*.

Uvedené implikuje postup reprezentovaný podanou žiadosťou o právnu pomoc, alebo prostredníctvom európskeho vyšetrovacieho príkazu. V oboch prípadoch so snahou nadobudnúť

8 LIT285225SK

9 ŠANTA, J. – ŠANTA, I.: Procesnoprávne aspekty trestnej činnosti spojenej s virtuálnymi menami In: Justičná revue, 2022, č. 10, s. 1 148

10 ČENTÉŠ, J. a kol.: *Trestný poriadok. Veľký Komentár. 5. aktualizované vydanie.* Bratislava: Euro kódex, 2022, s. 338

11 § 9 písm. n) zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov

registračné údaje podozrivého subjektu a samozrejme údaje k uchovávaniu virtuálnych mien na účte zmenárne.

Vzhľadom na prakticky okamžitú negociabilitu „krypta“ vo virtuálnom priestore je žiaduci prvotný operatívny policajný postup polície so zmenárňami, *ex post* „sprocesnený“. Žiaľ, aplikačná prax v mnohých prípadoch signifikantne ukazuje zložitosť takejto spolupráce a miestami možno hovoriť dokonca o obštrukčnom správaní zo strany zmenární. **Rizikom je najmä možnosť zmenární na policajné žiadosti upozorniť priamo podozrivý subjekt, v postavení klienta vo vzťahu k dožiadanej zmenárni.** V neposlednom rade je potrebné poznamenať, že aj samotné zmenárne sú často zapojené v legalizačnej schéme.

O čosi jednoduchšou sa javí vyššie popísaná situácia smerom k tuzemským *on-line* zmenárňam „krypta“. Uvedené vyplýva, z úvodom tohto článku predznamenaného zaradenia týchto zmenární pod pôsobnosť AML zákona, z čoho vyplýva povinnosť týchto subjektov v postavení povinných osôb, poskytovať vo vzťahu k ich klientom príslušnú starostlivosť (§ 10 až 12 daného právneho predpisu). V danom prípade je zrejme, nutné vyhovieť požadovanej súčinnosti. Povedané inak, je len ťažko predstaviteľné nevyhovieť „klasickej“ žiadosti o súčinnosť s poukazom na § 3 ods. 1 Trestného poriadku podporené adekvátnou, o racionálne jadro opretou právnou argumentáciou. Za zmienku stojí zákonu nekolidujúca možnosť (proporcionálneho uplatnenia) príkazu na zaistenie virtuálnej meny voči týmto subjektom, napríklad v prípade „ignorovania“ predchádzajúcej žiadosti o súčinnosť alebo iných relevantných operatívnych poznatkoch, najmä vo vzťahu k možnému úniku informácií.

2.3 Technické problémy zaistovania kryptomien a problematika ich predaja

Nesporne markantným aspektom pri realizovaní príkazu na zaistenie virtuálnej meny podľa § 96d Trestného poriadku v prípravnom konaní je úzka kooperácia prokurátora a **Finančnej spravodajskej jednotky** Prezídia Policajného zboru, ktorá má „**postavenie centrálnej národnej jednotky v oblasti predchádzania a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu**, čo značí, že je prioritne zameraná na prijímanie, evidovanie, analýzu, vyhodnocovanie a spracovávanie hlásení o neobvyklých obchodných operáciách. Finančná spravodajská jednotka **požíva status kontrolného orgánu voči povinným osobám** podľa § 5 zákona číslo 297/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov a zároveň podľa tohto zákonného **aktu aj status správneho orgánu**. Pre účely naplnenia cieľov účinného boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu je neodmysliteľnou súčasťou výmena informácií na medzinárodnej úrovni. Vzájomná komunikácia sa tak uskutočňuje prostredníctvom zabezpečenej šifrovanej elektronickej komunikačnej siete ESW (Egmont Secure Web), vytvorenej v rámci medzinárodnej organizácie Egmont Group a siete FIU.NET.“¹² Vo vyššie uvedenom kontexte nemožno opomíňať **Úrad pre správu zaisteného majetku, ktorý na rozdiel od Finančnej spravodajskej jednotky disponuje vlastnou virtuálnou peňaženkou, na ktorú môžu byť políciou zaistené kryptomeny zaslané a následne uchovávané.**

Z vyššie uvedeným je v praxi sporné, *lege artis* vysporiadanie sa s obligatónym uhradením defaultného poplatku.

V neposlednom rade je v nemalej miere náročné správne aplikovanie § 17 ods. 2 písm. b) Zákona o zaistení majetku, z ktorého rezultuje možnosť predať zaistený majetok bez súhlasu dotknutej osoby **len** v tom prípade, **ak je dôvodné predpokladať pokles hodnoty zaistenej veci** – na účely tejto spisby **kryptomeny**. Uvedené je v teoretickej rovine možné viazať na prípady náhleho poklesu hodnoty „krypta“. Na druhej strane sú výkyvy volatility „krypta“, ktoré sú viac než vysoké, čím priamo úmerne rozvedenú možnosť negujú. Zastávame rovnaký názor ako J. Šanta a I. Šanta, že práve vysoká volatility „krypta“, čo do potenciálu nárastu hodnoty by viedla Úrad pre správu zaisteného majetku k zdržanlivému postoj, teda nevykonaniu predaja „krypta“.

2.4 P2P zmenárne, Monero a iné

Peer to peer zmenárne predstavujú spôsob priameho poskytovania bez akejkoľvek účasti tretej strany. Inými slovami, obchodovanie s „kryptom“ je výlučne medzi predávajúcim a kupujúcim subjektom daného vzťahu. Uvedené predstavuje zásadný rozdiel v komparácii so štandardným obchodom, pretože v uvedenom prípade tretia strana nepáruje ani nákupné a rovnako ani predajné príkazy, ako je tomu pri „štandardných“ operáciách.

Vzhľadom na uvedené v spojení s tým, že P2P zmenárne „*nepodliehajú reguláciám a nevyžadujú KYC*“¹³ (*Know Your Customer – pravidlo verifikovania identity klienta – používateľa vo finančnom, prípadne investičnom prostredí*) sú považované za rizikové.

12 Internetová stránka Ministerstva vnútra Slovenskej republiky [Online] 2023. [cit. 7. 4. 2023] Dostupné z: <https://www.minv.sk/-?finančna-policia>

13 ŠANTA, J. – ŠANTA, I.: Procesnoprávne aspekty trestnej činnosti spojené s virtuálnymi menami In: *Justičná revue*, 2022, č. 10, s. 1 157

V uvedenom kontexte obraciame našu pozornosť smerom k virtuálnej mene „**Monero**“. Táto je špecifická – známa pre svoju obzvlášť vysokú mieru anonymity. Túto dosiaľ oficiálne nedokázala prelomiť žiadna z veľkých svetových spoločností pôsobiacich v uvedenom segmente. Demonstratívne možno poukázať na gigantov ako *Blockchain Intelligence Group*, *CipherTrace*, *Elliptic*, *CipherBlade* a pod, ktorých aktivity sú primárne orientované na využitie spôsobilostí technológie *blockchainu*, pri odhaľovaní *non lege artis* konaní na trhu virtuálnych mien. „**V praxi to znamená, že ak je napr. možné vysledovať širokú sieť transakcií s využitím rôznych kryptomien, ktoré sú potom prevedené na Monero, pri tejto transakcii stopa končí.**“¹⁴

„Internal Revenue Service v roku 2020 vypísal odmenu v hodnote 625 000 \$ pre toho, kto dokáže prelomiť bezpečnostné mechanizmy tejto kryptomeny, pričom doteraz sa nenašiel nikto, kto by túto náročnú úlohu zvládol.“¹⁵

Prakticky jediným, dosiaľ poznaným spôsobom sledovania Monera je prostredníctvom *audit key*, umožňujúceho monitoring transakcií. Pre anonymitu Monera je táto mena obľúbená okrem rôznych virtuálnych subkultúr aj v radoch kriminálne závadových osôb.

V spojitosti s legalizáciou výnosov trestnej činnosti možno v radoch páchatel'ov trestnej činnosti badať odklon od *Bitcoinu* smerom k viacerým kryptomenám so zvýšenou anonymitou, ako napríklad vyššie uvedené *Monero*, *Dash* a *Zcash*. Práve kryptomena *Dash* vznikla fork-om *Bitcoinu* a od svojho začiatku je odpoveďou zameranou práve na požiadavku anonymity, ako aj väčšej rýchlosti transakcií.

Záver

Sumarizujúc dosiaľ spracovanú problematiku možno *in fine* konštatovať, že dynamický vývin virtuálnych mien, najmä v kontexte ich možných hrozieb z kategórie *Anti-Money-Laundering and counter terrorist financing* by mali predstavovať dostatočne odôvodnený predpoklad o vhodnosti kooperácie zákonodarcu, justičných orgánov, OČTK a súkromného sektora. Potieranie trestnej činnosti v tomto smere je podľa nášho názoru bez uvedenej úzkej kooperácie len ťažko predstaviteľné. „OČTK musia mať na pamäti, aby prípravné konanie nezakladalo nedôvodné prieskumy, čo by vo svojich dôsledkoch mohlo zakladať aj porušenie práva obvineného na spravodlivé konanie, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo obvineného na prejednanie veci v primeranej lehote, zaručeného podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.“¹⁶ Pre „lepšiu“ predstavu čitateľa si dovoľíme krátky poukaz smerom k problematickému vyšetrovaniu decentralizovaného financovania, osobitne prania špinavých peňazí prostredníctvom virtuálnych aktív, nezameniteľných tokenov, hazardu na *metaverse* a pod. Spomenuté by bolo hodné osobitného príspevku vyčerpávajúceho konkrétne aplikačné problémy, avšak v snahe o rešpektovanie odporúčaného rozsahu a tiež rešpektujúc obsahové zameranie predkladaného článku, na uvedené poukazujeme iba všeobecne.

Signifikantným príkladom kladnej spolupráce na medzinárodnej úrovni je podskupina pre virtuálne meny, pôsobiaca v platforme *Asset Recovery Office* prevádzkovej Európskou komisiou za aktívnej účasti Europolu. Neopomíname však ani na význam spolupráce s civilným sektorom, najmä poskytovateľmi služieb virtuálneho obchodu. Tieto subjekty totiž disponujú informačnými a technickými kapacitami, ako aj analytickými nástrojmi na *monitoring*, čo môže nesporne vo významnej miere napomôcť vyšetrovaniu, prípadne skrátenému vyšetrovaniu. Je nutné konštatovať, že technologický progres civilného sektora (skrínigové technologické nástroje, ako napríklad *oracles*, a/alebo *liquidity pools and smart contracts*) sú „ťažko“ pred štátom a jeho kompetentnými orgánmi.

Matéria spracovaná v druhej a na ňu nadväzujúcich kapitolách tohto príspevku rezultuje v záver o možnosti subsumovať kryptomeny pod vec na účely Trestného zákona s poukazom na § 130 ods. 9 tohto právneho predpisu, pričom vo vzťahu k zaisťovaniu „krypta“ uvádzame tieto konkrétne repliky a konotácie:

- Meritum právnej úpravy pod marginálnou rubrikou § 96d Trestného poriadku v spojení s jej neizolovaným kumulatívnym výkladom relevantných ustanovení hmotno-právnej, ako aj procesno-právnej povahy, neopomenúc skutočnosť, že predmetný trestno-procesný inštitút je zaradený „**do prvej časti, štvrtej hlavy Trestného poriadku s názvom Zaistenie osôb a vecí, do štvrtého dielu** označenom ako zaistenie vecí dôležitých pre trestné konanie a čo je najpodstatnejšie **do tretieho oddielu s názvom Zaistenie nástrojov trestnej činnosti a výnosov trestnej činnosti**“¹⁷ *in fine* rezultuje v dôvodný predpoklad o tom, že kryptomeny budú **pro futuro**

14 Tamtiež

15 Internetová stránka Security Boulevard [Online] 2023. [cit. 8. 4. 2023] Dostupné z: <https://securityboulevard.com/2020/09/can-you-crack-monero-irs-offers-625000-bounty-for-anyone-who-can-break-privacy-of-cryptocurrency/>

16 ROMŽA, S.: *Efektívna obhajoba ako prostriedok efektívnosti prípravného konania*. In: Bratislavské právnické fórum 2022. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie 12. – 13. septembra 2022, na tému Efektívnosť prípravného konania – súčasný stav a výzvy pro futuro. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2022, s. 172

17 ŠANTA, J. – ŠANTA, I.: *Procesnoprávne aspekty trestnej činnosti spojenej s virtuálnymi menami* In: *Justičná revue*, 2022, č. 10, s. 1 148

18 ČENTĚŠ, J. a kol.:

*Trestný poriadok. Veľký
Komentár. 5. aktualizované
vydanie. Bratislava : Euro
kódex, 2022, s. 338*

- v právo-aplikačnej praxi zaisťované spravidla ako nástroj trestnej činnosti alebo výnos z nej. Zaisťovanie na účely dokazovania možno očakávať v minorite prípadov, najmä v prípadoch znaleckého skúmania prevodových procesov „krypta“.
- Je síce pravdou, že „virtuálna mena je počítačovým údajom s objektívnou hospodárskou hodnotou a uvedený príkaz vychádza z § 91, avšak odlišuje sa čo do účelu zaistenia, ktorým je odčerpanie výnosu“,¹⁸ pričom virtuálnu menu možno postupom v zmysle ustanovenia § 96f naposledy uvedeného zákona zaistiť tiež ako náhradnú hodnotu.
 - Ak recipient príkazu (§ 96d TP), tomuto nevyhoví, uvedené suspenduje možnosť pristúpiť k odňatiu veci pre vysokú úroveň zabezpečenia kryptomenových peňaženiek.
 - Aplikačná prax ukazuje „šedé miesta“ právnej pomoci vo vzťahu k parciálnej škále dožiadaní smerom k zahraničným zmenárňam virtuálnych mien. Rizikom je najmä možnosť zmenárni na policajné žiadosti upozorniť priamo podozrivý subjekt.
 - Tuzemské on-line zmenárne sú v pôsobnosti Finančnej spravodajskej jednotky Prezídia Policajného zboru a v zmysle § 10 AML zákona sú povinné vykonávať príslušnú starostlivosť voči svojim klientom, ako aj iné povinnosti v zmysle uvedeného zákona. Od uvedených subjektov je možné požadovať súčinnosť klasickým „trojkovým“ dožiadaním alebo prostredníctvom proporcionálne využitého príkazu na zaistenie virtuálnej meny.
 - Považujeme za nedostatok, že Úrad pre správu zaisteného majetku na rozdiel od Finančnej spravodajskej jednotky disponuje vlastnou virtuálnou peňaženkou, na ktorú môžu byť políciou zaistené kryptomeny zaslané a následne uchovávané. Takéto *status quo* považujeme za neakceptovateľné a *pro futuro* neudržateľné. Rovnako je vhodné jednoznačne vyriešiť obligatórne vysporiadanie sa s úhradou *defaultného* poplatku pri prevode „krypta“, ktoré je v aplikačnej praxi sporné.
 - Aplikovateľnosť § 17 ods. 2 písm. b) Zákona o zaistení majetku v kontexte predaja „krypta“ bez privolenia dotknutého subjektu považujeme za nevykonateľné vzhľadom na jeho vysokú volatilitu. ■

RESUMÉ

Právo-aplikačné problémy zaisťovania kryptomien

Predkladaný príspevok reflektuje problematiku virtuálnych mien s osobitnou akcentáciou na právo-aplikačné problémy ich zaisťovania postupom normatívne reglementovaným Trestným poriadkom a s tým súvisiacich sekundárnych „úskalí“, pričom tento taktiež neopomína subjektívne právne názory autora o vhodnosti užšej kooperácie štátu a civilného sektora z hľadiska *pro futuro* v kontexte stopovania kryptomien.

SUMMARY

Legal and Application Problems of Seizing Cryptocurrencies

The article deals with the issue of virtual currencies with a particular emphasis on the legal and application problems of their seizing through the procedure normatively regulated by the Criminal Procedure Code and the secondary “pitfalls” thereto related, also presenting the author's subjective legal views on the appropriateness of closer cooperation between the state and the civil sector in terms of *pro futuro* in the context of tracking cryptocurrencies.

ZUSAMMENFASSUNG

Rechtliche Anwendungsschwierigkeiten bei der Sicherstellung von Kryptowährungen

Der unterbreitete Beitrag reflektiert die Problematik virtueller Währungen mit besonderer Akzentuierung der rechtlichen Anwendungsschwierigkeiten bei deren Sicherstellung durch Vorgehen, normativ reglementiert durch die Strafprozessordnung sowie der damit zusammenhängenden sekundären Hindernisse, wobei dabei auch subjektive rechtliche Anschauungen des Autors auf die Zweckmäßigkeit einer engeren Kooperation zwischen dem Staat und dem Zivilsektor vom *pro futuro* Sichtpunkt im Kontext der Verfolgung von Kryptowährungen nicht unterlassen werden.

Právna úprava náhrady trov obvineného v trestnom konaní v kontexte zachovania práva na spravodlivý proces

JUDr. Filip Geleta

V prekladanom článku autor pracuje s hypotézou, v zmysle ktorej právna úprava trov konania podľa Trestného poriadku porušuje právo obvinených na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj ako „Ústava SR“) a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj ako „Dohovor“).

Základné východiská a súčasný stav problematiky

Obvinený má po vznesení obvinenia viaceré možnosti ako sa obhajovať. Môže tak robiť sám, bez pomoci tretej osoby využívajúc katalóg práv, ktoré mu Trestný poriadok ponúka (právo na obhajobu v materiálnom zmysle), alebo môže tieto práva uplatňovať prostredníctvom obhajcu (právo na obhajobu vo formálnom zmysle).

Obhajcu si možno zvoliť na základe udelenej plnej moci a v prípade, ak obvinený nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby, môže požiadať, aby mu bol súdom ustanovený.

Špecifickým prípadom ustanovenia obhajcu sú dôvody nutnej obhajoby v zmysle § 37 a nasl. Trestného poriadku, a to v prípade, ak si obvinený napriek poskytnutej možnosti obhajcu sám nezvolí.

Šiesta časť Trestného poriadku upravuje problematiku trov trestného konania. V rámci nej reguluje otázku trov, ktoré znáša štát, trov obvineného, poškodeného, odmeny obhajcu, splnomocnenca poškodeného a pod.

Podrobne je tu riešená otázka povinnosti odsúdeného nahradiť trovy konania v prípade, ak bol právoplatne uznaný vinným.

Podľa § 555 ods. 1 Trestného poriadku platí, že ak bol obžalovaný právoplatne uznaný za vinného, je povinný nahradiť štátu

- trovy spojené s výkonom väzby,
- trovy spojené s výkonom trestu odňatia slobody,
- vyplatenú odmenu a náhradu ustanovenému obhajcovi a ustanovenému zástupcovi z radov advokátov podľa § 47 ods. 6, ak nemá nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú náhradu,
- paušálnou sumou ostatné trovy, ktoré znáša štát.

Najvyššou čiastkou býva zásadne suma vyplatenej odmeny a náhrad ustanovenému obhajcovi v prípade, že obvinený nemá nárok na bezplatnú obhajobu alebo obhajobu za zníženú náhradu. Postup preukazovania tohto nároku nebudem bližšie analyzovať, pretože pre ciele tohto článku nie je podstatný.

V prípade voľby obhajcu neprichádza uloženie povinností v zmysle § 555 ods. 1 písm. c) do úvahy.

JUDr. Filip Geleta v roku 2016 absolvoval magisterské štúdium na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Od roku 2020 pôsobí ako advokát v Banskej Bystrici.

- 1 Dôkazy môžu obstarávať aj strany na vlastné náklady. V prípade oslobodenia spod obžaloby podľa § 285 písm. a), b) alebo c) nahradí účelne vynaložené náklady obvinenému štát.
- 2 Súd oslobodí obžalovaného spod obžaloby, ak prokurátor na hlavnom pojednávaní ustúpil od obžaloby podľa § 239 ods. 2.
- 3 Nález ÚS SR
zo dňa 6. 3. 2008,
sp. zn. I. ÚS 198/07.
- 4 Nález ÚS SR
zo dňa 19. 5. 2009,
sp. zn. II. ÚS 82/09.
- 5 Nález ÚS ČR
zo dňa 9. 10. 2017,
sp. zn. I. ÚS 1081/17,
Nález ÚS ČR
zo dňa 3. 5. 2006,
sp. zn. I. ÚS 351/05,
Nález ÚS ČR
zo dňa 21. 3. 2006,
sp. zn. II. ÚS 259/05.
- 6 V prípade, že príslušný orgán nebude na žiadosť reagovať vôbec, žiadateľ musí čakať minimálne 6 mesiacov odo dňa prijatia žiadosti (§ 16 ods. 4 zákona č. 514/2003).
- 7 V prípade, ak sa uplatňuje len nárok na náhradu trov po právoplatnom oslobodení spod obžaloby, príslušným orgánom konajúcim v mene štátu je Generálna prokuratúra SR.
- 8 A taktiež aj v ďalších nálezoch napr.
č. k. II. ÚS 25/2011-33
zo dňa 26. 10. 2010,
č. k. I. ÚS 320/2016-49
zo dňa 7. 7. 2016,
č. k. III. ÚS 493/2016-11
zo dňa 17. 8. 2016.

Otázne je, čo v prípade, ak je obžalovaný právoplatne oslobodený spod obžaloby, prípadne trestné stíhanie bolo voči nemu zastavené. Trestný poriadok v šiestej časti neupravuje náhradu účelne a preukázateľne vynaložených trov obhajoby obvineného a jediné ustanovenie, ktoré sa tejto otázky dotýka, je uvedené v § 119 ods. 4 Trestného poriadku.¹ Uvedená právna norma však neuvádza kedy, ako a kým majú byť takto účelne vynaložené náklady obvinenému nahradené. Taktiež je otázne, prečo tento nárok obvinenému nevznikne, ak dôjde k oslobodeniu spod obžaloby v zmysle § 285 písm. g) Trestného poriadku,² keďže takýmto spôsobom je možné nárok obvineného na náhradu nákladov spojených s obstaraním dôkazov jednoducho zmarit (napr. prokurátor ustúpi od zjavne nedôvodnej obžaloby, pretože inak by súdne konanie skončilo podľa § 285 písm. a), b) alebo c) Trestného poriadku).

Takto opísaný právny stav *de lege lata* považujem za odporujúci právu na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Uvedený záver vyplýva z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj ako „ÚS SR“) a Ústavného súdu Českej republiky (ďalej aj ako „ÚS ČR“).

„Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom“³

„Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybné aj nárok na náhradu trov konania.“⁴

K rovnakému záveru sa prikláňa aj Ústavný súd Českej republiky (ďalej aj ako „ÚS ČR“).⁵

Pre objektivitu je potrebné uviesť, že citované judikáty sa týkajú civilných konaní. Ich závery sú však aplikovateľné aj v trestnom procese, pričom vychádzam z jednoduchých premis, v zmysle ktorých je obvinený (rovnako ako strana civilného sporu) subjektom práva na spravodlivý proces a zároveň v prípade právoplatného oslobodenia je stranou víťaznou (vyhral spor so štátom reprezentovaným prokuratúrou, ktorá tvrdila spáchanie trestného činu, avšak neuniesla dôkazné bremeno).

Napriek uvedenému sa právoplatne oslobodená osoba náhrady trov konania v trestnom procese nedomôže, a ak chce dosiahnuť refundáciu nákladov vynaložených na obhajcu, ktoré sa zásadne pohybujú v tisícoch eur, musí iniciovať civilné konanie v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej aj ako „zákon č. 514/2003“).

Aby sa zadosťučinilo uvedenému zákonu, pred podaním žaloby musí žalobca požiadať príslušný štátny orgán v zmysle § 4 zákona č. 514/2003 o predbežné prerokovanie nároku v zmysle § 15 a nasl. Zákona č. 514/2003. Tento proces, ktorý musí obligatórne predchádzať podaniu žaloby na súd, trvá spravidla niekoľko mesiacov.⁶ Prax konajúcich orgánov⁷ spočíva v zásadnom neuznávaní nároku na náhradu škody titulom trov obhajoby po právoplatnom oslobodení, a to tak pri predbežnom prerokovaní, ako aj v následnom súdnom konaní.

Takýto postup umožňuje medzera v zákone č. 514/2003, nakoľko jeho ustanovenia neupravujú nárok na náhradu škody v prípade právoplatného oslobodenia spod obžaloby. Výnimkou je § 8 zákona č. 514/2003, avšak tento upravuje náhradu škody spôsobenej v príčinnej súvislosti s výkonom trestu alebo väzby.

Základnou podmienkou pre uplatnenie nároku na náhradu škody voči štátu titulom nezákonného rozhodnutia je totiž zrušenie takéhoto rozhodnutia pre nezákonnosť. V prípade oslobodenia spod obžaloby nie je táto podmienka splnená, keďže k zrušeniu uznesenia o vznesení obvinenia nedochádza.

S uvedenou zákonnou medzerou sa preto musela vysporiadať súdna prax. Väčšinová judikatúra zastáva názor, v zmysle ktorého je zásadne vždy daný nárok žalobcu na náhradu škody z titulu trestného stíhania, pokiaľ toto trestné stíhanie neskončilo právoplatným odsúdením. Uvedené poznatky zhrnul Ústavný súd SR v náleze č. k. I. ÚS 540/2016-33 zo dňa 13. 12. 2016⁸ (ods. 25 – 27) nasledovne:

25. Ústavný súd zdôrazňuje, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. účinného od 1. júla 2004 a rovnako aj podľa predtým platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom účinného do 30. júna 2004 (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“). Doterajšia súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená, a dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného

stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania...

26. Pre správnu interpretáciu § 6 ods. 1 prvej vety zákona č. 514/2003 Z. z. však nestačí vychádzať len z jeho jazykového znenia a doslovného gramatického výkladu, ale je nevyhnutné uplatniť výklad systematicky a teleologicky. Z hľadiska systematického výkladu možno dospieť k záveru, že aplikácia § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. prichádza do úvahy aj v prípade zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Z hľadiska teleologického výkladu nemožno lipnúť na formálnom zrušení (zмене) namietaného nezákonného rozhodnutia, ale je potrebné splnenie tejto podmienky vykladať extenzívne. Za správny treba považovať výklad, v zmysle ktorého z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia má zastavenie trestného stíhania (ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným) rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí, to znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Zastavenie trestného stíhania znamená, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania...

27. (...) Ústavný súd zhodne so svojou judikatúrou pripomína, že v materiálnom právnom štáte musí štát niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ak nimi zasiahol do základných práv občana. Pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. **Ústavný súd konštatuje, že ak sa trestné stíhanie konkrétnej osoby skončilo vydaním oslobodzujúceho rozsudku bez ohľadu na dôvod, pre ktorý sa tak stalo (v danom prípade táto situácia nastala z dôvodu, že prokurátor ustúpil od obžaloby podľa § 239 ods. 2 Trestného poriadku), uznesenie, ktorým bolo obvinenému vznesené obvinenie, je potrebné považovať za takýchto okolností vždy za nezákonné a zasahujúce do základných práv jednotlivca...“**

Rovnaký názor zastáva väčšina senátov Najvyššieho súdu SR.⁹

Existujú však aj opačné názory prezentované niektorými senátmi Ústavného súdu SR, podľa ktorých nemožno uznesenie o vznesení obvinenia v prípade neodsúdenia obvineného považovať bez ďalšieho za nezákonné.

„Skutočnosť, že vydaním uznesenia o vznesení obvinenia dochádza k posunu v rámci procesných štádií trestného konania, do štádia, v ktorom sa trestné konanie vedie už pre vyšší stupeň pravdepodobnosti, že prešetrovaný skutok spáchala konkrétna osoba v tomto uznesení označená, t. j. trestné konanie sa presúva do štádia zisťovania skutočností rozhodujúcich pre potvrdenie alebo pre vyrátenie tohto trestného obvinenia, ktoré je tak vlastne predpokladom tohto šetrenia, tak vzhľadom na uvedené uznesenie o vznesení obvinenia, na vydanie ktorého boli v čase jeho vydania splnené všetky zákonné predpoklady a z tohto dôvodu nebolo zrušené ani v konaní o sťažnosti proti tomuto uzneseniu, nemožno bez ďalšieho považovať za nezákonné, resp. za odporujúce zákonu iba z dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila.“¹⁰

Možno polemizovať nad tým, že nie každý prípad neodsúdenia obvineného predstavuje nezákonné trestné stíhanie (úvahy uvádzam nižšie). Nemožno však aplikovať vyššie uvedené závery v prípade zastavenia trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku, alebo v prípade § 285 písm. a) až c) a g) Trestného poriadku,¹¹ pretože takýto výklad by odporoval elementárnym zásadám spravodlivosti (obvinený, ktorému štát nedokázal vinu má znášať trovy obhajoby, ktoré bol prinútený vynaložiť) a rovnako tak by potieral právo obvineného na náhradu trov trestného konania, a teda v konečnom dôsledku jeho právo na spravodlivý proces (viď vyššie).

Pre úplnosť je potrebné dodať, že obvinený má zásadne nárok na náhradu škody titulom nezákonného rozhodnutia aj v prípade, ak sa trestné stíhanie skončí postúpením veci v zmysle § 214 Trestného poriadku.¹²

9 R 35/1991, R 37/2014, R17/2018
Uznesenie Najvyššieho súdu SR
sp. zn. 4Cdo/66/2018
zo dňa 21. 11. 2018.

10 Nález Ústavného súdu SR
zo dňa 13. 11. 2013,
sp. zn. II. ÚS 163/2013.

11 Ostatné dôvody zastavenia trestného stíhania a oslobodenia spod obžaloby, ktoré považujem za diskutabilné, analyzujem nižšie.

12 R 37/2013: Z hľadiska uplatnenia práva na náhradu škody spôsobenej

nezákonným rozhodnutím podľa § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov má rozhodnutie prokurátora alebo policajta o postúpení veci podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku) inému orgánu, ktorý prejednáva priestupky alebo iné správne delikty alebo ktorý vykonáva disciplinárne konanie, rovnaké dôsledky, ako zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia pre nezákonnosť príslušným orgánom.

Napriek prezentovanej ustálenej judikatúre orgány konajúce v mene štátu v súdnych konaniach o náhradu škody popierajú uplatnené nároky z titulu vzniknutých trov obhajoby, v dôsledku čoho musí žalobca na úhradu týchto nákladov čakať v priemere niekoľko rokov. Tu sa dostávame k ďalšiemu aspektu práva na súdnu ochranu, keďže táto má byť rýchla a účinná. Vzhľadom na načrtnutý stav nemožno konštatovať splnenie uvedeného postulátu.

Keďže žalobca sa musí náhrady trov obhajoby domáhať v samostatnom civilnom konaní, musí uniesť dôkazné bremeno v otázke ich vynaloženia. Trovy v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej aj ako „vyhláška o odmenách advokátov“) nestačí preto len vyčíslíť, ale žalobca musí preukázať ich reálnu úhradu. Sporným v konaní býva taktiež nárok na náhradu cestovného, keďže autor sa v praxi stretol s prípadom, kedy orgán konajúci v mene štátu namietal prepravu advokáta osobným motorovým vozidlom na miesto úkonu (tvrdiac, že za účelne možno považovať len výdavky na prepravu hromadnou dopravou), či voľbu advokáta so sídlom mimo miesta úkonov OČTK alebo súdu.

Právna úprava *de lege ferenda*

Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy nepovažujem súčasnú právnu úpravu náhrady trov trestného konania za korešpondujúcu s účinnou realizáciou práva na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru. V tejto súvislosti by bolo vhodné zamyslieť sa nad možným legislatívnym riešením analyzovanej problematiky.

Nepovažujem za správne, aby obvinenému vznikol nárok na náhradu trov obhajoby pre akýkoľvek dôvod obligatórneho zastavenia trestného stíhania. Pokiaľ má platiť predpoklad, v zmysle ktorého náhrada trov patrí obvinenému, ktorému sa nepodarilo preukázať vinu, a teda vyhral spor so štátom, nemôže takýto nárok vzniknúť v prípade zastavenia trestného stíhania v dôsledku schváleného zmieru podľa 215 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. V tomto prípade obvinený vyhlásil, že spáchal skutok, za ktorý je stíhaný, a neboli odôvodnené pochybnosti o tom, že toto vyhlásenie bolo vykonané slobodne, vážne a určito. Obvinený sa teda *de facto* ku spáchaniu trestného činu priznal a k jeho odsúdeniu nedošlo len preto, že dozorujúci prokurátor sa rozhodol využiť jeden z odklonov trestného konania.

Diskutabilné je priznanie trov v prípade obligatórneho zastavenia trestného stíhania pre nepríčetnosť obvineného v čase skutku alebo preto, že mladistvý obvinený v čase skutku mladší ako 15 rokov nedosiahol takú úroveň rozumovej a mravnej vyspelosti, aby mohol rozpoznať jeho protiprávnosť alebo ovládať svoje konanie. V oboch prípadoch obvinený spáchal čin inak trestný, avšak existuje okolnosť, ktorá vylučuje vyodenie trestnej zodpovednosti. OČTK preto nemali vznášať obvinenie uvedenej osobe, nakoľko nespáchala trestný čin, a teda neboli splnené podmienky na postup podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku. Z uvedeného potom vyplýva, že aj v týchto prípadoch by mal byť obvinenému priznaný nárok na náhradu trov obhajoby. Obdobné závery platia aj v prípade oslobodenia spod obžaloby v zmysle § 285 písm. d), e) Trestného poriadku.

Ako rozporuplné sa javí posudzovanie nároku na náhradu trov v prípade zastavenia trestného stíhania pre neprípustnosť podľa § 215 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku. Argumentáciu uvedenú v predchádzajúcom odseku však možno vztiahnuť na eventuality uvedené v § 9 ods. 1 písm. a), b), c) g) Trestného poriadku (premlčanie, procesná exempcia, nedostatok veku, medzinárodná zmluva). V prípade premlčania trestného stíhania OČTK nemali pre premlčaný skutok vôbec vznášať obvinenie, resp. tým, že riadne nepokračovali v trestnom stíhaní, zapríčinili jeho zastavenie. V prípade procesnej exempcie, nedostatku veku a existencie medzinárodnej zmluvy spôsobujúcej neprípustnosť trestného stíhania, neboli splnené podmienky na vznesenie obvinenia podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku, a preto by mal mať obvinený nárok na náhradu trov obhajoby.

V prípade úmrtia (§ 9 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku) neexistuje právoplatný výrok odsudzujúceho rozsudku, ani iné obdobné rozhodnutie, a preto by zastavenie trestného stíhania z tohto dôvodu nemalo vylučovať nárok na náhradu trov obhajoby. V opačnom prípade by dochádzalo k bezdôvodnému ukráteniu dedičov obvineného v dôsledku zmenšenia dedičskej

podstaty o trovy vynaložené v trestnom konaní. V tomto prípade by nárok obvineného na náhradu trov obhajoby mal prechádzať na jeho dedičov.

Absencia súhlasu poškodeného (§ 9 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku) sa môže na prvý pohľad javiť ako jedna z výnimiek, kedy by nárok priznaný byť nemal, avšak faktom ostáva, že pri zastavení trestného stíhania z tohto dôvodu absentuje akékoľvek odsúdenie obvineného či vyhlásenie o spáchaní skutku tak, ako je to v prípade zmieru, a preto neexistuje legitímny dôvod, aby bolo obvinenému upreté právo na náhradu trov obhajoby.

Neprípustnosť v prípade prekážky *rei iudicatae* (§ 9 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku) naopak, pochybnosti nevyvoláva a nárok na náhradu trov obvinenému jednoznačne v tomto prípade patrí.

Posledný dôvod obligatórneho zastavenia je uvedený v § 215 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku. Zánik trestnosti nastáva v prípade zmeny zákona, účinnej ľútosti alebo premlčania trestného stíhania.

Pri zmene zákona je potrebné vychádzať z toho, že úmyslom zákonodarcu bolo určité konanie vyňať z katalógu trestných činov, pretože nedosahuje takú intenzitu, aby bolo postihované trestnoprávnou represiou. Taktiež v tomto prípade absentuje právoplatné odsúdenie, či vyhlásenie o spáchaní skutku.

Iná situácia nastáva pri účinnej ľútosti, keďže z povahy samotného inštitútu je zrejmé, že k spáchaniu trestného činu došlo. Na tento dôvod zastavenia možno preto *mutatis mutandis* vztiahnuť vyššie uvedenú argumentáciu použitú pri zastavení trestného stíhania v dôsledku schváleného zmieru.

Obdobná argumentácia platí aj pre oslobodenie spod obžaloby v zmysle § 285 písm. f) Trestného poriadku.

K premlčaniu som sa vyjadril vyššie.

V prípade existencie pochybností či by malo byť vo vyššie uvedených prípadoch obvinenému priznané právo na náhradu trov obhajoby, považujem za ústavne konformné nárok priznať, pričom vychádzam z nasledovnej úvahy: Ak je právo na náhradu trov konania súčasťou práva na spravodlivý proces a dôvody pre nepriznanie trov predstavujú výnimku z tohto práva, je potrebné takéto výnimky stanoviť len v nevyhnutnej miere tak, aby nedošlo k porušeniu čl. 13 ods. 4 Ústavy SR.¹³ Inak povedané, v prípade pochybnosti nie je ústavne konformné predmetné právo zužovať.

Okrem vyššie uvedených prípadov je potrebné upraviť aj situáciu, keď si obvinený zaviniť trestné stíhanie (napr. ako zadržaný podozrivý sa prizná k spáchaniu trestného činu, aby kryl jemu blízku osobu a neskôr v konaní vyjde najavo nepravdivosť tohto priznania). V takomto prípade je dôvodné nárok na náhradu trov obvinenému nepriznať.

Analyzovaná problematika sa však návrhom vyššie uvedeného ustanovenia nevyčerpáva. Problematickou otázkou je totiž náhrada trov obhajoby v prípade, ak je obžalovaný, ktorý je stíhaný z viacerých trestných činov spáchaných vo viacčinnom súbehu, uznaný vinným len v niektorých bodoch obžaloby.

Prvou alternatívou riešenia načrnutého problému je nepriznať v takomto prípade obvinenému žiadny nárok na náhradu trov obhajoby, keďže mu bolo preukázané spáchanie aspoň jedného trestného činu. Druhou alternatívou je priznanie náhrady trov obhajoby obvineného v pomernej časti.

Prvú z prezentovaných možností nepovažujem za súladnú z postulátom, v zmysle ktorého je právo na náhradu trov konania súčasťou práva na spravodlivý proces.

Pokiaľ ide o stanovenie miery úspechu obvineného, ako racionálne sa javí stanoviť pomer medzi skutkami, pre ktoré bol obvinený oslobodený spod obžaloby a pre ktoré bol uznaný vinným. V tomto smere však môže vznikať polemika, či je spravodlivé určovať bez ďalšieho pomer takýmto spôsobom, keďže jednotlivé skutky môžu mať rozdielnu závažnosť.

Normatívne vyjadrenie vyššie uvedených úvah navrhujem v nasledovnom znení:

§ 553 ods. 7 Trestného poriadku: *Obvinený má voči štátu nárok na náhradu všetkých preukázaných, odôvodnených a účelne vynaložených trov na svoju obhajobu, ktoré pozostávajú z odmeny a náhrady obhajcu podľa tarify určenej osobitným predpisom a z nákladov na obstaranie dôkazov (ďalej len „trovy obvineného“), ak:*

a) jeho trestné stíhanie bolo právoplatne postúpené podľa § 214, § 241 ods. 1 písm. b), § 244 ods. 1 písm. b) alebo § 280 ods. 2,

13 Pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

14 V tejto súvislosti možno uvažovať na tým, či by nebolo vhodné pri určení pomernej časti nároku na náhradu trov obvineného zohľadniť aj závažnosť trestným činom.

b) jeho trestné stíhanie bolo právoplatne zastavené podľa § 215 ods. 1, § 241 ods. 1 písm. c), alebo § 244 ods. 1 písm. c) okrem zastavenia trestného stíhania v dôsledku schváleného zmiernu alebo zániku trestnosti pre účinnú ľútosť,

c) jeho trestné stíhanie bolo právoplatne zastavené podľa § 281 ods. 1,

d) bol právoplatne oslobodený spod obžaloby podľa § 285 okrem oslobodenia spod obžaloby v dôsledku zániku trestnosti pre účinnú ľútosť.

§ 553 ods. 8 Trestného poriadku: *Trovy obvineného patria obvinenému v pomernej časti v prípade, ak bol obvinený stíhaný pre viac trestných činov spáchaných dvoma alebo viacerými skutkami, ak nebolo trestné stíhanie obvineného za aspoň jeden z týchto skutkov právoplatne skončené niektorým zo spôsobov podľa odseku 7. Pomeraná časť nároku obvineného podľa odseku 7 sa určí súčin trov obvineného a podielu počtu skutkov, pre ktoré bolo trestné konanie skončené podľa odseku 7 a celkového počtu skutkov, pre ktoré bol obvinený trestne stíhaný.*¹⁴

§ 553 ods. 9: *Nárok na náhradu trov obvineného obvinenému nepatrí, ak si trestné stíhanie zaviniť sám. Za zavinenie trestného stíhania sa nepovažuje to, ak obvinený využije právo odoprieť výpoveď.*

§ 553 ods. 10: *Ak si obvinený zvolil viacerých obhajcov, patrí mu nárok na náhradu odmeny a náhrady len za jedného obhajcu.*

§ 553 ods. 11 Trestného poriadku: *Nárok na náhradu trov obvineného prechádza na jeho dedičov.*

§ 554 ods. 12 Trestného poriadku: *Oprávnená osoba môže nárok na náhradu trov obvineného uplatniť do troch rokov od právoplatného skončenia trestného stíhania.*

§ 554 ods. 13 Trestného poriadku: *Súd alebo orgán činný v trestnom konaní neprizná oprávnenej osobe nárok na náhradu trov obvineného, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.*

§ 554 ods. 14 Trestného poriadku: *O návrhu oprávnenej osoby na náhradu trov obvineného rozhodne do 30 dní od jeho podania orgán činný v trestnom konaní alebo súd, pred ktorým sa trestné stíhanie právoplatne skončilo. V prípade, ak sa trestné stíhanie viedlo pre viaceré skutky, rozhodne orgán činný v trestnom konaní alebo súd, pred ktorým sa trestné stíhanie právoplatne skončilo pre posledný z týchto skutkov. Právoplatne priznaný nárok na náhradu trov obvineného vyplatí orgán činný v trestnom konaní alebo súd do 30 dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým sa tento nárok priznal.*

§ 554 ods. 15 Trestného poriadku: *Proti rozhodnutiu podľa odseku 14 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.*

Pokiaľ ide o vyššie navrhovanú úpravu pomerného nároku obvineného na náhradu trov obhajoby, podľa uvedeného vzorca možno uviesť zjednodušený praktický príklad: Na obvineného bola podaná obžaloba pre tri trestné činy spáchané tromi samostatnými skutkami. Obvinený je právoplatne odsúdený pre skutok kvalifikovaný ako zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a naproti tomu je právoplatne oslobodený pre iný skutok kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona a zároveň právoplatne oslobodený pre skutok kvalifikovaný ako prečin nedovolenej, výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 171 ods. 1 Trestného zákona. Obvinenému v súlade s vyhláškou o odmenách advokátov vznikli trovy titulom odmeny a náhrad obhajcu vo výške 15 500 eur. Vzhľadom na navrhovaný § 553 ods. 8 Trestného poriadku patrí obvinenému náhrada trov vo výške 10 230 eur ($15\,500 \times (2:3)$).

V prípade prijatia novej právnej úpravy by bolo zároveň potrebné vypustiť druhú vetu v § 119 ods. 4 Trestného poriadku.

Záver

V predložennom článku som poukázal na súčasnú absenciu právnej úpravy náhrady trov obvineného, ktorý si zvolil obhajcu, v prípade, že jeho trestné stíhanie sa skončilo inak ako právoplatným odsúdením. Podľa stavu *de lege lata* sa obvinený musí trov trestného konania domáhať v osobitnom civilnom konaní proti štátu vo forme nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím.

Takúto právnu úpravu považujem za ústavne nonkonformnú, a preto som na základe vlastnej analýzy a úvah predložil riešenie *de lege ferenda*. Je obzvlášť dôležité poukázať na to, že otázkou nie je to či má mať obvinený vo všeobecnosti nárok na náhradu trov obhajoby, ale posúdenie, v ktorých prípadoch by malo ísť o výnimku z tohto pravidla. V prípade prijatia novej právnej úpravy bude najzložitejším normatívne vyjadrenie nároku obvineného na náhradu trov obhajoby v prípade, ak bol stíhaný za viac trestných činov spáchaných vo viacčinnom súbehu a podmienky na priznanie náhrady trov by boli splnené len k niektorým zo skutkov. ■

RESUMÉ

Právna úprava náhrady trov obvineného v trestnom konaní v kontexte zachovania práva na spravodlivý proces

Prekladaný článok je zameraný na právnu úpravu trov trestného konania s akcentom na náhradu účelne vynaložených trov obvinenému, ktorého trestné stíhanie sa skončilo inak, než právoplatným odsúdením. Podľa stavu *de lege lata* nie je táto otázka v Trestnom poriadku upravená, v dôsledku čoho musí obvinený po právoplatnom skončení trestného konania iniciovať civilné konanie, v ktorom sa bude domáhať náhrady trov trestného konania vo forme škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Pri zohľadnení judikatúry, ktorá vníma právo na náhradu trov ako súčasť práva na spravodlivý proces, možno konštatovať, že takáto právna úprava nie je ústavne konformná. Vzhľadom na túto skutočnosť autor predkladá vlastné návrhy *de lege ferenda*, ktorými by bolo možné túto právnu medzeru vyplniť.

SUMMARY

Legislation on the Compensation for Costs Incurred by the Accused in Criminal Proceedings in the Context of Preserving the Right to a Fair Trial

The article focuses on the regulation of the costs of criminal proceedings with an emphasis on the compensation for costs reasonably incurred by the accused whose prosecution was not terminated by final conviction. In the light of the *de lege lata*, this issue is not regulated in the Criminal Procedure Code, as a consequence of which the accused upon final disposition of the criminal case must initiate civil proceedings to seek compensation for the costs of criminal proceedings due to damage caused by an unlawful decision. Taking into account the case-law which regards the right to the compensation for costs as an inherent part of the right to a fair trial, it can be concluded that such legislation is not compliant with the Constitution. In view of this, the author puts forward his own *de lege ferenda* proposals which could fill this loophole.

ZUSAMMENFASSUNG

Rechtsregelung und Ersatz der Kosten des Angeschuldigten im Strafverfahren im Kontext der Wahrung des Rechtes auf einen gerechten Prozess

Der vorliegende Artikel befasst sich mit der Rechtsregelung der Strafverfahrenskosten mit Betonung des Ersatzes von zweckgebunden aufgewendeten Kosten an den Angeschuldigten, dessen Strafverfolgung anders als durch rechtskräftige Verurteilung abgeschlossen wurde. Nach dem *de lege lata* Zustand ist diese Frage in der Strafprozessordnung nicht geregelt, weswegen der Angeschuldigte nach dem rechtskräftigen Abschluss des Strafverfahrens das Zivilverfahren zu veranlassen hat, in dem er den Ersatz der Strafverfahrenskosten in Form des Schadenersatzes, verursacht durch einen gesetzwidrigen Beschluss, begehren wird. Bei Berücksichtigung der Judikatur, die das Recht auf den Prozesskostenersatz als einen Bestandteil des Rechtes auf einen gerechten Prozess wahrnimmt, kann man feststellen, dass eine solche Rechtsregelung verfassungsgemäß nicht konform ist. Hinsichtlich dieser Tatsache unterbreitet der Autor eigene *de lege ferenda* Entwürfe, durch die diese rechtliche Lücke aufgefüllt werden könnte.

Z ROZHODNUTÍ NAJvyššieho súdu SR

Zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú neuplatnením ďalších nárokov klienta v súdnom konaní

Nie je porušením povinnosti advokáta nerozšíriť žalobu o iné obdobia, ak na takýto postup nemá výslovný pokyn od klienta.

*Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. apríla 2023,
sp. zn. 7Cdo/149/2021*

Dotknuté ustanovenia:

– § 18, § 26 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii

1 § 26 ods. 1, ods. 4
zákona č. 586/2003 Z. z.
o advokácii:

(1) Advokát zodpovedá klientovi za škodu, ktorú mu spôsobil v súvislosti s výkonom advokácie; zodpovednosť advokáta sa vzťahuje aj na škodu spôsobenú jeho koncipentom alebo jeho zamestnancom, ak advokát vykonáva advokáciu ako spoločník spoločnosti podľa tohto zákona, povinnosť podľa tohto ustanovenia sa vzťahuje iba na túto spoločnosť.

(4) Ak tento zákon neustanovuje inak, advokát sa zbaví zodpovednosti podľa odseku 1, ak preukáže, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno od neho žiadať.

Súd prvej inštancie rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala náhrady škody proti žalovanému advokátovi. Ten podľa tvrdení žalobkyne pochybil v tom, že ako jej právny nástupca neuplatnil v súdnom konaní nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia aj za iné obdobie ako bolo predmetom žaloby, t. j., že nerozšíril žalobu, v dôsledku čoho vznikla žalobkyni majetková ujma. Súd dospel k záveru, že žalobkyňa v konaní nepreukázala základné podmienky pre zodpovednosť žalovaného za údajne spôsobenú škodu, preto žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, pričom uviedol, že predpokladmi vzniku zodpovednosti advokáta za škodu spôsobenú v súvislosti s výkonom advokácie v zmysle § 26 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii¹ sú a) protiprávny úkon v súvislosti s výkonom advokácie, b) vznik škody, c) príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a vznikom škody. Zavinenie advokáta sa prezumuje tým, že advokát sa zodpovednosti za škodu zbaví, ak preukáže, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno od neho očakávať. V danej veci krajský súd konštatoval, že plná moc udelená žalovanému na zastupovanie žalobkyne neobsahovala pokyn na uplatnenie nároku (rozšírenie žaloby). Plná moc bola formulovaná len všeobecne a nebolo možné z nej vyvodiť, že by žalobkyňa dala žalovanému pokyn uplatňovať nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia aj za ďalšie obdobia. Podľa krajského súdu v konaní nebolo preukázané porušenie povinnosti žalovaného ako advokáta a právneho zástupcu žalobkyne, nebola teda preukázaná existencia jedného z predpokladov vzniku nároku na náhradu škody v zmysle § 26 zákona o advokácii.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Nesprávne právne posúdenie dovolateľka videla pri riešení otázky „Či boli naplnené predpoklady vzniku zodpovednosti advokáta za škodu v zmysle § 26

zákona o advokácii a porušenie povinnosti advokáta upravených v § 18 predmetného zákona,² ak advokát splnomocnený na zastupovanie nedostane od žalobkyne osobitný pokyn na rozšírenie žaloby, pričom ju žiadnym spôsobom na tento jej nárok a možnosť premlčania neupozorní v dôsledku čoho dôjde k premlčaniu tohto nároku“. Podľa dovolateľky sa odvolací súd zaoberal len tým, či žalovaný dostal pokyn od žalobkyne ako svojej klientky na rozšírenie žaloby, pričom sa vôbec nezaoberal tým, že žalovaný ako advokát v rámci povinnosti advokáta mal postupovať s odbornou starostlivosťou a dôsledne využívať všetky právne prostriedky a chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta, pričom žiadnym spôsobom neupozornil na možnosť ďalšieho rozšírenia dovolateľkou uplatneného nároku v konaní a v prípade jeho neuplatnenia premlčania tohto nároku. Odvolací súd sa podľa nej vôbec nezaoberal porušením povinnosti v zmysle § 18 zákona o advokácii. Žalobkyňa preto žiadala, aby Najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd SR ako súd dovolací na základe dovolania žalobkyne dospel k záveru, že dovolanie podané proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu je prípustné, avšak nie je dôvodné.

Z odôvodnenia:

Súdy v základnom konaní sa správne právne vypořádali s tým, že žalobkyňa nepreukázala predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu advokáta (žalovaného) pri výkone advokácii. Dôkazné bremeno v konaní o náhradu škody proti advokátovi o tom, že išlo o protiprávny stav, resp. protiprávne konanie advokáta, znáša vždy žalobca (klient).

Zastupovanie advokátom bolo v danej veci viazané na uzatvorenie zmluvy o právnej pomoci, následne z udelenia všeobecného splnomocnenia a pokynov žalobkyne.

Podľa názoru dovolacieho súdu zmluva o právnej pomoci, splnomocnenie a pokyny tvoria rozsah, v rámci ktorého je advokát povinný plniť povinnosti mu uložené zákonom o advokácii v zmysle § 18 predmetného zákona a teda chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta, riadiť sa jeho pokynmi a konať s odbornou starostlivosťou.

Z obsahu spisu vyplýva, že počas trvania právneho zastupovania v spore strany (žalobkyňa a žalovaný) nerozšírili predmet pôvodnej zmluvy o právnej pomoci o ďalšie nároky a žalobkyňa v tomto smere neudelila žalovanému ako advokátovi žiadny pokyn.

Z uvedeného je zrejmé, že súdy nižších inštancií vychádzali z konkrétnych skutkových okolností ustáleného skutkového stavu, ktoré boli pre posúdenie nároku škody spôsobenú advokátom pri výkone advokácie relevantné, pričom svoje závery zodpovedajúcim spôsobom na podklade daných zistení tiež náležite odôvodnili. Odvolací súd sa zároveň vysporiadal aj s tým, že v prípade ak by žalobkyňa udelila pokyn žalovanému na rozšírenie žaloby a on by tento pokyn nerešpektoval, postupoval by v rozpore s odbornou starostlivosťou.

Nemožno sa tak stotožniť s argumentáciou žalobkyne, že súdy vôbec nezohľadnili odbornú starostlivosť advokáta a nezaoberali sa tým, že ju žalovaný ako advokát žiadnym spôsobom neupozornil na možnosť ďalšieho rozšírenia dovolateľkou uplatneného nároku v konaní.

V zmysle vyššie uvedeného dovolací súd dospel v prejednávanej veci k záveru, že pokiaľ súd prvej inštancie v spojení s odvolacím súdom založili svoje rozhodnutie v dovolateľkou nastolenej právnej otázke na právnom názore, že žalovaný postupoval v súlade s odbornou starostlivosťou a v rámci svojho rozsahu vymedzeného zmluvou o právnej pomoci, splnomocnenia a pokynmi žalobkyne nebol povinný upozorniť žalobkyňu na rozšírenie žaloby, treba mať za to, že ich rozhodnutia spočívajú na správnom právnom posúdení veci.

Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto dovolanie ako nedôvodné zamietol podľa § 448 CSP.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

2 § 18 ods. 1, ods. 2

zákona č. 586/2003 Z. z.
o advokácii:

(1) Advokát je povinný pri výkone advokácie chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta a riadiť sa jeho pokynmi. Ak sú pokyny klienta v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, nie je nimi viazaný. O tom klienta vhodným spôsobom poučí.

(2) Advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb.

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Vyšetrovanie nesprávneho služobného postupu prokurátora súvisiaceho s korupciou nie je bojom proti závažnej trestnej činnosti

Článok 15 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002, týkajúcej sa spracovávaní osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/136/ES z 25. novembra 2009, v spojení s článkami 7, 8 a 11, ako aj článkom 52 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby osobné údaje týkajúce sa elektronických komunikácií, ktoré boli uchovávané v súlade s legislatívnym opatrením prijatým na základe tohto ustanovenia poskytovateľmi elektronických komunikačných služieb a ktoré boli následne na základe uplatnenia toho istého opatrenia poskytnuté príslušným orgánom na účely boja proti závažnej trestnej činnosti, mohli byť použité v rámci vyšetrovania nesprávneho služobného postupu súvisiaceho s korupciou.

Rozsudok Súdnemu dvoru zo 7. septembra 2023 vo veci C-162/22, Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra – ECLI:EU:C:2023:631

Je možné použiť údaje o prenose dát a polohe vzťahujúce sa na elektronickú komunikáciu, ktoré boli poskytnuté na účely trestného konania, následne aj na účely administratívneho disciplinárneho konania? Takto by bolo možné zjednodušiť popisť podstatu prejudiciálnej otázky, ktorú Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) predložil litovský Najvyšší správny súd rozhodujúci o zrušení rozhodnutí litovského generálneho prokurátora o uložení sankcie prokurátorovi A. G. spočívajúcej v odvolaní z funkcie a o následnom odvolaní tohto prokurátora z funkcie. Dôvodom týchto rozhodnutí generálneho prokurátora mal byť nesprávny služobný postup A. G. preukázaný počas administratívneho vyšetrovania. Za dokázanú sa považovala existencia telefonicko-komunikačnej komunikácie medzi A. G. a obhajcom podozrivého v rámci vyšetrovania, ktoré A. G. viedol, počas ktorej protiprávne poskytol informácie relevantné pre toto vyšetrovanie. Rovnako bolo nesporné, že existujú súdne uznesenia povoľujúce zachytávanie a zaznamenávanie obsahu informácií, ktoré sa týkajú dotknutého advokáta, prenášaných prostredníctvom elektronických komunikačných sietí, a že iným súdnym uznesením bolo povolené rovnaké opatrenie týkajúce sa A. G.

A. G. v rámci konania pred správnym súdom argumentoval aj tým, že prístup k údajom o prenose dát a k obsahu elektronickej komunikácie predstavuje tak základné porušenie základných práv, že tento prístup je možné poskytnúť len na účely boja proti závažnej trestnej činnosti, a nie

na vyšetrovanie disciplinárnych priestupkov alebo nesprávneho služobného postupu súvisiaceho s korupciou. Litovský Najvyšší správny súd sa svojou prejudiciálnou otázkou pýtal Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“), či je možné osobné údaje týkajúce sa elektronických komunikácií, ktoré boli získané na účely boja proti závažnej trestnej činnosti, následne použiť aj v rámci vyšetrovania nesprávneho služobného postupu súvisiaceho s korupciou.

Prejudiciálna otázka litovského súdu sa týka výkladu dvoch prameňov. Prvým je smernica 2002/58/ES, týkajúca sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (ďalej len „smernica 2002/58“), konkrétne jej článok 15 ods. 1, ktorý umožňuje členským štátom prijať legislatívne opatrenia na obmedzenie princípu dôvernosti správ a príslušných prevádzkových dát prenášaných pomocou verejnej komunikačnej siete a verejne dostupných komunikačných sietí. Musí však ísť o obmedzenie, ktoré predstavuje nevyhnutné, vhodné a primerané opatrenie v demokratickej spoločnosti na zabezpečenie národnej bezpečnosti (t. j. bezpečnosti štátu), obrany, verejnej bezpečnosti a na zabránenie, vyšetrovanie, odhaľovanie a stíhanie trestných činov alebo neoprávnené používanie elektronického komunikačného systému.

Druhým prameňom, ktorého sa prejudiciálna otázka týka, je Charta základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“). Ide o jej články 7 (rešpektovanie súkromného a rodinného života), 8 (ochrana osobných údajov), 11 (sloboda prejavu a právo na informácie) a článok 52 ods. 1, ktorý síce predpokladá obmedzenie uvedených základných práv, ale len za predpokladu dodržiavania zásady proporcionality a ak je to nevyhnutné a skutočne to zodpovedá cieľom všeobecného záujmu uznaným Úniou, alebo ak je to potrebné na ochranu práv a slobôd iných.

Súvis medzi uvedenými prameňmi práva Únie je v tom, že bez akýchkoľvek pochybností môžeme konštatovať, že článok 15 ods. 1 smernice 2002/58 umožňuje členským štátom, aby prijali legislatívne opatrenia, ktorých dôsledkom bude obmedzenie základných práv obsiahnutých v článkoch 7, 8 a 11 Charty. V zmysle článku 52 Charty však musí ísť o zásah proporcionálny, teda opatrenia spôsobujúce obmedzenie základných práv musia byť nevyhnutné a musia sledovať cieľ všeobecného záujmu. Litovská republika v súvislosti s článkom 15 ods. 1 smernice 2002/58 uložila poskytovateľom elektronických komunikačných služieb povinnosť všeobecne a nediferencovane uchovávať údaje o prenose dát a polohe vzťahujúce sa na takúto komunikáciu, na účely boja proti závažnej trestnej činnosti.

V článku 15 ods. 1 smernice 2002/58 je uvedený výpočet cieľov, ktoré musia sledovať opatrenia obmedzujúce základné práva. Súdny dvor už rozhodol, že tento výpočet cieľov je taxatívny. Opatrenia teda musia smerovať k jednému z týchto cieľov – zabezpečenie národnej bezpečnosti, obrany, verejnej bezpečnosti a na zabránenie, vyšetrovanie, odhaľovanie a stíhanie trestných činov alebo neoprávnené používanie elektronického komunikačného systému. Súdny dvor však už rozhodol, že medzi uvedenými cieľmi existuje hierarchia v závislosti od ich dôležitosti a že dôležitosť cieľa sledovaného takýmto opatrením musí byť priamo úmerná závažnosti zásahu, ktorý z neho vyplýva.¹ Ako vyplýva z judikatúry Súdneho dvora, najvyššie stojí cieľ ochrana národnej bezpečnosti, ktorý teda odôvodňuje opatrenia, ktoré zasahujú do základných práv závažnejšie než tie, ktoré by mohli byť odôvodnené týmito ostatnými cieľmi.²

Pokiaľ ide o cieľ predchádzania, vyšetrovania, odhaľovania a stíhania trestných činov, Súdny dvor už rozhodol, že len boj proti závažnej trestnej činnosti a predchádzanie vážnym hrozbám pre verejnú bezpečnosť môžu odôvodniť také závažné zásahy do základných práv zakotvených v článkoch 7 a 8 Charty, akými sú zásahy, ktoré zahŕňajú uchovávanie údajov o prenose dát a polohe. Preto iba zásahy do uvedených základných práv, ktoré nemajú závažnú povahu, môžu byť odôvodnené cieľom predchádzania, vyšetrovania, odhaľovania a stíhania trestných činov vo všeobecnosti.³

Súdny dvor prenosom uvedenej skoršej judikatúry na okolnosti litovského prípadu dospel k záveru, že údaje o prenose dát a polohe síce boli uchovávané a prístupné príslušným orgánom na účely boja proti závažnej trestnej činnosti, ale nemôžu byť poskytnuté iným orgánom na účely dosiahnutia cieľa, ktorým je boj proti nesprávne služobnému postupu súvisiacemu s korupciou. Tento cieľ je totiž v hierarchii cieľov všeobecného záujmu menej dôležitý, než je boj proti závažnej trestnej činnosti a predchádzanie vážnym hrozbám pre verejnú bezpečnosť.

Generálny advokát v svojich návrhoch prednesených 30. marca 2023 síce dospel k rovnakému záveru, ale rozšíril svoje úvahy aj o smernicu 2016/680 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestných činov, ich

1 Rozsudok Súdneho dvora z 5. apríla 2022 vo veci C-140/20, Commissioner of An Garda Síochána a i., EU:C:2022:258, bod 56.

2 Rozsudok Súdneho dvora z 5. apríla 2022 vo veci C-140/20, Commissioner of An Garda Síochána a i., EU:C:2022:258, bod 57.

3 Rozsudok Súdneho dvora z rozsudok z 5. apríla 2022 vo veci C-140/20, Commissioner of An Garda Síochána a i., EU:C:2022:258, bod 59.

vyšetovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov (ďalej len „smernica 2016/680“). Upozornil totiž na skutočnosť, že z návrhu na začatie prejudiciálneho konania nie je možné s istotou určiť, či príslušné orgány sa obrátili na poskytovateľov elektronických komunikačných služieb s cieľom získať sporné údaje, čo by zakladalo pôsobnosť smernice 2002/58, alebo sami priamo získali tieto údaje, čo by zakladalo pôsobnosť smernice 2016/680.

V prípade, že by mala byť použitá smernica 2016/680, generálny advokát dospel k záveru, že táto nebráni tomu, aby sa v správnom disciplinárnom konaní použili osobné údaje, ktoré orgán verejnej moci získal zákonne a priamo pri trestnom vyšetovaní, za predpokladu, že v súlade s jasnými, presnými a záväznými pravidlami vnútroštátneho práva toto konanie a vyšetovanie spolu súvisia, a pokiaľ použitie údajov má legitímny účel a je nevyhnutné a primerané, čo prináleží určiť súdnemu orgánu.

Rozhodnutie spracovala: **doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**
Ústav medzinárodného práva a európskeho práva
UPJŠ v Košiciach, Právnická fakulta

Anton Blaha Nebol som šéf, ale primus inter pares

Advokácia v spomienkach advokátov

Predsedníctvo SAK dáva do pozornosti všetkým advokátom, že v knižnici komory sú k dispozícii posledné výtlačky **representatívnej veľkoformátovej publikácie v tvrdej väzbe**, ktorá na vyše 300 stranách formou rozhovorov s kolegami advokátmi mapuje dianie v advokácii v časovom horizonte od začiatku 70. rokov minulého storočia až po dnešok.

Zvýhodnená cena pre advokátov 10 eur

Kontakt: PhDr. Ondrišová, tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

Správy a udalosti

Vonkajšie vzťahy

Predseda Martin Puchalla na Bratislavskom právnickom fóre 2023

Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave v spolupráci s Alumni Klubom zorganizovali 9. ročník medzinárodnej vedeckej konferencie *Bratislavské právnické fórum 2023*, ktorá sa konala v dňoch **11. a 12. septembra 2023**. Ústredná téma plenárneho zasadania bola *Človek v centre právneho štátu* a v rámci panelovej diskusie v sekcii *Trestné právo a právny štát* vystúpil aj predseda SAK Martin Puchalla. Záznam podujatia je možno sledovať prostredníctvom platformy Youtube. *Foto Youtube, HNtelevízia (hore)*

Udelenie pamätnej medaily Slovenskej advokátskej komore a jej predsedovi na UPJŠ

Na slávnostnom zasadnutí vedeckej rady Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika dňa **21. septembra 2023** v Košiciach bola pri príležitosti 50. výročia založenia fakulty slávnostne udelená Pamätná medaila Slovenskej advokátskej komore a jej predsedovi. Slovenská advokátska komora dlhodobo s Právnickou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika spolupracuje. Na základe memoranda z roku 2019 je

cieľom našej spolupráce lepšie vzdelávanie budúcich právnikov. Pamätnou medailou bola ocenená aj dlhodobá spolupráca s bývalým členom predsedníctva SAK a regionálnym zástupcom pre Košický kraj Tomášom Illešom. Úprimne ďakujeme a tešíme sa na ďalšie prehĺbovanie vzájomnej spolupráce v oblasti podpory kvalitného vzdelávania budúcich právnikov!
Foto Archív SAK (dole)

XVI. Lubyho právnické dni na tému *Človek v práve* s podporou SAK

Slovenská advokátska komora podporila organizáciu XVI. ročníka právnickej konferencie pod záštitou Nadácie Štefana Lubyho a Právnickej fakulty Trnavskej univerzity, ktorá sa konala **21. a 22. septembra 2023** v Smoleniciach. Komoru na podujatí zastúpili člen predsedníctva **Marián Haršány** a regionálny zástupca pre Trnavský kraj **Igor Ribár**.

Foto PF Trnavskej univerzity (hore)

Bezplatná právna pomoc občanom v Rádiu Regina Západ

Slovenská advokátska komora sa aj tento rok zapojila **5. septembra 2023** do Dňa otvorených dverí Rádia Regina Západ formou poskytovania bezplatnej právnej pomoci občanom. V budove rozhlasovej pyramídy náš advokátsky stav reprezentovala regionálna zástupkyňa pre Bratislavský kraj **Kvetoslava Živčáková** a kolegovia **Ľudmila Dohnalová** a **Ondrej Katusčák**, ktorým ďakujeme za ochotu, poskytnutú pomoc a vynikajúcu reprezentáciu advokátskeho povolania.

Foto Kvetoslava Živčáková (dole)

Ústavné dni na tému *Súdna a iná právna ochrana politických práv* v Košiciach

Predseda SAK Martin Puchalla sa zúčastnil aj na medzinárodnej vedeckej konferencii, ktorú každoročne organizuje Ústavný súd SR v spolupráci s Univerzitou Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach pod názvom *XII. Ústavné dni* dňa **20. septembra 2023**. Konferencia bola organizovaná s akcentom na 30. výročie Ústavného súdu Slovenskej republiky a zámerom organizátorov bolo sústrediť pozornosť na ochranu politických práv ako základného piliera demokracie a právneho štátu.

Oslavy 30 rokov Najvyššieho súdu SR

V historickej budove Národnej rady Slovenskej republiky sa **26. septembra 2023** uskutočnilo slávnostné zhromaždenie k 30. výročiu činnosti Najvyššieho súdu SR v samostatnom štáte za účasti predsedu Ústavného súdu SR SR Ivana Fiačana, predsedu Najvyššieho súdu SR Jána Šikutu, predsedu Najvyššieho súdu ČR Petra Angyalossyho, predsedu Súdnej rady SR Jána Mazáka, predsedu Najvyššieho správneho sú-

du SR Pavla Naďa a štátneho tajomníka Ministerstva spravodlivosti SR Petra Sepeših. Slovenskú advokátsku komoru zastúpili jej predseda Martin Puchalla a podpredsedovia Magdaléna Hromcová a Ondrej Laciak.

Po príhovoroch hostí a predsedov kolégií Najvyššieho súdu SR bilancujúcich tri desaťročia a spomínajúcich na kolegov pôsobiacich v kolégiách bolo súčasťou podujatia uvedenie knihy *Najvyšší sud Slovenskej republiky* do života. Kniha mapuje vývoj najvyššieho súdu od roku 1918 do súčasnosti a pôsobenie slovenských sudcov v ňom. Uviedla ju záverečným príhovorom podpredsedníčka NS SR JUDr. Andrea Moravčíková, PhD. Autormi publikácie sú doc. JUDr. Tomáš Gábriš, PhD., LL.M., MA, Renata Glaser-Opitzová a traja členovia pracovnej komisie SAK pre históriu advokácie: doc. JUDr. Mgr. Martina Gajdošová, PhD., JUDr. Peter Kerecman, PhD. a doc. JUDr. Jozef Vozár, CSc.

Informačné semináre z oblasti rodinného práva pre odídencom

V spolupráci s **Ligou za ľudské práva** a s podporou **Nadácie slovenskej advokácie** sme sa zapojili do realizácie informačných webinárov z oblasti rodinného práva. Za Slovenskú advokátsku komoru ako prednášajúca vystúpila **Mgr. Miroslava Dobrotková, PhD.** Z pohľadu ukrajinského práva problematiku priblížila ukrajinská advokátka momentálne žijúca na Slovensku **Olha Serysheva**. Webinár sa uskutočnil online vo forme živého prenosu a bol určený najmä občanom Ukrajiny so statusom dočasného útočiska na Slovensku, ale rovnako môže poslúžiť advokátom poskytujúcim poradenstvo odídencom. Obsahom webinára boli témy ako rozvod, alimenty a vymáhanie dlhov, rozdiel medzi zbavením rodičovských práv, odobratím dieťaťa a určením miesta pobytu detí, regulácia rodičovských práv a povinností týkajúcich sa dieťaťa z Ukrajiny, ktoré má dočasnú ochranu na Slovensku, vysvetlenie kompetencie slovenských súdov a postupu vo veci rozvodu a/alebo regulácie rodičovských práv a povinností. Prvý webinár sa uskutočnil 22. augusta a druhý 11. septembra 2023. V prípade záujmu sú webináre stále dostupné online cez profil Ligy za ľudské práva na platforme Facebook.

Druhý poznatkový index o postupoch orgánov činných v trestnom konaní

Slovenská advokátska komora realizovala druhý interný prieskum týkajúci sa zákonnosti postupov orgánov činných v trestnom konaní. Od prvého prieskumu uplynuli dva roky. Na dotazník odpovedalo **110 respondentov**, čo je o takmer 40 osôb viac ako v roku 2021, za čo všetkým zúčastneným ďakujeme.

64 % opýtaných uviedlo, že podľa ich skúseností je nezákonné donútenie súčasťou praxe OČTK. Z toho až **98,6 %** odpovedí potvrdzuje existenciu nezákonného donútenia v predprípravnom konaní, **98,6%** odpovedí potvrdzuje existenciu nezákonného donútenia v prípravnom konaní, **64,3%** odpovedí potvrdzuje existenciu nezákonného donútenia

v štádiu po podaní obžaloby. Existenciu nezákonného donútenia v čase po vynesení prvostupňového rozhodnutia prieskum výrazne nepotvrdil. Podobne respondenti odpovedali na otázku, v prípade ktorého pracoviska Národnej kriminálnej agentúry mali skúsenosť s nezákonným donútením a v akej intenzite. Respondenti ďalej špecifikovali, v ktorom štádiu konania dochádza najčastejšie k podmieňovaniu návrhu na vzatie do väzby. **48 %** respondentov uviedlo, že nepodanie návrhu na vzatie do väzby bolo v prípade obvineného podmieňované alebo stimulované jeho priznaním. **44 %** respondentov uviedlo, že majú vedomosť o tom, že po vznesení obvinenia voči ich klientovi sú oslovovaní svedkovia inými OČTK pred ich výsluchom procesne činných vyšetrovateľom. V **17** prípadoch potvrdili, že boli vyzvaní zo strany OČTK na ukončenie obhajoby klienta.

Legislatíva

Pripomienka k návrhu smernice EÚ, ktorou sa menia pravidlá DPH

V medzirezortnom pripomienkovom konaní Slovenská advokátska komora pripomienkovala návrh smernice, ktorý bol aj predmetom rokovania Rady advokátskych komôr Európy (CCBE), ktorá upozorňuje na zásah návrhu do povinnosti mlčanlivosti (zmena smernice 2006/112/ES pokiaľ ide o pravidlá DPH pre digitálny vek).

S ohľadom na zavedenie povinného digitálneho oznamovania údajov pri cezhraničných transakciách v rámci EÚ v kombinácii so zrušením možnosti vyhotoviť súhrnnú faktúru a zavedením povinnosti vyhotoviť elektronickú faktúru, SAK vyjadrila obavu z narušenia zákonnej povinnosti mlčanlivosti advokátov. V nedávnom rozhodnutí Súdny dvor EÚ (C-694/20) potvrdil, že „z judikatúry ESĽP vyplýva, že článok 8 ods. 1 EDĽP chráni dôvernú akejkoľvek korešpondencie medzi jednotlivcami a priznáva posilnenú ochranu komunikácii medzi advokátmi a ich klientmi (...). Podobne ako toto ustanovenie, ktorého ochrana zahŕňa nielen činnosť obhajoby, ale aj právne poradenstvo, článok 7 Charty nevyhnutne garantuje tajnosť tohto právneho poradenstva, a to tak vo vzťahu k jeho obsahu, ako aj k jeho existencii. Ako uviedol ESĽP, osoby, ktoré sa radia s advokátom, môžu rozumne očakávať, že ich komunikácia zostane súkromná a dôverná (...). Preto okrem výnimočných situácií musia mať tieto osoby legitímnu dôveru v skutočnosť, že ich advokát bez ich súhlasu nesprístupní nikomu to, že sa s ním radili“. Sprístupnenie dôvernej informácie týkajúcej sa existencie vzťahu medzi advokátom a klientom a povahy právnej služby vedie k porušeniu povinnosti mlčanlivosti. ESĽP opakovane pripomína v judikatúre, že osobitná ochrana, ktorú článok 7 Charty základných práv EÚ a článok 8 ods. 1 EDĽP priznáva dôvernosti komunikácie advokáta a klienta, je odôvodnená tým, že advokátom je v demokratickej spoločnosti a v právnom štáte pridelená základná úloha obhajovať klientov.

Medzinárodné vzťahy

Odovzdanie certifikátov HELP absolventom kurzu

Domáce násilie a násilie na ženách

Kurz Rady Európy HELP o ochrane obetí domáceho násillia a násillia na ženách úspešne ukončilo 27 účastníčok a účastníkov zo Slovenska, ktorým srdečne gratulujeme! Na záverečnom online stretnutí českých a slovenských účastníkov **22. septembra 2023** sme získali pozitívnu spätnú väzbu, za čo veľmi pekne ďakujeme. Stretnutie s účastníkmi a spätná väzba bola cenným obohatením tohto trojmesačného dištančného online kurzu pod vedením českej expertky advokátky Lucie Hrdej. Kurz mal nadpriemernú úspešnosť v otázke získaných certifikátov, až 70%. Účastníci spomenuli, že kurz pomohol lepšie pochopiť postavenie osôb zažívajúcich násillie, zlepšil komunikáciu s klientkami, zmenil pohľad na obeť násillia zo strany obhajcov obvinených, zlepšil poznatky z oblasti európskej právnej úpravy a judikatúry. Advokáti čelia obdobným problémom pri zastupovaní klientov vo všetkých krajinách EÚ a účastníci sa vzájomne povzbudili v úsilí pokračovať. V prípade záujmu môžete kurz v slovenskom preklade jednoducho a bezplatne absolvovať v rámci samoštúdia na vzdelávacej platforme HELP spolu s ďalšími desiatkami kurzov, ktoré Rada Európy vyvíja pre advokátov, sudcov a prokurátorov z krajín Európy. V prípade otázok kontaktujte odbor medzinárodných vzťahov SAK (chladekova@sak.sk).

Podpredseda Laciak na rokovaní s EPPO

Podpredseda SAK Ondrej Laciak sa **13. septembra 2023** v Luxemburgu zúčastnil na rokovaní s Európskou prokuratúrou (EPPO) ako predseda výboru Rady advokátskych komôr Európy (CCBE) pre trestné právo a člen poradného výboru Európskej komory obhajcov (ECBA). Spolu s predsedom ECBA viedol s hlavnou európskou prokuratorkou Laurou Kövesi rokovanie na tému praktických otázok obhajoby ako je prístup k súdnemu spisu, usmernenia týkajúce sa prekladu a tlmočenia či reformy nariadenia, ktorým bola zriadená Európska prokuratúra (článok 31). Ďalšími témami boli procesné práva a záruky, komunikácia medzi obhajcami a prokurátormi, ako aj ďalšia spolupráca CCBE a EPPO.

Rozhodcovský súd SAK

Konferencia o súdnom prieskume v rozhodcovských konaniach mala úspech

V utorok **19. septembra 2023** sa uskutočnilo v Bratislave podujatie organizované Slovenskou advokátskou komorou a Viedenským medzinárodným arbitrážnym centrom Rakúskej spolkovej hospodárskej komory (VIAC) s názvom **Štan-**

dardy súdneho prieskumu v rozhodcovských konaniach: porovnanie rakúskeho a slovenského prístupu. Radi by sme poďakovali našim významným panelistom za ich cenné príspevky: Andrea Moravčíková, podpredsedníčka Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Erich Schwarzenbacher, sudca rakúskeho najvyššieho súdu a člen predstavenstva VIAC, Nikolaus Pitkowitz, prezident VIAC, Lucia Raimanová, členka predstavenstva VIAC a ArbCEE, Ľudovít Mičinský, člen Predsedníctva Slovenskej advokátskej komory a veľvyslanec VIAC na Slovensku. Ďakujeme aj 90+ účastníkom, ktorí zaplnili priestory Slovenskej advokátskej komory.

Konferencia potvrdila, že Rakúsko a Slovensko majú kvalitné zákony o rozhodcovskom konaní a renomované platformy pre spravodlivé a efektívne rozhodcovské konanie, a poukázala na nenahraditeľnú úlohu moderného systému súdneho preskúmania, ktorý umožňuje rast spravodlivej arbitráže predstavujúcej profesionálne, efektívne a spravodlivé riešenie obchodných sporov. *Foto Archív SAK*

Vnútorne vzťahy

Druhé stretnutie advokátok pri káve/čaji v Banskej Bystrici

Regionálne zástupkyne SAK v Banskobystrickom kraji **JUDr. Gondová** a **JUDr. Biroščáková** zorganizovali **16. augusta 2023** stretnutie pri káve/čaji v Reštaurácii u Richtára v Banskej Bystrici za účasti spolu 10 advokátok. Advokátky si na stretnutí vymenili skúsenosti z praxe týkajúce sa napríklad zmeny legislatívy ohľadom konkurzného a exekučného práva, fungovania modelu Cochem v konaniach na súde v Banskej Bystrici, skúsenosti s rodinnoprávnymi konaniami a odborné skúsenosti so správnymi súdnymi konaniami, najmä v daňových veciach. Zároveň sa medzi kolegyňami informovalo o problémoch, ktorým čelia advokáti v súvislosti s elektronizáciou, zasielaním elektronických podaní a formalizmom zo strany súdov. Zároveň účastníčky ocenili, že stretnutie bolo príjemným networkingovým podujatím.

Turistický zraz advokátov v Nízkych Tatrách

Na prelome leta a jesene regionálne zástupkyne SAK pre Banskobystrický kraj **Jana Biroščáková** a **Blanka Gondová** zorganizovali príjemnú akciu *Turistický zraz advokátov*. Účastníci sa stretli v Krpáčove a spolu prešli turistické chodníky v jednom z najkrajších kútov Slovenska – pod Ďumbierom a pri Štefánikovej chate. Veríme, že aj týmto spôsobom sa prehľbujú vzťahy a spolupráca v rámci profesie. Ďakujeme všetkým kolegyniam a kolegom za účasť a dúfame, že týmto podujatím sa začala nová tradícia, ktorá bude mať čoskoro pokračovanie!

Foto J. Biroščáková

Golfový turnaj právnických povolaní v Hornej Borši

V utorok **5. septembra 2023** sa v Golfvom rezorte Hrubá Borša pri Senci uskutočnil 4. ročník Golfvého turnaja právnických profesií, ktorý organizovala Slovenská advokátska komora. Za účasti 34 golfistov – právnikov sa turnaj konal pri slnečnom počasí a dopadol úspešne. Po hre, ktorá trvala priemerne 5 hodín, sa všetci golfisti stretli v Club House, kde sa vyhodnocovali jednotlivé kategórie. V osobitných kategóriách kategóriu *konkurzní správcovia* vyhral **Peter Sámel**, kategóriu *akademická pôda* **Lubomíra Barthová**, kategóriu *podnikoví právnici* **Martin Sasinek** a kategóriu *advokáti* **Radoslav Hajdúch**. V špeciálnych kategóriách *longest drive muži* vyhral **Miloslav Makovini**, *longest drive ženy* **Lenka Matláková**, v kategórii *nearest to the pin muži* **Martin Jacko** a *nearest to the pin ženy* **Lenka Matláková**.

Veríme, že sa zúčastneným páčilo, turnaj naplnil jeden zo svojich hlavných účelov, a to spájanie právnických profesií a už teraz sa tešíme na budúci 5. ročník.

Foto Vladislav Zigo (hore)

Bratislavské „výtvarné“ advokátske debaty

Pokračujúc v dobrej tradícii spájania advokácie a umenia, regionálni zástupcovia pre Bratislavský kraj **Ján Kutan** a **Kvetoslava Živčáková** zorganizovali ďalšie stretnutie v osvedčenom formáte Bratislavských advokátskych debatiek. Po hudobných a divadelných debatkách, malo tentoraz podujatie prívlastok „výtvarné“!

Dňa **28. septembra 2023** sa v Galérii Nedbalka v Bratislave stretlo 37 členov SAK a po prehliadke výstavy obrazov a priestorov galérie mali možnosť diskutovať v neformálnom duchu pri malom občerstvení. Ďakujeme za účasť a pozitívnu spätnú väzbu!

-mch-

The Bridge®

*Prezenčné aj online kurzy
právnickej angličtiny
s kvalifikovanými a skúsenými
lektormi zo Slovenska
aj zo zahraničia.*

www.thebridge.sk

Už takmer 15 rokov učíme úspešných

bnt attorneys
in CEE

ALLEN & OVERY

a mnoho
ďalších

Vzdelávacie stredy na komore jeseň 2023

Vzdelávacie podujatia SAK - jeseň 2023

Termín	Čas	Téma	Prednášajúci	Forma	Miesto
18.10. 2023	14:00 do 16:00	Contract Grammar	Larry Stone	Hybrid	UNIQA
25.10. 2023	13:00 do 16:00	Verejné obstarávanie	JUDr. Juraj Tkáč, PhD.	Hybrid	UNIQA
26.10. 2023	13:00 do 16:00	Vybrané témy trestného poriadku – väzba a konanie pred súdom so zameraním na práva obvineného	JUDr. Martin Bargel	Prezenčné	Trenčín, Panorama club
15.11. 2023	13:00 do 15:00	Psychológia komplikovaného rozvodu	Mgr. et Mgr. Ondrej Kubík, PhD.	Hybrid	UNIQA
22.11. 2023	bude upresnený	Podnikanie v Rakúsku z právneho a daňového hľadiska	Mgr. Mag. Miriam Nehajová a Ulrich Paugger	Hybrid	UNIQA
23.11. 2023	celodenné	Vysporiadanie BSM po rozvode manželov	JUDr. Bronislava Pavelková PhD.	Prezenčné	Zvolen, hotel Tennis
29.11. 2023	14:00 do 16:00	Criminal Law from A to Z	Larry Stone	Hybrid	UNIQA
06.12. 2023	13:00 do 17:00	Formálna a materiálna publicita katastra nehnutelností	JUDr. Róbert Jakubáč, PhD. a Mgr. Lubomíra Šoltysová	Hybrid	UNIQA
13.12. 2023	10:00 do 11:30	Monitorovanie zamestnancov – možnosti a limity	Mgr. Anna Cyprichová	Hybrid	UNIQA
13.12. 2023	13:00 do 15:00	AI a Chat GPT	JUDr. Ing. Miroslav Chlipala a JUDr. Marián Čupřík	Hybrid	UNIQA

Vyberte si z ponuky našich najnovších publikácií

Róbert Bános, Martina Košútová

Zákon o rodine

– Veľký komentár,
3. aktualizované vydanie

Publikácia ponúka podrobný a praktický výklad Zákona o rodine z autorského pera skúsených advokátov Róberta Bánosa a Martiny Košútovej. Súčasťou komentára je ucelená judikatúra a vzory právnych podaní.

Viac informácií

Marcel Dolobáč a kol.

Zákonník práce

– Veľký komentár,
1. vydanie

Veľký komentár vytvorený kolektívom autorov pod vedením doc. JUDr. Marcela Dolobáča, PhD., vychádza z dlhoročných skúseností z praxe autorov a na takmer 1000 stranách prináša nové informácie a analýzy. Autori svoj odborný výklad preklapili do praktickej roviny, podporili judikatúrou slovenských,

Viac informácií

českých
a európskych
súdov.

Dušan Kucbel

Vecné bremená

– Monotematika

Predkladané dielo prináša praktický náhľad do problematiky vecných bremien ako vecnoprávných obmedzení vlastníckeho práva. Cieľom autora bolo zosumarizovať čo najširšie množstvo praktických prípadov a ich riešení, ktoré má pomôcť právnej praxi. Základom diela je judikatúra, a to najmä tzv. vlastníckeho senátu Najvyššieho súdu

Viac informácií

Českej republiky, ktorá tvorí primárny zdroj tohto diela.

EURO
KODEX

VYDAVATEĽSTVO
HODNOTNEJ
LITERATÚRY

Publikácie sú dostupné
v tlačenej aj online
podobe na zakon.sk
Vyberte si variant,
ktorý vám vyhovuje viac.

absolútny právny systém • www.epi.sk

Zo zasadnutí Predsedníctva SAK

Vzhľadom na intenzívnu prípravu rekonštrukcie budovy Slovenskej advokátskej komory bolo potrebné zvolať **mi-moriadne rokovanie** Predsedníctva SAK **3. augusta 2023** v Bratislave.

Poverení členovia P SAK informovali o ponuke vlastníka budovy UNIQA, kde počas rekonštrukcie kancelária SAK plánuje vykonávať všetky svoje činnosti, ktorý v maximálnej možnej miere vyhovel požiadavkám komory [napr. zosúladenie dĺžok a výšky nájomov jednotlivých priestorov, zníženie dĺžky viazanosti nájmu, opcia na predĺženie doby nájmu a poskytnutie príspevku na stavebné úpravy s tým, že **predmetom nového nájmu** budú priestory prízemie (obchodné priestory na účely archívu) a 3. a 4. poschodie (kancelárske priestory pre potreby ostatných činností)]. Platby preddavkov na energie budú podliehať ročnému zúčtovaniu.

Predsedníctvo komory vytvorilo **riadiaci výbor na účely rekonštrukcie**; o všetkých výstupoch z rokovaní budú členovia predsedníctva informovaní na svojom najbližšom zasadnutí, resp. priebežne.

Boli predložené ponuky **šiestich potenciálnych zhotoviteľov komplexnej rekonštrukcie** (výkazy výmer) a ponuky **siedmich subjektov na zabezpečenie služieb stavebného dozoru** (niektoré ceny sú uvádzané ako hodinové sadzby, niektoré na báze mesiacov a niektoré podľa tzv. kontrolných dní, súčasťou ponúk je aj rozsah poskytovaných činností stavebného dozoru). S prihliadnutím na vysokú odbornú náročnosť posudzovania ponúk z pohľadu cenových rozdielov a ich kvality predsedníctvo komory pribralo externý subjekt, ktorý bude fungovať ako **poradca pri výberovom konaní** na prestavbu budovy. So všetkými uchádzačmi bude vykonaných viacero kôl. Porovnávanie cenových ponúk bude založené na nosných položkách, ktoré bude spolupracujúci externý subjekt riešiť s potenciálnymi dodávateľmi stavby na stretnutiach. Podmienky zadávania musia byť pre každého potenciálneho dodávateľa rovnaké.

Predsedníctvo komory vzalo na vedomie **sumár dosiaľ vynaložených nákladov** v súvislosti s pripravovanou rekonštrukciou (príprava návrhov architektonických štúdií, projektové práce, práce pre potreby stavebného povolenia, poradenské služby v súvislosti so stavebným projektom, správne poplatky, vypracovanie projektu architektonickým ateliérom a náklady na technickú inšpekciu).

Pokiaľ ide **financovanie**, bol zvolený konzervatívny model založený na väčšinovom využití postupne akumulovaných zdrojov predovšetkým z vlastného imania komory a komerčného úveru, o ktorom sa vedú rokovania s viacerými bankami. Po konzultácii s audítorom sa plánuje aj čiastočné využitie zdrojov zo sociálneho fondu advokátskych konci-

pientov určeného na vzdelávanie, čo je odôvodnené predovšetkým skutočnosťou, že relevantná časť zrekonštruovanej budovy bude slúžiť ako miesto vzdelávacích aktivít pre budúcich kolegov. S audítorom bolo podrobne skonzultované celé financovanie projektu. Predsedníctvo komory zároveň súhlasilo s **vytvorením účelovo viazaného účtu Fond na rekonštrukciu budovy**.

Nad rámec otázok týkajúcich sa rekonštrukcie budovy P SAK súhlasilo s **nomináciou doc. JUDr. Laciaka, PhD. ako kandidáta na sudcu Európskeho súdu pre ľudské práva**.

Na prvom riadnom zasadnutí po letnom období sa Predsedníctvo SAK stretlo **7. a 8. septembra 2023** v Bratislave.

Na úvod odzneli informácie ■ k **vyhláseniu** Slovenskej advokátskej komory k **zastaveniu reformy trestného práva**, ■ o liste ministerky spravodlivosti SR k možnosti **novelizácie právnej úpravy odmeňovania niektorých regulovaných profesií**, ■ o výročnej správe Európskej komisie o **stave právneho štátu v SR**, ■ k hodnotiacej návšteve Rady EÚ v SR k téme **európskeho vyšetrovacieho príkazu**, ■ k **pozícii SAK na komunikáciu s Notárskou komorou SR** a ■ o **sumarizácii poznatkov z činnosti skúšobnej komisie**.

Predsedníctvo SAK pripravuje novelu Skúšobného poriadku SAK a prehodnocuje technické a ekonomické možnosti modernizácie výpočtovej techniky a prostredia pri výkone advokátskej skúšky s potenciálnym dopadom na rozpočet SAK na rok 2024, ako aj možnosti prípadného organizovania písomných testov v regionálnej kancelárii SAK v Košiciach.

Členovia Predsedníctva SAK ■ súhlasili s predložením **stanoviska k návrhu novely vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb** do medzirezortného pripomienkového konania. Vzali na vedomie informáciu ■ o **návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi** a o zmene a doplnení zákona o advokácii, ■ o pripomienke k návrhu smernice EÚ, ktorou sa mení **smernica 2006/112/ES**, pokiaľ ide o **pravidlá DPH pre digitálny vek**, ■ o návrhu novely smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení **smernica 2012/29/EÚ**, ktorou sa stanovujú **minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov** a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV.

Predsedníctvo SAK v kontexte **nového IT systému** komory poverilo externého konzultanta v súčinnosti s kanceláriou SAK preveriť **možnosti financovania z európskych štrukturálnych a investičných fondov, ako aj z iných zdrojov** s tým, že nový dodávateľ by bol vybraný vo verejnom obstarávaní. Zároveň súhlasilo s uzatvorením zmluvy o poskytovaní online služieb DTCA, ktorá nahradí pôvodnú zmluvu o poskytovaní služieb vo vzťahu k **časovým pečiatkam**.

Na rokovaní bol predložený **návrh zmluvy o dielo na zhotovenie stavby rekonštrukcie** budovy, ktorý bude ďalej použitý na rokovania s potenciálnymi dodávateľmi, s nasledovnými základnými parametrami: pevná cena, pričom sa platí

mesačne na základe reálne vykonaných prác odsúhlasených stavebným dozorcom, záruka za plnenie, zádržné, poistenie a zmluvné pokuty.

Členovia predsedníctva vzali na vedomie **odporúčania** pre advokátov spracované pracovnou skupinou pre veci advokátske v oblastiach **kontaktovanie klienta, nereagovanie na výzvu súdu, nerešpektovanie zákona o výkone väzby, nezávislosť advokáta, odborná starostlivosť, odmeňovanie advokátskeho koncipienta, odovzdanie dokladov novému právnenému zástupcovi, odpovedanie na list iného advokáta, ochrana práv a záujmov klienta, opatrenie pri prekážke vo vykonávaní advokácie, oprávnenosť účtovania úkonov právnej služby, postup podľa pokynov klienta, ukončenie zastupovania, zamestnávanie advokátskeho koncipienta, zastupovanie na základe všeobecného plnomocenstva a zastupovanie v čase pozastavenia výkonu advokácie**; odporúčania sú uverejnené na webovej stránke komory.

Predsedníctvo SAK sa v nadväznosti na rozhodnutie súdu v statusovej veci zaoberalo **návrhom postupu komory pri rozhodovaní o fakultatívnom pozastavení výkonu advokácie**, a to najmä vo svetle kritérií, ktoré Predsedníctvo SAK berie do úvahy pri pozastavení výkonu advokácie z dôvodu prebiehajúceho trestného stíhania. Postup kancelárie komory bude zosúladený.

Členovia P SAK schválili **stanoviská** s úpravami na základe diskusie vo veci dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktoré spadajú do pôsobnosti **pracovnej skupiny pre veci advokátske a komisie pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami**.

Členovia P SAK vzali na vedomie informáciu o pripravovaných, resp. uskutočnených športových a spoločenských **podujatiach v regiónoch**. Vzali na vedomie aj informáciu o rokovaní na úrovni regionálnej zástupkyne Banskobystrického kraja s vedením **Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela**, s ktorou ako jedinou spomedzi akreditovaných právnických fakúlt na Slovensku nemá komora uzatvorené memorandum o spolupráci.

Predsedníctvo SAK schválilo témy a lektorov na prípravu **harmonogramu vzdelávacích stried** v II. polroku 2023, resp. v roku 2024 a súhlasilo so vzdelávaním advokátov prostredníctvom **kurzu o sexuálnom násilí na deťoch organizovaného Inštitútom pre výskum práce a rodiny**.

V rámci **ekonomických otázok** členovia P SAK vzali na vedomie ■ informáciu o **hospodárení komory v II. štvrtroku 2023**, ■ **porovnanie výnosov a nákladov seminárov advokátskych koncipientov a seminárov advokátov** v mesiacoch marec až jún 2023, ■ **východiská rozpočtu Slovenskej advokátskej komory na rok 2024**, ■ ekonomické vyhodnotenie **regionálnych vzdelávacích podujatí v I. polroku 2023** a schválili **predplatné pre externých objednávateľov Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2024** vo výške 50 eur plus DPH.

V kontexte mediálnej činnosti P SAK vzalo na vedomie pravidelnú **správu o mediálnej pôsobení SAK** a informáciu

o príprave komunikácie prostredníctvom **nového formátu newslettera slovenskej advokácie**.

Predsedníctvo komory vzalo na vedomie dopracovaný materiál týkajúci sa **postupu orgánov komory pri sprístupňovaní informácií zo sťažnostného a disciplinárneho konania** a konštatovalo, že **doterajšie postupy sú v súlade so všeobecne záväznými predpismi**.

Členovia P SAK odsúhlasili podpis **memoranda o spolupráci s Ústredným automotoklubom SR**, v rámci ktorého bude pre advokátov a advokátskych koncipientov vytvorený špeciálny druh členstva, čo im umožní získať členskú kartu spojenú s výhodami. Boli uzatvorené aj **ďalšie zmluvy** prinášajúce benefity pre advokátov (AVIS a Lexus).

Členovia P SAK vzali na vedomie ■ informáciu o stretnutí k **predstaveniu funkcionalít projektu Zlepšenie eGov služieb ÚPV SR** vo vzťahu k advokátom, ktorí majú vyznačené odborné zameranie právo duševného vlastníctva a ■ výsledky prieskumu **druhý poznatkový index o postupoch orgánov činných v trestnom konaní**.

Predsedníctvo SAK sa venovalo aj činnosti **odboru medzinárodných vzťahov**. Vzalo na vedomie informácie o dianí na pôde CCBE, správy z podujatí so zahraničným prvkom, na ktorých sa zúčastnili zástupcovia SAK, ako aj o pripravovaných podujatiach na medzinárodnej úrovni.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie o **stave súdnych konaní v statusových veciach**, v ktorých je komora účastníkom. Rozhodli o žiadostiach súvisiacich s **matrikou advokátskych koncipientov, advokátov, usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností**.
-km-

Termíny advokátskych skúšok v roku 2024

	Písomný test	Písomné úlohy	Ústna časť
január	4. januára	8.–9.–10. januára	15.–16.–17. januára
február	1. februára	5.–6.–7. februára	12.–13.–14. februára
marec	29. februára	4.–5.–6. marca	11.–12.–13. marca
apríl	4. apríla	8.–9.–10. apríla	15.–16.–17. apríla
máj	2. mája	6.–7. mája	13.–14.–15. mája
jún	30. mája	3.–4.–5. júna	10.–11.–12. júna
júl	26. júna	1.–2.–3. júla	8.–9.–10. júla
august	27. augusta	hlavné letné prázdniny	

(Zmena termínov komorou vyhradená.)

5. odborná online konferencia k pracovnému právu

Variabilita miesta výkonu práce zamestnancov

(možnosti a limity v odmeňovaní
a organizačných opatreniach zamestnávateľa)

18. – 19. 10. 2023

Viac informácií na:
<https://bit.ly/3qjda15>

Novinka

Zákonník práce, Zákon
o kolektívnom vyjednávaní –
komentár. 2., doplnené
a prepracované vydanie

Marek Švec / Jozef Toman a kolektív

2776 strán | 199 € s DPH | www.odborneknihy.sk

Nové vydanie najpredávanejšieho komentára k Zákonníku práce a k zákonu o kolektívnom vyjednávaní vychádza v čase, keď sa v právnej úprave, ale aj v aplikačnej praxi objavujú zmeny zásadne upravujúce celú paradigmu prístupu k realizácii pracovnoprávných vzťahov. Primárne nejde len o transpozíciu európskych smerníc, ale aj o pomerne silnú legislatívnu odozvu na pandémiu koronavírusu. Výrazným spôsobom do uplatňovania Zákonníka práce v aplikačnej praxi zasiahli aj viaceré súdne rozhodnutia. Právny kontext však dotvorila aj prax rozhodovania alebo konania orgánov pôsobiacich na trhu práce.

Komentár je určený odbornej i laickej verejnosti, zamestnancom, zamestnávateľom, zástupcom zamestnancov, advokátom a všetkým osobám zodpovedným za realizáciu individuálnych a kolektívnych pracovnoprávných vzťahov.

Pýta(j)te sa predsedníctva

Z ktorej elektronickej schránky má advokát, ktorý vykonáva advokáciu ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, pri výkone obhajoby vykonávať elektronické doručovanie orgánom verejnej moci, t. j. z elektronickej schránky „fyzickej osoby“ alebo „s. r. o.“?

Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 272/2016 Z. z. o dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o dôveryhodných službách) mandátny certifikát je kvalifikovaný certifikát pre elektronický podpis vydaný fyzickej osobe oprávnenej zo zákona alebo na základe zákona konať za inú osobu alebo orgán verejnej moci alebo v ich mene, alebo fyzickej osobe, ktorá vykonáva činnosť podľa osobitného predpisu, alebo vykonáva funkciu podľa osobitného predpisu (ďalej len „mandatár“).

Podľa § 8 ods. 2 zákona o dôveryhodných službách mandátnym certifikátom preukazuje mandatár oprávnenie (i) konať za mandanta alebo v mene mandanta, (ii) vykonávať činnosť podľa osobitného predpisu, alebo (iii) vykonávať funkciu podľa osobitného predpisu.

Podľa § 12 ods. 1 zákona o advokácii advokát môže vykonávať advokáciu

- samostatne,
- v združení spolu s inými advokátmi,
- ako spoločník verejnej obchodnej spoločnosti,
- ako komplementár komanditnej spoločnosti alebo
- ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným.

Podľa § 15 ods. 2 zákona o advokácii advokáti ako konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným vykonávajú advokáciu v mene a na účet spoločnosti. Ak výkon advokácie v mene spoločnosti nepripúšťajú v jednotlivých prípadoch osobitné predpisy, advokáciu vykonávajú vo vlastnom mene a na účet spoločnosti.

Podľa § 15 ods. 6 zákona o advokácii advokát, ktorý vykonáva advokáciu ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, nemôže súčasne vykonávať advokáciu samostatne, v združení, ako spoločník verejnej obchodnej spoločnosti alebo komanditnej spoločnosti, alebo ako konateľ inej spoločnosti s ručením obmedzeným.

Operátor registračnej autority oprávnený zo strany Slovenskej advokátskej komory potvrdzuje mandátnym certifikátom, že osoba je platným členom SAK a nachádza sa v zozname vedenom SAK. Číslo oprávnenia 1 042 označuje, že ide o oprávnenie „advokát“ a toto označenie sa nachádza na všetkých mandátnych certifikátoch advokátov zapísaných v zozname SAK pri akejkoľvek forme výkonu advokácie podľa § 12 zákona o advokácii.

Elektronická schránka právnickej osoby je určená na elektronickú komunikáciu právnickej osoby s orgánmi verejnej moci. Ak advokát disponoval v minulosti schránkou advokáta (fyzická osoba, samostatný výkon advokácie), po zmene spôsobu výkonu advokácie komora žiada príslušný orgán (Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby) o jej deaktiváciu na doručovanie (s ponechaným prístupom) v súlade s § 15 ods. 6 zákona o advokácii.

Na základe vyššie uvedených ustanovení zákona o dôveryhodných službách a zákona o advokácii má predsedníctvo komory za to, že podanie bude odoslané správne, ak konateľ obchodnej spoločnosti zapísanej v zozname spoločností s ručením obmedzeným autorizuje podanie (na základe udeleného splnomocnenia klientom) kvalifikovaným mandátnym certifikátom (oprávnenie č. 1 042), ktorý mu bol vydaný ako konateľovi obchodnej spoločnosti, z elektronickej schránky obchodnej spoločnosti, prostredníctvom ktorej poskytuje právne služby.

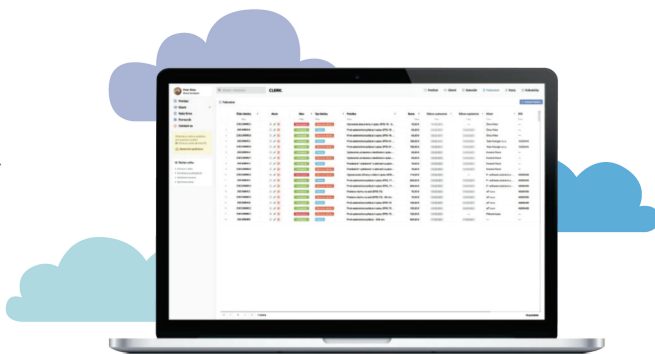
Clerk.

KONEČNE JEDNODUCHÝ SOFTVÉR PRE ADVOKÁTOV

Vyskúšajte na 30 dní zdarma.
Už od 18€ mesačne pre 2 užívateľov.

www.clerk.sk

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Povinnosť advokáta vec s klientom bezodkladne písomne vyporiadať

Advokát, ktorý ako právny zástupca klienta obdrží od protistrany peňažné prostriedky z titulu klientovi právoplatne priznaného nároku, avšak vec s klientom po skončení zastupovania bezodkladne písomne finančne nevyporiada a len bez odôvodnenia klientovi vyplatí časť prijatej sumy, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 13 Advokátskeho poriadku SAK.

Za finančné vysporiadanie s klientom je možné považovať len riadne písomné vyúčtovanie právneho zastúpenia, ktoré musí byť vykonané bezodkladne po skončení zastúpenia.

*Rozhodnutie II. disciplinárneho senátu SAK z 1. decembra 2020,
sp. zn. DS II.-12/2020:2274/2019*

Dotknuté ustanovenia:

- § 13 Advokátskeho poriadku SAK schváleného konferenciou advokátov 10. júna 2017 (ďalej len „AP SAK“)

Rozhodnutím II. disciplinárneho senátu SAK z 1. decembra 2020, sp. zn. DS II.-12/2020:2274/2019 bol disciplinárne obvinený advokát (ďalej len „DO advokát“)

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože zavinene závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 13 AP SAK,

tým, že

ako právny zástupca žalobcu, pána A. B. v konaní vedenom na okresnom súde, ktoré bolo právoplatne skončené rozsudkom krajského súdu zo dňa 24. 5. 2018, obdržal od neúspešnej sporovej strany (žalovaného) v bližšie neurčenom období pred 14. 8. 2018 finančné prostriedky z titulu žalobcovi priznaného nároku v bližšie neurčenej výške, napriek tomu však po skončení zastupovania vec s klientom finančne nevyporiadať a bez odôvodnenia mu len dňa 14. 8. 2018 vyplatil sumu vo výške 7 850,81 eur,

za čo mu bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. c) ZoA disciplinárne opatrenie – **peňažná pokuta** v sume **200 eur**.

Podľa § 57 ods. 5 ZoA bola DO advokátke uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške 580 eur v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Z obsahu spisu senát po skutkovej stránke zistil, že DO advokát sťažovateľa ako žalobcu zastupoval v súdnom konaní vedenom na okresnom súde ako aj v následnom odvolacom konaní vedenom na krajskom súde, o zaplatenie sumy 7 000 eur s príslušenstvom.

V konaní nebolo sporné, že vec bola právoplatne skončená rozsudkom okresného súdu zo dňa 21. 3. 2018 v spojení s rozsudkom krajského súdu zo dňa 24. 5. 2018 s tým, že žalobca bol v konaní v plnej miere úspešný. DO neprešiel, že v období pred 14. 8. 2018 obdržal plnenie od protistrany z titulu judikovaného nároku v bližšie nešpecifikovanej výške, pričom následne dňa 14. 8. 2018 vyplatil sťažovateľovi sumu vo výške 7 850,81 eur bez toho, aby so sťažovateľom ako svojim klientom vec písomne finančne vyporiadal.

Po právnej stránke disciplinárny senát uvádza, že u disciplinárne obvineného došlo k porušeniu § 13 AP SAK, tým, že

DO po skončení zastúpenia vec so sťažovateľom ako svojím klientom písomne finančne nevyporiadal.

Skutočnosť, že DO mal podľa jeho vyjadrení voči sťažovateľovi ďalšie pohľadávky alebo správanie sťažovateľa voči DO, ho žiadnym spôsobom nezabavuje povinnosti vec po skončení zastupovania s klientom finančne vyporiadať, a to v písomnej forme.

Tejto povinnosti by DO nezabavila ani údajná ústna dohoda o finančnom vyúčtovaní a vyplatení sumy 7 550,81 eur vyčádzajúce z tejto dohody, na ktorú sa odvolával DO, ktorá však v konaní nebola preukázaná. Disciplinárny senát dáva do pozornosti, že DO sťažovateľovi vôbec neoznámil ani tú skutočnosť, akú presnú sumu v jeho mene prevzal.

DO v tejto súvislosti neunesol dôkazné bremeno za ním tvrdené skutočnosti, najmä nebolo nijakým spôsobom preukázané, že po skončení zastupovania bezodkladne riadne vec písomne finančne vyporiadal so sťažovateľom ako svojím klientom. Dôkazné bremeno je v tomto prípade vždy na advokátovi, ktorý ho neunesol.

Za finančné vyporiadanie je možné považovať len riadne písomné vyúčtovanie právneho zastúpenia, ktoré musí byť vykonané bezodkladne po skončení zastúpenia. K splneniu uvedenej povinnosti v tomto prípade nedošlo.

Nemožno ponechať bez povšimnutia, že DO vo vyjadrení zo dňa 25. 11. 2020 sám dospel k záveru, že porušil advokátske predpisy s tým, že si vzájomné práva a povinnosti týkajúce sa trov konania neupravil písomným spôsobom, teda uznal svoju vinu za spáchanie disciplinárneho previnenia.

Pri rozhodovaní o druhu disciplinárneho opatrenia senát prihliadol na všetky okolnosti prípadu, postoj DO ku skutku kladenému mu za vinu, na rozsah a povahu porušenej povinnosti, spôsob konania, následok disciplinárneho previnenia, mieru zavinenia ako aj na osobu DO.

Disciplinárny senát pri rozhodovaní o výške peňažnej pokuty vzal do úvahy aj postoj DO, ktorý si uvedomil nesprávnosť svojho konania a prejavil snahu o nápravu a ponaučenie pre jeho ďalšie pôsobenie ako advokáta, teda čiastočne bola výchovná funkcia naplnená už samotným vedením disciplinárneho konania voči DO. Senát má za to, že uloženie disciplinárneho opatrenia vo forme peňažnej pokuty je primerané zavineniu DO. Pri rozhodovaní o výške peňažnej pokuty disciplinárny senát posudzoval primeranosť výšky pokuty druhu disciplinárneho previnenia a následku disciplinárneho previnenia. Peňažná pokuta pri minimálnej hranici sadzby vyjadruje možnosť budúcej nápravy DO, zároveň jej výška musí pôsobiť na DO sankčne a represívne, aby viedla k riadnemu plneniu si svojich stavovských povinností advokáta, najmä povinnosti vec písomne finančne vysporiadať s klientom po skončení zastupovania.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištiková
advokátka

OBJEDNÁVKA Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2024

Odberateľ:

IČO:

DIČ:

IČ DPH:

Číslo účtu:

➔ Adresa, na ktorú majú byť posielané výtlačky:

Závazne si objednávame výtlačkov *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2024 (6 čísel). Súhlasíme s podmienkami odberu uvedenými na tejto objednávke.

Vybavuje:

Telefón:

E-mail:

Dátum:

Podpis:

Vyplnenú objednávku odošlite na adresu:
Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
alebo odmailujte na darina.stracinova@sak.sk

Podmienky odberu:

1. Ročné predplatné 50 eur + 20 % DPH **spolu 60 eur s DPH** (vrátane poštovného a balného) je za 6 čísel.
2. Objednávka sa nevzťahuje na čísla, ktoré už vyšli pred jej doručením. Predplatné sa v takomto prípade zodpovedajúco zníži.
3. Na základe tejto objednávky Slovenská advokátska komora (SAK) vystaví odberateľovi faktúru na predplatné.
4. Bulletin bude odberateľovi odoslaný až po uhradení predplatného vo fakturovanej výške.
5. Výtlačky budú odosielané na adresu uvedenú na objednávke. Jej zmenu musí odberateľ oznámiť písomne. Za zásielky nedoručené z dôvodu nepresnej adresy SAK neposkytuje náhradu.
6. Odber mimoriadnych čísel, ako aj čísel, ktoré vyšli do dátumu doručenia objednávky, **je možné dohodnúť individuálne.**

Objednávka sa nevzťahuje na advokátov zapísaných v zozname SAK, ktorým je Bulletin doručovaný bezplatne.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Nečinnosť advokáta a nedostupnosť advokáta – nepreberanie zásielok v dátovej schránke

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak je dlhodobo pre svojich klientov, súdy i Komoru nedostupný, je nečinný a nereaguje na žiadosti klientov, nevykonáva úkony vo veciach klientov, na ktoré bol splnomocnený alebo ustanovený, neprihlasuje sa do dátovej schránky a nepreberá dokumenty, doručené mu do tejto dátovej schránky ani Komoru neinformuje o zmene zapisovaných údajov v určenej lehote.

*Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie
Českej advokátskej komory zo dňa 24. júna 2022, sp. zn. K 22/2018¹*

Dotknuté ustanovenia:

- § 3 ods. 1, § 16 ods. 1, 2, § 17, § 29 ods. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1, čl. 6 ods. 2, čl. 9 ods. 4 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Pravidlá profesionálnej etiky“)
- § 17 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonoch a autorizovanej konverzii dokumentov
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 2 ods. 2, § 18 ods. 1, 2 a 3, § 28 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení, § 2 ods. 2, § 5 ods. 2 a § 13 Advokátskeho poriadku SAK z 10. júna 2021

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

- 1.) potom, čo dňa 7. 7. 2020 uzavrel s F. U. a M. U. zmluvu o poskytovaní služieb vo veci pozemku v k. ú. D. a v súvislosti s tým prevzal pre vec významné písomnosti, s F. U. a M. U. nekomunikoval, a po tom, čo mu klienti listom zo dňa 5. 2. 2021 vypovedali zmluvu o poskytovaní právnych služieb, odvolali udelené splnomocnenia a požiadali o vydanie všetkých dokladov k ich veci sa

vzťahujúcich, na túto žiadosť nereagoval a požadované doklady najmenej do 9. 9. 2021 nevydal,

- 2.) potom, čo mu bolo dňa 18. 4. 2021 doručené fikciou upovedomenie o konaní hlavného pojednávania nariadeného na deň 25. 5. 2021 vo veci obžalovaného V. Ch., ktorému bol ustanovený obhajcom v jeho trestnej veci vedenej na Mestskom súde v P., sa na hlavné pojednávanie bez ospravedlnenia nedostavil ani nezaistil obhajobu obžalovaného V. Ch. substitučne, a ďalej najmenej v období od 25. 5. 2021 do 4. 6. 2021 sa neprihlasoval do dátovej schránky a nepoužíval ju na prijatie dokumentov od orgánov verejnej moci,
- 3.) potom, čo bol Mestským súdom v P. ustanovený obhajcom obžalovaného V. Ch. v jeho trestnej veci vedenej na Mestskom súde v P., V. Ch. nekontaktoval a stal sa pre neho a Mestský súd v P. nedostupným,
- 4.) potom, čo prevzal právne zastúpenie Z. K., najmenej odo dňa 8. 3. 2021 s ňou nekomunikuje, neinformuje ju, ako vybavovanie ich vecí postupuje, a to aj napriek jej výzvam,
- 5.) neoznámil Komore zmenu skutočností nevyhnutných pre vedenie zoznamu advokátov, a to do jedného týždňa potom, čo tieto skutočnosti nastali

čím porušil

§ 16 ods. 1 a 2 zákona o advokácii a § 17 zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1, čl. 6 ods. 2 a čl. 9 ods. 4 Pravidiel profesionálnej etiky, § 29 ods. 1 zákona o advokácii a § 3 ods. 1

zákona o advokácii v spojení s § 17 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonoch a autorizovanej konverzii dokumentov.

Uložené disciplinárne opatrenie – vyčiarknutie zo zoznamu advokátov.

Z odôvodnenia:

Disciplinárny senát po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že sa disciplinárne obvinený bez všetkých pochybností dopustil disciplinárneho previnenia, keď dlhodobo nekomunikuje tak so svojimi klientmi, ako aj s verejnou mocou. Disciplinárne obvinený dlhodobo nereaguje na písomné správy, jeho telefón je dlhodobo nedostupný, správy z dátovej schránky si nepreberá.

Porušenie povinností disciplinárne obvineného považuje disciplinárny senát za závažné, napĺňajúce znaky disciplinárneho previnenia, keď v dôsledku nemožnosti jeho kontaktovania a nevrátenia odovzdaných dokladov klientom sa títo dostali do veľmi ťažkej situácie. Disciplinárne obvinený si musel ako osoba, poznajúca právo, byť vedomý dôsledkov pre sťažovateľa, pokiaľ zostane nečinný a nevydá bez zbytočného odkladu všetky písomnosti, ktoré mu klienti odovzdali.

Rovnako si musel byť disciplinárne obvinený vedomý povinnosti používať na prijímanie dokumentov dátovú schránku a aké dôsledky nastanú, pokiaľ si zásielky zaslané dátovou schránkou nevyzdvihne. Tým, že nastane fikcia doručenia, ohrozuje prípadným márnym uplynutím lehoty na podanie opravného prostriedku najmä klientov v trestnom, ale aj civilnom konaní.

Disciplinárne obvinený porušil hrubo aj svoje povinnosti pri obhajobe v konaní vedenom na Mestskom súde v P., keď

v dôsledku nevyzdvihnutia pošty z dátovej schránky zmaril hlavné pojednávanie. Svoje povinnosti hrubo porušil aj vo vzťahu k obžalovanému, ktorému bol ustanovený obhajcom, keď ho nijako nekontaktoval a jeho obhajobu nezaistil. V tomto smere odkazuje disciplinárny senát na rozhodnutie disciplinárneho senátu ČAK sp. zn. K 17/1999, ktoré konštatuje, že „je závažným porušením povinností advokáta, a teda aj disciplinárnym previnením, ak pri obhajobe svojho väzobne stíhaného klienta je úplne nečinný a nepodniká žiadne kroky na ochranu jeho práv a oprávnených záujmov“.

Disciplinárny senát pri stanovení druhu disciplinárneho opatrenia bral do úvahy najmä skutočnosť, že s disciplinárne obvineným nie je možné sa spojiť po dlhú dobu, nekomunikuje s klientmi, úradmi, vrátane súdov, ani s ČAK.

Z výpisu z matriky disciplinárne obvineného vyplynulo, že neoznámil zmenu kontaktných údajov a na tých v matrike uvedených ho nie je možné kontaktovať. Za tejto situácie sa disciplinárnemu senátu ako jediné možné disciplinárne opatrenie javí vyčiarknutie zo zoznamu advokátov podľa § 32 ods. 3 písm. e) zákona o advokácii, keď minimálne v prípadoch, ktoré sú predmetom tejto disciplinárnej žaloby, činnosť advokáta fakticky nevykonáva.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

- 1 Preložené a spracované podľa Vrábliková, P.: *Z kárné praxe*. In: *Bulletin advokácie*, č. 5/2023, s. 59.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištková, advokátka

Povedky o advokátoch a spravodlivosti

Kniha prináša 23 poviedok z pera známych slovenských spisovateľov

Cena 8 eur

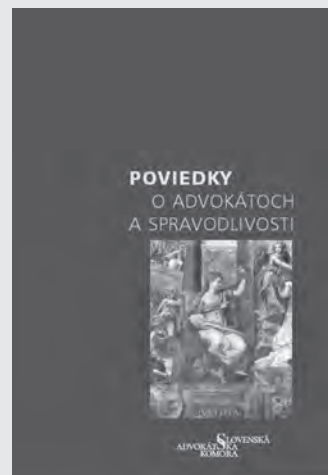
Kontakt: ondrisova@sak.sk

V knihe sú zaradené poviedky humorné i vážne, ktoré oslovia nielen advokátov, ale aj širšiu čitateľskú verejnosť, pre ktorú je literárne spracovanie práce advokáta tradične príťažlivé. Obsahuje poviedky **Janka Jesenského, Tida J. Gašpara, Mila Urbana, Jána Čajaka, Jozefa Gregora Tajovského, Ladislava Nádaši-Jégeho, Alberta Martiša, Gustáva Maršalla-Petrovského, Petra Jilemnického, Jána Poničana a Ivana Horvátha.**

Slovenská advokátska komora vydaním tejto knihy v roku 2021 priniesla prvú tematickú zbierku poviedok venovaných advokácii v našej literatúre. Postavy advokátov v nich privádzajú čitateľa k zamysleniu sa nad významom

advokácie v spoločnosti, konanie ich hrdinov nastavuje zrkadlo aj samotným advokátom.

Kniha je doplnená **esejou prof. Pavla Holländera** *Umenie advokácie a advokácia v umení*, predslovom predsedu Slovenskej advokátskej komory a dvoma doslovmi – *Advokát v slovenskej literatúre* (Peter Kerecman), ktorý približuje niektoré ďalšie diela slovenskej literatúry, v ktorých vystupujú advokáti a doslovom Jany Kuzmíkovej z Ústavu slovenskej literatúry SAV, ktorá výber poviedok i zostavila (*Obraz advokáta v modernistickej literatúre*).

25. október – Európsky deň advokátov

25. október je deň, keď si európske advokátske komory spolu s Radou advokátskych komôr Európy (CCBE) pripomínajú Európsky deň advokátov už po desiaty raz. Práve pri príležitosti tohto okrúhleho výročia pamätného dňa sa advokátske komory zhodli na spoločnej téme, stále živej a kľúčovej pre advokáciu: **Dôvernosť komunikácie advokáta a klienta – nevyhnutnosť pre ochranu vašich práv.** Zámerom Európskeho dňa advokátov je, aby sa ľudia zamysleli nad poslaním a prínosom advokátskeho povolania a informovali sa o svojich právach.

Dôvernosť komunikácie medzi klientom a advokátom: štít pre práva občanov

Na stránke CCBE možno nájsť ako každý rok inšpiratívny článok, z ktorého vyberáme: „Navonok by sa mohlo zdať, že (dôvernosť komunikácie) je len ďalšou z charakteristík nášho povolania. Ale pri pohľade z blízka pochopíme, že nejde o advokáciu, ale o celý právny systém, ktorý uznáva potrebu tých, ktorí pred ním stoja, poradiť sa. Klienti potrebujú byť v komunikácii s advokátom otvorení, aby rada, ktorú dostanú, bola pre nich relevantná. V takej chvilostivej chvíli klient potrebuje možnosť komunikovať s advokátom s vedomím, že ich rozhovor je dôverný. Dôvernosť medzi advokátom a klientom tak tvorí štít, bez ktorého by sa človek necítil bezpečne. Bez záchranej siete tejto ochrany právny systém jednoducho nemôže fungovať. A ak tento štít chráni občanov, potom my musíme chrániť tento štít.“

(Claudio Cocuzza, predseda Výboru CCBE pre boj proti praniu špinavých peňazí, dostupné na: <https://www.ccbe.eu/actions/european-lawyers-day/>)

Podujatie CCBE: Stretnutie európskych inštitúcií s advokáciou

Pri príležitosti 10. Európskeho dňa advokácie CCBE organizuje 23. októbra na pôde Európskeho parlamentu v Bruseli podujatie, ktoré sa zameria na úlohu orgánov EÚ a Rady Európy pri ochrane a podpore kľúčových hodnôt advokácie pri výkone spravodlivosti. CCBE pri tejto príležitosti bude klásť dôraz na výhody plynúce z ochrany mlčanlivosti a dôvernosti komunikácie advokáta s klientom, ale takisto sa diskusia bude týkať nezávislosti advokácie a dopadu nových technológií na základné princípy tradičného poskytovania právnych služieb. Report z tohto podujatia a aktivity národných

EUROPEAN LAWYERS DAY
25 OCTOBER 2023

Confidentiality
of lawyer-client
communications:
a *must* for protecting your rights

Council of Bars and Law Societies of Europe
The voice of European lawyers

Rue Joseph II, 40/8 – B-1000 Brussels
+32 (0)2 234 65 10 | ccbe@ccbe.eu | www.ccbe.eu

EUROPEAN LAWYERS
EUROPEAN BARS
CCBE
AVOCATS EUROPÉENS
SPESICORIS ITALYPERE

advokátskych komôr vrátane Slovenskej advokátskej komory priblížime v ďalšom čísle *Bulletinu slovenskej advokácie*.

Právny štát stojí v službách človeka – vrátane práva na mlčanlivosť advokáta

Významu dôvernosti komunikácie sa dotkol aj Sv. Otec František vo svojom liste zástupcom európskej advokácie v auguste tohto roka:

„Je nevyhnutné, aby naše spoločnosti zachovali formy dôvernej komunikácie, v ktorej sa jednotlivci môžu vyjadrovať a zložiť svoje bremená. Toto je veľmi dôležité. V Cirkvi máme tajomstvo spovede; aj vy máte takéto fórum, kde môže človek povedať pravdu svojmu advokátovi, aby mu ten mohol pomôcť. (...)Ďakujem vám za dôležité prispievanie k podpore demokracie a rešpektu slobody a ľudskej dôstojnosti. (...) Tieto princípy sa musia neustále znovu osvojovať a ich obrana si vyžaduje veľkú ostražitosť. Z tohto dôvodu oceňujem vaše naliehanie, že „právny štát by už nemal podliehať najmenším výnimkám, a to ani v čase krízy“. Právny štát totiž stojí v službách ľudskej osoby a má za cieľ chrániť dôstojnosť každého, čo nepripúšťa žiadnu výnimku. Toto je princíp. Ešte raz vás povzbudzujem, aby ste vytrvali vo výkone svojej profesie, ktorá je zameraná na službu pravde a spravodlivosti potrebnej na napredovanie mieru vo svete a harmóniu v našich spoločnostiach.“

Celé znenie listu adresovaného európskym advokátom si môžete prečítať tu: <https://www.vatican.va/content/francesco/en/speeches/2023/august/documents/20230821-avvocati.html>

–ls–

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Spoločnosť s ručením obmedzeným vykonávajúca činnosť samostatného finančného agenta

Slezáková A., Hajnišová, E., Mikloš, P. a kol.: **Spoločnosť s ručením obmedzeným vykonávajúca činnosť samostatného finančného agenta.**

Bratislava : Wolters Kluwer, 2023, 184 s.

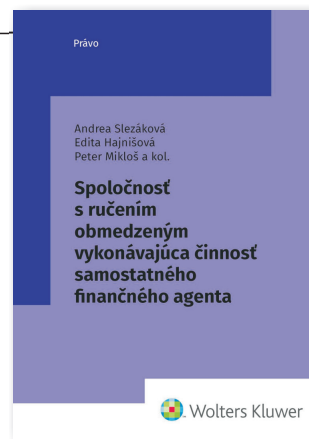
Publikace *Spoločnosť s ručením obmedzeným vykonávajúca činnosť samostatného finančného agenta* komplexne pojednáva o problematice spoločnosti s ručením omezeným, ktorá vykonáva činnosť samostatného finančného agenta. Problematika je pro prehľadnosť rozdelená do desiatich kapitol, v rámci ktorých je na problematiku nahlížené z rôznych úhlů.

Prvá kapitola práce stručne predstavuje právny úpravu spoločnosti s ručením omezeným a podmienky jej založenia a vzniku. Prítom je upozornené na špecifika, ktorá nastupujú v prípade, že spoločnosť s ručením omezeným podniká (chce podnikat) ako samostatný finančný agent. Zvláštnu pozornosť je venovaná podmienkam a procesu získania oprávnení k podnikaniu ako samostatný finančný agent.

Druhá kapitola je venovaná jednateli spoločnosti s ručením omezeným, ktorá vykonáva činnosť samostatného finančného agenta. Upozorňuje na špecifické podmienky výkonu funkcie. Následne je pojednáno o zvláštni pôsobnosti jednatela. Ten plní funkciu odborného garanta (obdobu interného audítora ve finančných inštitúciách). Krom toho realizuje povinnosti súvisiace s dohľadom nad samostatným finančným agentom, v súvislosti s čímž mu vzniká rada povinností, ktoré jsou v kapitole zevrubne popísané; zároveň je veľká pozornosť venovaná výkonu dohľadu. Jednatel ďalej plní úkoly v súvislosti s finančným zprostredkovaním a dohľadom nad podriazenými subjektami. Výklad je veľmi podrobný a návodný, pričom na vhodných miestach je doplnen odkazy na potíže, se ktorými „zápasí“ praxe. Zároveň je poukázáno na nejasnosti úpravy a možnosť jej riešení.

Tretia kapitola komplexne pojednáva o právnych predpisoch, ktoré upravujú poskytovanie finančného zprostredkovania a dohľad nad ním. Zohľadnená je jak evropská legislatíva, tak národné predpisy (jejich obsahom je zčásti transpozícia evropských ustanovení). Autor prehľadne popisuje právny predpis obsahujúci reguláciu rozhodnú pro vznik a fungovanie samostatného finančného agenta. V rámci pojednania je vymezan pojem finančný agent (včetně jednotlivých druhů finančných agentů, t. j. definován je samostatný finančný agent, väzáný finančný agent, podriazený finančný agent a rozdiely medzi nimi), ďalej je vysvetlen rozdiel medzi finančným agentom a finančným poradcom, jakož i odlišená činnosť finančného agenta od ďalších (príbuzných) činností. Krom verejnoprávných noriem je poukázáno i na nezbytnou aplikáciu súkromoprávných noriem a vymezenie aplikovateľných ustanovení (v této souvislosti se autor věnuje mj. i. otázce nepoužitelnosti smlouvy o obchodním zastoupení na vztah mezi finančným agentem a finančnou inštitúciou). Zohľadnené jsou tiež daňové predpisy, AML-regulácie a ďalšie pravidla dotýkajúce se činnosti finančného agenta. Pozornosť je venovaná rovněž přeshraničnému poskytovaniu finančného zprostredkovania.

Čtvrtá kapitola je zaměřena na distribuci finančných služieb v sektore pojištění a zajištění. Kapitola je zahájena vymezovaním špecifik pojištného trhu. Také v rámci této kapitoly je podán prehľad relevantných právnych predpisů (evropských i národných). Zajímavé je, že vztah mezi finančným agentem a pojišťovnou je považován za smlouvu o obchodním za-

Clerk.

SOFTVÉR LEN PRE VEĽKÉ KANCELÁRIE? Tento nie.

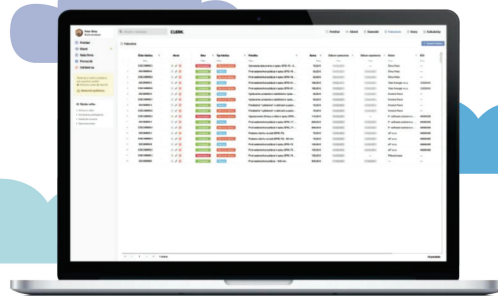
Vyskúšajte na 30 dní zdarma.
Už od 18€ mesačne pre 2 užívateľov.

www.clerk.sk

KONEČNE JEDNODUCHÝ
SOFTVÉR PRE ADVOKÁTOV

stoupení. Dále je vymezen pojem *distribuce* a odlišen od pojmu *finanční zprostředkování*. Podán je přehled subjektů oprávněných vykonávat finanční zprostředkování v sektoru pojištění a zajištění a podmínek výkonu jejich činnosti. Pozornost je věnována nárokům kladeným na odbornou způsobilost finančních zprostředkovatelů v oboru pojištění a zajištění. Přehledně jsou popsány informační povinnosti jak finančního agenta vůči klientovi, tak klienta vůči finančnímu agentovi. Kapitola je zakončena přehledem trendů v distribuci pojištění (zprůšňování regulace a digitalizace). Pozornost je věnována zejména problematice odměňování finančního zprostředkovatele a jeho vlivu na kvalitu služeb poskytovaných klientovi.

Pátá kapitola pojednává o finančním zprostředkování v sektoru kapitálového trhu. Poukazuje se zde na skutečnost, že zprostředkování vykonávané samostatnými finančními agenty v sektoru kapitálového trhu je specifickým slovenské úpravy, neboť Slovensko využilo výjimky z MiFID2. Zároveň však připomíná omezený rozsah činnosti samostatného finančního agenta a porovnává požadavky na něj kladené s požadavky na obchodníky s cennými papíry. Orientaci v právní úpravě usnadňuje přehledová tabulka. Důkladně je pojednáno o dovolených a nedovolovaných činnostech, které finanční agent v sektoru kapitálového trhu (ne)může vykonávat. Opomenuta nezůstala ani problematika odměňování za zprostředkování. Velmi cenné je pojednání o distribuci podnikových dluhopisů, která je vysoce aktuální. Poslední část kapitoly tvoří podrobné pojednání o smlouvě o poskytování investičních služeb, kterou uzavírá společnost s ruče-

ním omezeným jako samostatný finanční agent s klientem.

Šestá kapitola je věnována finančnímu zprostředkování v sektoru poskytování úvěrů a přijímání vkladů. Po vymezení pojmů jsou představeny povinnosti finančního agenta při zprostředkování spotřebitelských úvěrů a úvěrů na bydlení. Závěr této části je věnován sektoru přijímání vkladů.

Sedmá kapitola představuje problematiku distribuce finančních služeb v sektoru důchodového spoření. Pojednání je zahájeno vymezením základních cílů důchodové politiky a představením důchodového systému na Slovensku. Následuje stručný přehled relevantních právních předpisů. Konečně jsou zmíněny aktuální změny ve finančním zprostředkování v sektoru důchodového spoření.

Osmá kapitola se týká ochrany spotřebitele při distribuci finančních služeb. Představeny jsou povinnosti finančního agenta ve vztahu ke spotřebitelům. Zvláštní pozornost je věnována povinnosti finančního agenta poskytovat informace. Podrobně je analyzována ochrana spotřebitelů Národní bankou Slovenska a jednotlivé nástroje ochrany, a to včetně nákupu pod utajenou identitou (*mysteryshopping*).

Devátá kapitola se zabývá aktuální otázkou technologií při distribuci finančních služeb (*fintech*). Představuje vybrané inovace, které se uplatňují v oblasti distribuce finančních služeb (např. *cloudcomputing*, AI, využití biometrie). Následně se zde rozebírá různé modely přístupu zákonodárce k fintech a stav legislativního procesu na úrovni EU. Závěr kapitoly je věnován představení veřejnoprávních nástrojů na podporu inovací na finančním trhu (inovační hub a regulační sandbox).

Stručná **desátá kapitola** je věnována zániku povolení na výkon činnosti samostatného finančního agenta z důvodu konkursu. Představeny jsou základní pojmy.

Členění na jednotlivé kapitoly věnované odlišným aspektům je praktické a bezesporu napomáhá orientaci čtenáře. V úvahu dávám, zda by nebylo vhodné kapitolu věnovanou právní regulaci (třetí kapitola) předřadit druhé či dokonce i první části, neboť v rámci třetí kapitoly je komplexně vymezen pojem finanční agent a vysvětlen rozdíl mezi finančním zprostředkováním a finančním poradenstvím, popř. jinou příbuznou činností.

Výhodou publikace je její praktické zaměření, přičemž opomenuty nezůstávají ani teoretické koncepty, jež mohou napomoci při řešení zákonem přímo neregulovaných případů. Čtenáři ocení též pozornost věnovanou výkonu činnosti subjekty z jiných členských států na území Slovenska, stejně jako slovenskými subjekty na území jiných členských států EU/EHP. Velmi přínosné je pojednání o vysoce aktuálních otázkách (např. distribuce podnikových dluhopisů, fintech). Hledá-li čtenář další zdroje, ocení přehled použité literatury na konci každé části. Ze zaslání návrhu není zřejmé, zda součástí publikace bude též veřejný rejstřík, které by čtenáři napomohl v orientaci v díle. Lze uzavřít, že předložené dílo je publikací, kterou čtenáři ocení.

JUDr. Lucie Josková, Ph.D., LL.M.
PF KU, Praha

Nekorunovaný král Justičního paláca

Slovenská advokátska komora vydala o svojom členovi, nezabudnuteľnej postave slovenskej advokácie **JUDr. Jánovi Eugenovi Kováčovi** publikáciu, ktorá nadväzuje na doterajšiu edičnú činnosť zameranú na významné osobnosti advokátskeho života a práce na Slovensku v dávnejšej minulosti.

V prípade záujmu kontaktujte:
stacinova@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk

Cena: 5 eur

Tak sme sa opäť stretli...

Niekoľko poznámok k obnoveniu tradície spanilej jazdy
Predsedníctva SAK po krajoch slovenských,
stručne nazvaných *Tour de Slovakia*.

Po kovidových rokoch Predsedníctvo SAK opäť zahájilo svoje návštevy advokátskych máš v jednotlivých krajských sídlach na Slovensku. Priznám sa, táto tradícia je dlhoročná a mnoho rokov som sa na nej zúčastňoval na opačnej strane stola, teda v tíme, ktorý navštevoval jednotlivé kraje, špeciálne východného Slovenska.

Nemôžem zabrániť svojmu nutkaniu okomentovať tieto stretnutia trochu menej vážnym perom, pretože táto dlhoročná akcia má aj svoje humorné stránky. Prekvapilo ma oznámenie komory o konaní takéhoto stretnutia s požiadavkou, aby som uviedol svoje meno na predpísanom tlačive, či sa zúčastním. Aj keď túto požiadavku som považoval za nadbytočnú, ako disciplinovaný člen SAK som jej vyhovel. Na stretnutie som sa tešil, predovšetkým, že uvidím pár veteránov z východoslovenskej advokácie, konkrétne z Prešova a zmapujem nové tváre, to znamená prírastky v našom regióne. Milým prekvapením bolo obsadenie predsedníckeho stola. S veľkou radosťou musím konštatovať, že máme predsedníctvo jedno z najkrajších v EÚ. Bol taký príjemný pohľad na vyzdobený predsednícky stôl, o to viac bodovali naše staronové členky predsedníctva pri zvitavacom obligatórnom ceremonálii, keď medzi vodami po holení členov predsedníctva, jemne prerážali decentné parfumsy Chanel, či Dior. Boli časy, keď som to rozoznal...

Žiaľ, z veteránov sme sa tam stretli len traja. Zopár známych tvárí som ešte rozoznal, ale čo bolo najzaujímavejšie, že po referátoch predsedu, podpredsedu i krajšej časti predsedníctva, začala diskusia, ktorá ma nesklamala. Začala vytýkaním nedostatkom súdov a hlavne obhajoby v trestných veciach a platenia týchto obhajob. Je to téma večná a myslím si, že je dobré, že táto téma je prepieraná pravidelne na týchto stretnutiach, pretože mnoho advokátov, tu na východe, žije z peňazí za trovy *ex officio*. Z úst jedného z členov predsedníctva odzneli informácie, ktoré sme poznali, o snahe pána poslancu Kremského poskytovať právne služby bez advokátskych komôr a pod. Milé kolegyně, kolegovia, táto požiadavka nie je ničím novým. Už pán ex prezident a ex premiér a ex minister financií Klaus, v blahej pamäti, vyšiel s návrhom zákona, ktorý by zrušil všetky profesijné komory a nahradil členstvo v komorách osvedčením zo živnostenského úradu. Ako vidíte, pán Klaus je na dôchodku a všetky profesijné komory sa tešia, dúfam, dobrému zdraviu.

Vážení čitatelia, na záver by som rád uviedol pár myšlienok k tomu, čo je vlastne advokácia na vidieku. Že okrem renomovaných advokátskych kancelárií, ktoré sa prepierajú v denníkoch, v spravodajstvách, existuje masa advokátov,

ktorá je nositeľom tejto zástavy poskytovania právnej pomoci bez výhrad, ktorú vídavame pravidelne na chodbách väčších či menších okresných súdov, ako vyberajú z „futrálov“ svoje taláre a odhodlane kráčajú do pojednávacích miestností, poskytnúť akú-takú nádej v boji svojho klienta so štátnou presilou. Na východnom Slovensku je všeobecne rozšírené jedno: „*Pán doktor nemeša mac tabuľu na kancelarii, ale kec ho uvidzime na sudze znamo, že pomože...*“ Preto vážení kolegovia z predsedníctva, nečudujte sa otázkam o obhajobách *ex officio*, pretože drobných zlodejčkov, podvodníkov na okresnej úrovni je potrebné hájiť a niekedy jedinou odmenou je ďakujem, ktoré povedia príbuzní po pojednávaní. Pokiaľ budeme stretávať na chodbách okresných súdov, napriek súdnej mape, naďalej kolegyně a kolegov snažiacich sa pomôcť tým, ktorí veľa na zapltenie tejto pomoci nemajú, o osud advokácie sa neobávam. Advokácia bola a bude bez ohľadu na to, aké návrhy na jej úpravy a pod. odznejú.

JUDr. Rastislav Straka
advokát

Martina Gajdošová – Peter Kerecman

Prvé ženy v slovenskej advokácii

Pred stopäťdesiatimi rokmi bolo slovo *advokátka* neznáme. Na Slovensku sa stalo realitou až v období Československa. Advokácia bola mužskou doménou.

*Ako sa advokácia zmenila,
keď do súdnych siení vstúpili ženy?
Aké to bolo, keď sa prvý advokát v krajine
rozhodol zamestnať prvú ženu ako osnovníčku,
čo ho k tomu viedlo a koľko to vydržal?
Ako a prečo sa pridávali ďalší?*

Od zápisu prvej ženy – advokátskej osnovníčky do zoznamu osnovníkov advokátskej komory uplynie v roku 2015 práve 90 rokov. Dnes je v advokácii približne rovnako veľa mužov ako žien. Čo ženy do advokácie priviedlo, ako vykonávali osnovníčku a advokátsku prax, ako sa im darilo, ako a prečo sa postupne rozširovali a znižovali ich počty – práve o tom je táto kniha.

Cena: 9 eur Kontakt: PhDr. Ondrišová,
tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

Golfový RYDER CUP

V dňoch **30. septembra – 2. októbra 2023** sa uskutočnil 3. ročník golfového RYDER CUP-ového turnaja SAK vs. ČAK v rakúskom Poysdorf e Prezidentský pohár. Priebeh turnaja bol veľmi vyrovnaný, za krásneho počasia v nádhernej scenérii, no napriek tesnému výsledku vyhral český tím s výsledkom 8,5 ku 6,5.

V prvom hracom dni sa uskutočnil turnaj dvojíc vo formáte *four ball* s dorovnaním HCP, kde na každej jamke súťažila dvojica o najlepší výsledok a najlepší súčet rán. Prvý deň vyhrali českí kolegovia v pomere 3 ku 2.

Druhý deň v rámci turnaja jednotlivcov v hre na rany s dorovnaním HCP opäť ťahalo slovenské družstvo za kratší koniec a neuspelo v pomere 4,5 ku 5,5. Celkovo bolo v hre 15 bodov.

Za slovenský tím nastúpili: **Silvia Podlipná** (kapitánka), **Tomáš Stoklasa**, **Andrej Leontiev**, **Igor Čerevka**, **Ján Boldizar**, **Ján Gallo**, **Lenka Matláková**, **Zuzana Nabelková**, **Martin Kanás**, **Vojtech Agner** a **Ján Kutan**.

O rok bude hosťiteľskou krajinou opäť Česká republika, teda Česká advokátska komora.

Ján Kutan

Foto SAK

Slovenská advokátska komora
Vás pozýva na tenisový turnaj vo štvorhre

VIANOČNÝ TENISOVÝ TURNAJ

slovenskej
a českej
advokácie

Turnaj je určený pre advokátov
a advokátskych koncipientov
zapísaných v ČAK alebo SAK

24/11/2023

PIATOK

Hoteli Empire
J. Hajdóczyho 11, Trnava
www.hotelempire.sk

REGISTRÁCIA
turanova@sak.sk

5.
ROČNÍK

	08:30 - 09:00 Registrácia
	09:00 - 09:15 Otvorenie a žrebovanie do skupín
	09:30 - 17:00 Priebeh turnaja
	19:00 - 23:59 Raut spojený s vyhodnotením turnaja a ochutnávkou vín

ADVOKÁTSKA SLOVENSKÁ
KOMORA

Ladislav Čendula: Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii

Slovenská advokátska komora nadväzuje na už skôr vydané knihy o niektorých významných slovenských advokátoch pôsobiacich v dávnejšej minulosti, či v druhej polovici 20. storočia. Vydala ďalšiu knihu spomienok, tentoraz banskobystrického advokáta Ladislava Čendulu.

Kniha vznikla v spolupráci s banskobystrickým redaktorom Jozefom Habočíkom. Spomienky Ladislava Čendulu približujú čitateľom nielen jeho život v advokácii, ale aj život banskobystrickej advokácie. Súčasťou knihy sú aj spomienkové texty viacerých súčasných advokátov z Banskej Bystrice a Zvolena, ktorých profesijný život bol so životom staršieho kolegu úzko spätý.

Publikácia je k dispozícii za 5 eur. Kontakt: ondrisova@sak.sk

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE platný od 1. januára 2023

Charakteristika

Bulletin slovenskej advokácie je **odborný recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax** vydávaný Slovenskou advokátskou komorou.

Periodicita: dvojmesačník (6 čísel ročne)

Formát: A4 (210 × 297 mm)

Rozsah: 64 – 96 strán + obálka

Podklady inzerátov

v elektronickej podobe musia byť definitívne spracované pre tlač vo formátoch EPS, PDF, JPG, TIF... a spĺňať **technické parametre:** nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť CMYK, texty v krivkách. Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok. Materiál na vkladanú inzerciu si zabezpečí inzerent a doručí ho na adresu, ktorú mu oznámi redakcia. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu podkladov.

Ceny inzercie

Vnútorne strany

– vid' obrazové schémy

2./3. strana obálky – 500 eur

rozmery: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

4. strana obálky – 1 000 eur

rozmery: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

Vkladaná inzercia – 0,10 eura/ks

Ide o distribúciu inzerentom dodaných tlačovín spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je A4.

Špeciálny inzerát – 12 eur

Výlučne pre advokátov a advokátske kancelárie, ktorého

účelom je ponuka práce

pre koncipienta/koncipientku,

má jednotnú úpravu a rozmer

štvrtiny strany (kvadrant).

Inzerát pre koncipientov/ky,

ak si hľadajú prácu v AK

– zadarmo

Riadková inzercia

sa neuverejňuje.

Zľavy z opakovania

Ceny sú uvedené bez DPH 20 %

a sú zmluvné, pre množstevné zľavy

sa informujte na ondrisova@sak.sk

alebo telefonicky: **02 204 227 28**.

Osmina strany
83 x 58 mm (š x v)

čb 25 eur
cmyk 50 eur

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 50 eur
cmyk 100 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 58 mm (š x v)

čb 50 eur
cmyk 100 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 200 eur
cmyk 400 eur

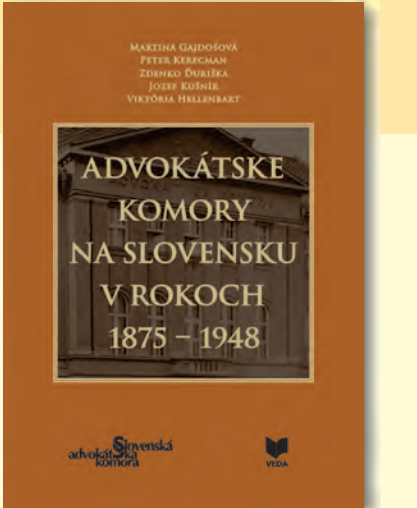
Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Tri zväzky o histórii advokátskych komôr

Slovenská advokátska komora vydala reprezentatívnu sériu troch publikácií v pevnej väzbe, ktoré mapujú históriu advokácie na území Slovenska. Ide o prvé komplexné spracovanie tejto témy u nás doplnené množstvom fotografií, faksimilií a prehľadných tabuliek. Súčasťou je aj biografický slovník osobností advokácie.

24,- vrátane DPH

20,- vrátane DPH

25,- vrátane DPH

Všetky tri publikácie spolu ako balík za zvýhodnenú cenu!

59,- vrátane DPH

Záujemcovia o kúpu kontaktujte: PhDr. Ondrišová 02 204 227 28 andrisova@sak.sk Darina Stračinová 02 204 227 26 stracinova@sak.sk

Ikrényi/Bako a kol.

Zákon o slobodnom prístupe k informáciám. Komentár

2023 | viazané v plátne | 600 | 79 eur | obj. číslo SO_EKZ101

Publikácia poskytuje komplexný a aktuálny výklad k problematike slobodného prístupu k informáciám doplnený o rozsiahlu judikatúru domácich súdov. Nájde si uplatnenie u povinných osôb, žiadateľov o informácie, ako aj v advokátskej či súdnej praxi, ktorá je konfrontovaná s potrebou riešenia vysokého počtu sporných situácií uplatňovania práva na slobodný prístup k informáciám.

NOVINKA

Martin Gregor a kolektív

Konfesné právo. Štát, právo a náboženstvo

2023 | viazané | 336 | 39 eur | obj. číslo SO_AI18

Učebnica konfesného práva interpretuje slobodu myslenia, svedomia a náboženského vyznania z teoretického hľadiska i v kontexte platnej právnej úpravy. Zaoberá sa najmä individuálnou náboženskou slobodou, ktorú jednotlivec realizuje vo sfére rôznych právnych odvetví, ale zároveň približuje aj vzťah medzi štátom a cirkvami na Slovensku i vo svete. Obsahuje komparácie so systémami uplatňovanými v iných krajinách ako napr. Dánsko, Švédsko a Nemecko. Reflektuje čo najširší záber zahraničnej literatúry. Pracuje s judikatúrou, predovšetkým Európskeho súdu pre ľudské práva v tejto oblasti. Publikácia je určená študentom právnických fakúlt, ale tiež odbornej verejnosti.

NOVINKA

Katarína Gešková

Určovací žaloba

2023 | brožované | 232 | 25 eur | obj. číslo SO_EPI68

Dielo je obsažným spracovaním vybraného okruhu žalôb so špecifickým postavením v slovenskom procesnom práve. Zohľadňuje nedávne legislatívne zmeny a aktuálny vývoj judikatúry. Monografia je rozdelená do jedenástich kapitol, v ktorých autorka prináša ucelený pohľad na problematiku. Podnetne popisuje vývoj žalobného práva a jeho vplyv na vymedzenie predmetu určovacej žaloby. Dielo sa ďalej venuje analýze jednotlivých druhov určovacích žalôb a osobitne účelu naliehavého právneho záujmu. Skúma vzťah určovacej žaloby a žaloby na plnenie, pričom sa zameriava aj na subsidiaritu určovacej žaloby. Tiež skúma doteraz bližšie nesppracované otázky vecnej legitímácie pri určovacích žalobách a vzťah k premĺčaniu. Autorka prináša nové pohľady do všetkých parciálnych otázok a monografia je tak podnetom nielen pre revíziu judikatúry, ale aj pre legislatívu.

NOVINKA

Klincová/Hamřík/Meteňkanyč/Mlkvý/Křižan a kol.

Zásady vecných práv na Slovensku

2023 | brožované | 376 | 39 eur | obj. číslo SO_EPI77

Publikácia poskytuje analýzu najvýznamnejších zásad vecných práv na Slovensku, a to v horizontálnej a vertikálnej komparácii. Je doplnená o viaceré návrhy *de lege ferenda*, ktoré sú spôsobilé pozitívne ovplyvniť rekodifikačný proces slovenského občianskeho práva v predmetnej oblasti. Cieľom autorov bolo vytvoriť vedecké dielo pokrývajúce najvýznamnejšie zásady vecných práv zahŕňajúce nielen teoretické východiská, ale aj aplikačno-praktický pohľad na pertraktovanú problematiku.

NOVINKA

Lucia Danišovičová

Právne postavenie maloletého dieťaťa vo vzťahu k jeho rodičom

2023 | brožované | 256 | 29 eur | obj. číslo SO_EPI83

Rodina je fenomén, ktorého význam pretrval bez ohľadu na spoločenskú dobu. Rodina súčasnosti je však odlišná. Stretáva sa s novými výzvami, na ktoré naše právo ešte nestihlo systematicky zareagovať. Autorka v predkladanej publikácii na niektoré z týchto zmien upozorňuje a prostredníctvom všeobecne akceptovaných princípov rodinného práva navrhuje možnosti riešenia aktuálnych výkladových problémov. Publikácia je tak súborom ako teoretických, tak aj praktických poznatkov z oblasti rodičovskej zodpovednosti k dieťaťu. Obsahuje témy, ktoré boli v slovenskom právnom prostredí doteraz spracovávané len veľmi okrajovo, ako napríklad autonómiu rozhodovania dieťaťa, legálnosť telesných trestov na dieťaťu, vzájomný vzťah rodičov pri zastupovaní dieťaťa či spravovanie majetku dieťaťa rodičmi.

NOVINKA

